

คู่มือการบริหารจัดการ โรคพิษสุนัขบ้า

กองสาธารณสุขท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คู่มือการบริหารจัดการ โรคพิษสุนัขบ้า

กองสาธารณสุขท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หนังสือเล่มนี้ใช้ชุดแบบอักษรพระราชทาน “จุฬารัณลีขิต” (Chulabhorn Likit)
ซึ่งจัดทำเนื่องในโอกาสเฉลิมพระเกียรติ ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

กองสาธารณสุขท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

身体
健康

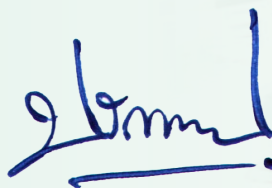
กองสาธารณสุขท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

การขับเคลื่อนงานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นงานตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยดำเนินการร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด อำเภอก และสำนักงานสาธารณสุขในพื้นที่

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอขอบพระคุณส่วนราชการและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่ได้ร่วมกันขับเคลื่อนงานภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่นให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ขอความร่วมมือท้องถิ่นจังหวัดท้องถิ่นอำเภอก เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และร่วมกันขับเคลื่อนงานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้ปลอดจากพื้นที่ ผ่านกลไกสำคัญโดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ทั้งในคนและสัตว์ให้มีความครอบคลุมทุกพื้นที่ การสำรวจจำนวนสุนัขและแมว และฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้ครบทุกตัว การออกข้อบัญญัติเทศบัญญัติเพื่อการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ และการเตรียมความพร้อมประเมินตนเองเพื่อเข้าสู่กระบวนการพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

การจัดทำคู่มือการบริหารจัดการโรคพิษสุนัขบ้าที่ได้จัดทำขึ้นนี้ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด ขอให้ทุกภาคส่วนได้ศึกษาคู่มืออย่างละเอียด และปฏิบัติตามแนวทางอย่างครบถ้วน เพื่อสนองพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ให้ประเทศไทยปลอดโรคพิษสุนัขบ้าภายในปี พ.ศ. 2568

(นายประยูร รัตนเสนีย์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1 กุมภาพันธ์ 2565

สารบัญ

กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ 1

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

1. ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	1
2. การควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	2
3. ขั้นตอนการเก็บตัวอย่างส่งตรวจชั้นสูง	3
4. วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	4
5. การประเมินสุขภาพสัตว์ก่อนฉีดวัคซีน	7
6. การจับบังคับสัตว์เพื่อฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	9

บทที่ 2

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าและแนวทางตอบโต้การระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย

1. สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย	13
2. มาตรการโรคพิษสุนัขบ้าในปัจจุบัน ป้องกัน ตรวจจับ ควบคุม	15

บทที่ 3

ระเบียบ วิธีการ แนวทางปฏิบัติการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าของท้องถิ่น

1. แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าและโรคติดต่อจากสัตว์อื่น ๆ	29
2. การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 6	30
3. การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535	31
4. การป้องกันและระงับโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558	34
5. การใช้บังคับกฎหมายเพื่อควบคุมดูแลการเลี้ยงสัตว์ในเรื่องอื่น ๆ	40

บทที่ 4

การจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ในการป้องกัน
และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	45
2. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2563	45
3. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	45

4. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562	48
5. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	50

บทที่ 5

การขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น	55
2. แผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การขับเคลื่อนงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น	56
3. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์	59
4. บุคลากรและขั้นตอนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า	61
5. การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการจัดการสัตว์ที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของผ่านการบันทึกข้อมูลในระบบ Rabies One Data	65
6. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่น	73
7. การจัดทำเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	74
8. การจัดตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	75
9. การประชาสัมพันธ์	78
10. การเข้าร่วมประกวดโครงการ Thailand Rabies Awards	79
11. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิภาพสัตว์	82

บทที่ 6

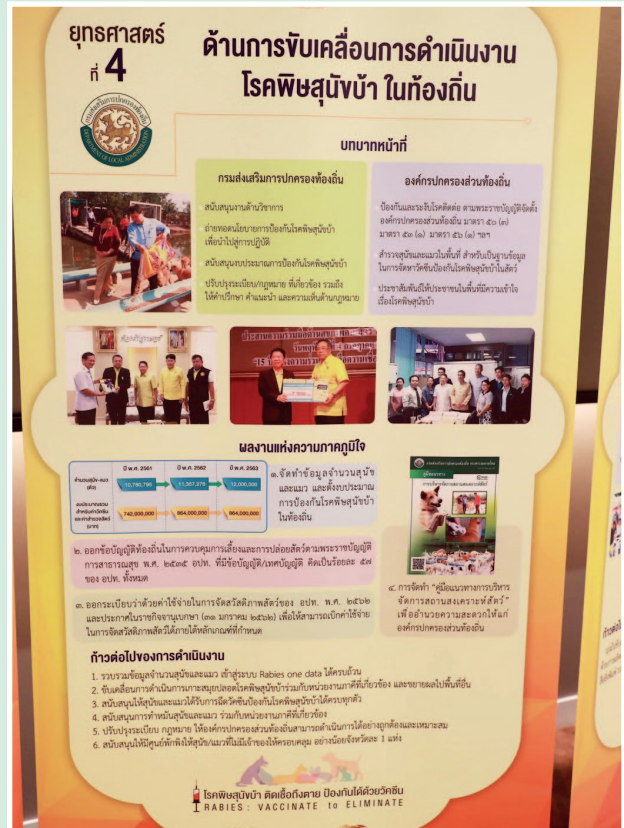
แนวทางการประเมินพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น

1. โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2561 - 2564	99
2. ความเป็นมาของการสร้าง - ประเมินพื้นที่ปลอดโรค	100
3. ความร่วมมือของการประเมินพื้นที่ปลอดโรค	101
4. การประเมินพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า	102
5. หลักเกณฑ์การประเมินพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า	103

ประมวลภาพงานกิจกรรม

บทที่ 1

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

โดย กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) หรือโรคกลัวน้ำ หรือโรคหมาว้อ จัดเป็นโรคติดต่อร้ายแรงชนิดหนึ่ง เกิดจากเชื้อไวรัส ไรบีส (Rabies) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดสามารถติดโรคนี้ได้ ไม่ว่าจะเป็น สุนัข แมว โค กระบือ แพะ แกะ หมู ลิง ชะนี กระรอก ค้างคาว คน

โรคพิษสุนัขบ้า เป็นโรคติดต่อของระบบประสาทส่วนกลางที่มีอันตรายร้ายแรงถึงชีวิต ที่น่ากลัวก็คือ หากเป็นแล้วผู้ป่วยจะเสียชีวิตทุกราย

สาเหตุและการติดต่อ การติดเชื้อที่สำคัญที่สุดคือการถูกสัตว์เป็นบักกัด เชื้อพิษสุนัขบ้าที่อยู่ในน้ำลายจะเข้าสู่บาดแผลและผ่านเข้าสู่เส้นประสาทส่วนปลาย ไหลลงหลัง และเข้าสู่สมอง มีการแบ่งตัวในสมองและปล่อยเชื้อไวรัสไปตามแขนงประสาทที่ไปเลี้ยงอวัยวะต่าง ๆ ทั่วร่างกาย รวมทั้งต่อมน้ำลาย เชื้อไวรัสโรคพิษสุนัขบ้าสามารถเพิ่มจำนวนในเซลล์ของต่อมน้ำลาย ซึ่งจะเป็นช่วงที่สัตว์แสดงอาการป่วยออกมาให้เห็น นอกจากนั้นเชื้ออาจติดต่อการกินได้ ถ้ามีบาดแผลภายในช่องปากและหลอดอาหาร ซึ่งจะพบกรณีสัตว์กินเนื้อตัวที่ป่วยหรือที่ตายใหม่ ๆ เข้าไป

อาการ สัตว์ที่ได้รับเชื้อจะแสดงอาการภายใน 14-90 วัน หรืออาจนานกว่านี้โดยเฉลี่ยประมาณ 21 วัน อาการของสัตว์แต่ละตัวจะแตกต่างกันมาก แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

แบบดุร้าย (furious form) และ **แบบซึม (dumb or paralytic form)**

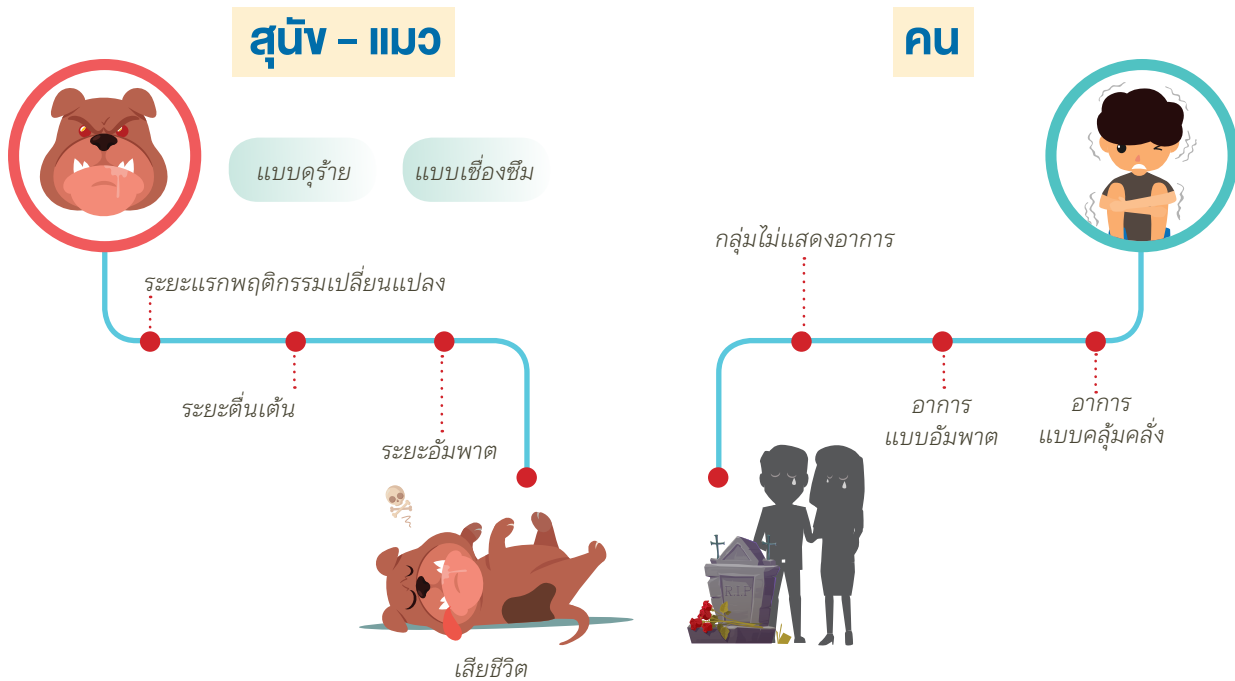
แบบดุร้าย สัตว์จะแสดงอาการเบื่ออาหาร อุณหภูมิเปลี่ยนไป บางรายชอบกินดิน หิน เป็นต้น ในโครีดมน้ำนมจะลดลง แสดงอาการตื่นเต้น ร้อง หาวดุร้าย วิ่งชนคน หรือสิ่งกีดขวาง แสดงอาการกลืนลำบาก (ทำให้เรียกว่าโรคกลัวน้ำ) มีน้ำลายไหลมาก แสดงอาการไวต่อแสงและเสียงอย่างมาก เมื่อโรคดำเนินต่อไปถึงขั้นสมองอักเสบ สัตว์จะแสดงอาการอัมพาต ล้มลงนอน ชัก และตายในที่สุด ซึ่งอยู่ในราว 2-7 วัน นับแต่เริ่มแสดงอาการ

แบบซึม สัตว์จะแสดงอาการในระยะเริ่มต้นสั้นมากจนสังเกตไม่เห็น อาการจะเข้าระยะอัมพาตอย่างรวดเร็ว ซึม มีน้ำลายไหลมาก กล้ามเนื้อขาไม่สัมพันธ์กัน ล้มลงนอน ชัก หายใจไม่ออก และตายในที่สุด อาการที่อาจพบได้อีกคือ ขนลุก กล้ามเนื้อสั่น กระตุก เช่นที่ใบหน้า ใบหูบิด เคี้ยวฟัน หางบิดไปด้านข้าง มีอาการอัมพาตของกล้ามเนื้อลำคอทำให้กลืนลำบาก มีการไอล้ำยมีสิ่งแปลกปลอมติดคอ ร้องเสียงแหบต่ำ บางรายมีอาการคล้ายกำลังเป็นสติ การถ่ายเหลวจะพบในช่วงแรก และตามด้วยการถ่ายลำบากและท้องอืด

อาการของโรคพิษสุนัขบ้า

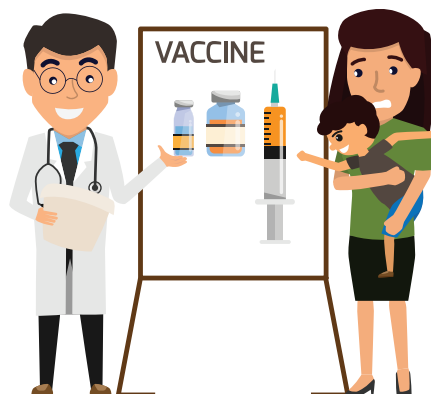

การควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่ดีที่สุด คือระวังอย่าให้ลูกสุนัขหรือแมวกัด เพราะการติดเชื้อจะมาจากน้ำลายสัตว์ที่เป็นบ้าเป็นส่วนใหญ่ การป้องกันโดยการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า เช่น ที่ทำในสุนัขและแมวนั้นคงกระทำได้ยาก ยกเว้นกรณีอยู่ในบริเวณที่มีโรคระบาดชุกชุม หรือมีโคป่วยด้วยโรคนี้อยู่ในฝูง

➔ ถ้าสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไว้ก่อนแล้วและถูกสุนัขบ้ากัดในภายหลังให้รีบฉีดวัคซีนซ้ำในทันทีและสังเกตอาการนาน 90 วัน

➔ ถ้าสัตว์ไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาก่อนและถูกสุนัขบ้ากัด ควรทำลายสัตว์นั้นทันที แต่ถ้าไม่ทำลายต้องสังเกตอาการนาน 180 วัน

ทำอะไรเมื่อถูกสัตว์กัด

1

ล้างแผล

2

ใส่ยา

3

กักหมา

4

หาหมอ

ขั้นตอนการนำตัวอย่างส่งตรวจขั้นสูง

1.

นำซากสัตว์ใส่ลงในถุงพลาสติกหนา
รัดปากถุงให้แน่น (ห้ามแช่ในฟอร์มาลิน
เพราะจะทำให้เนื้อสมองแข็ง ตรวจไม่ได้)

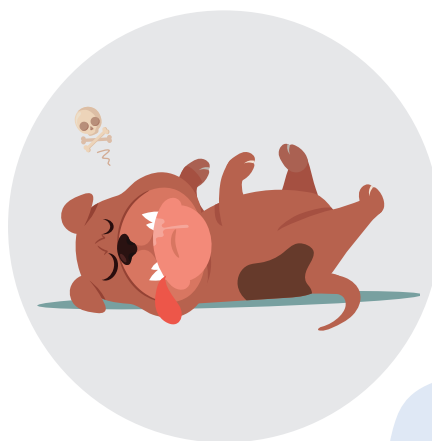
2.

นำถุงนี้ใส่ลงในถังพลาสติกที่มีน้ำแข็ง
รองอยู่ก้นถัง (ห้ามใส่เกลือหรือแช่แข็ง
เพราะจะทำให้ใช้เวลาในการตรวจนานขึ้น
และผลการตรวจอาจไม่ดีเท่าที่ควร)

3.

นำส่งห้องชันสูตรโรคโดยเร็วที่สุด
ภายใน 24 ชั่วโมง

4.

กรอกข้อมูลในแบบส่งตัวอย่างตรวจ
อย่างละเอียดเกี่ยวกับสัตว์ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ผู้ส่ง
ชันสูตรหรือเจ้าของสัตว์ติดไว้ด้วย

ส่งตรวจได้ที่ห้องปฏิบัติการกรมปศุสัตว์ ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดและปศุสัตว์อำเภอ

- สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันออก (จังหวัดชลบุรี)
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง (จังหวัดพิษณุโลก)
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนบน (จังหวัดลำปาง)
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (จังหวัดสุรินทร์)
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (จังหวัดขอนแก่น)
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันตก (จังหวัดราชบุรี)
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคใต้ (จังหวัดนครศรีธรรมราช)
- กรุงเทพมหานคร ส่งตรวจได้ที่สถานเสาวภา สภากาชาดไทย

วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

➔ วัคซีนเป็นชีววัตถุที่ผลิตมาจากเชื้อโรคหรือพิษของเชื้อโรคที่ถูกทำให้ไม่สามารถก่อโรคได้ เพื่อนำมาใช้กระตุ้นร่างกายให้สร้างภูมิคุ้มกันต่อโรค สำหรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ จะเป็นวัคซีนชนิดเชื้อตาย (Inactivated vaccine หรือ Killed vaccine)

➔ วัคซีนเป็นชีววัตถุที่ไวต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ ทั้งความร้อน ความเย็นจัด และแสง ปัจจุบันมีผลต่อคุณภาพของวัคซีน เพราะทำให้วัคซีนเสื่อมสภาพและอาจทำให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับวัคซีน จึงต้องจัดเก็บและขนส่งวัคซีนในอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานและในอุณหภูมิที่เหมาะสม โดยวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์และคน จะต้องเก็บในอุณหภูมิระหว่าง +2 ถึง +8 องศาเซลเซียส เท่านั้น (ห้ามแช่แข็งหรือสัมผัสน้ำแข็งโดยตรงอย่างเด็ดขาด)

คุณลักษณะวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์ (Rabies Vaccine)

1. วัคซีนที่มีจำหน่ายในประเทศไทย
ทั้งหมดเป็นชนิดน้ำ
(น้ำสีขาวและสีแดงอ่อน)

2. เป็นวัคซีนเชื้อตายที่ผลิตจากเชื้อไวรัส
โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies virus)

3. ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยา
จากกระทรวงสาธารณสุข (อย.)

4. มีความแรง (Potency)
ไม่น้อยกว่า 1 IU ต่อมิลลิลิตร

5. มีความคุ้มโรคในสัตว์ที่ได้รับการฉีดวัคซีน
อย่างน้อย 1 ปี

6. อุณหภูมิการเก็บรักษา
อยู่ในช่วง +2 ถึง +8 องศาเซลเซียส

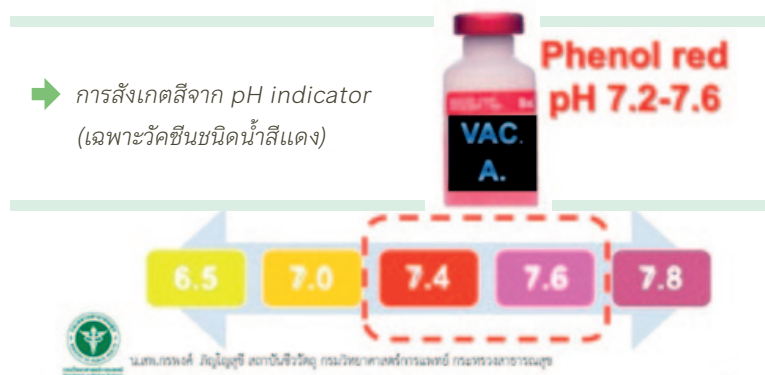

ปัจจัยที่ทำให้วัคซีนเสื่อมคุณภาพ

- ➔ การขนส่งที่ไม่เหมาะสม
- ➔ การเก็บรักษาวัคซีน
- ➔ วัคซีนโดนแสงแดดโดยตรง
- ➔ อุณหภูมิการเก็บรักษาไม่เหมาะสม
- ➔ การนำวัคซีนไปใช้หน้างาน
- ➔ การแพ้วัคซีนไปใช้หน้างานอย่างไม่เหมาะสม
- ➔ การเตรียมวัคซีนไปใช้มากเกินไป

วิธีการสังเกตคุณภาพวัคซีนเบื้องต้น

➔ การสังเกตสีจาก pH indicator
(เฉพาะวัคซีนชนิดน้ำสีแดง)

การเก็บรักษาวัคซีน

- วัคซีนจะต้องเก็บรักษาในอุณหภูมิ +2 ถึง +8 องศาเซลเซียส
- ไม่นำวัคซีนไปแช่ในช่องแช่แข็ง หรือช่องใต้ช่องแช่แข็ง และไม่นำวัคซีนมาวางทิ้งไว้นอกตู้เย็น
- บันทึกลงในสมุดตู้เย็นอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
- ห้ามเก็บอาหาร เครื่องดื่ม หรือวัสดุอื่น ๆ ไว้ในตู้เย็น
- หลีกเลี่ยงไม่ให้วัคซีนสัมผัสกับแสงแดด

อย่าลืม

เรียงไอซ์แพ็คที่แช่เย็นแล้ว ในกระเป๋าวัดขึ้นหรือกระติกน้ำแข็งทั้งสี่ด้าน

นำวัคซีนใส่ถุงซิปล็อกหรือกล่องพลาสติกที่กันน้ำได้ เพื่อป้องกันไม่ให้ขวดวัคซีนสัมผัสกับไอซ์แพ็ค หรือน้ำแข็งโดยตรงก่อนนำใส่กระเป๋ากับความเย็นหรือกระติกวัคซีน

เมื่อใส่วัคซีนลงในกระเป๋ากับความเย็นหรือกระติกวัคซีนแล้ว วางไอซ์แพ็คทับบนถุงหรือห่อวัคซีน แล้วปิดกระเป๋ากับความเย็นหรือกระติกวัคซีนให้แน่น

อุปกรณ์การจัดเก็บวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

➔ วัคซีนที่เบิกมาใหม่ให้เก็บไว้ในส่วนลึกที่ช่องธรรมดาของตู้เย็น และดูแลให้มีการใช้แบบ First Expire First Out

การเก็บรักษาวัคซีน

- ➔ บันทึกอุณหภูมิอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เข้า-เย็น ทุกวัน
- ➔ ถ้าตู้เย็นมีอุณหภูมิผิดปกติ ต้องย้ายวัคซีนไปเก็บในตู้เย็นอื่นที่ความเย็นได้มาตรฐานหรือในกระติกวัคซีนที่บรรจุไอซ์แพ็ค และดำเนินการซ่อมตู้เย็นโดยด่วน
- ➔ ห้ามเก็บวัคซีนไว้แน่นตู้ ควรมีระยะห่างของกล่องวัคซีนเพื่อให้ความเย็นทั่วถึง
- ➔ ห้ามเปิดตู้เย็นโดยไม่จำเป็น
- ➔ ในช่องทำน้ำแข็งของตู้เย็น ต้องมีไอซ์แพ็คบรรจุน้ำ
- ➔ มีขวดน้ำที่เต็มเกลียว เก็บไว้ที่ชั้นล่างเพื่อช่วยให้อุณหภูมิคงที่ อย่างน้อย 4 ขวด
- ➔ ห้ามเก็บอาหาร เครื่องดื่ม ยา หรือวัสดุอื่น ๆ ไว้ในตู้เย็น
- ➔ ถ้ามีน้ำแข็งเกาะตู้เย็นหนาเกินกว่า 5 มิลลิเมตร ในช่องแช่แข็ง ให้ละลายน้ำแข็งออก
- ➔ แววนเทอร์โมมิเตอร์ไว้ในตู้เย็น ในตำแหน่งกึ่งกลางของช่องเย็นธรรมดา และควรอ่านอุณหภูมิ เข้า-เย็น พร้อมทั้งบันทึกอุณหภูมิ

การเก็บวัคซีนในกระติกวัคซีน และการขนส่ง

- ➔ นำไอซ์แพ็คที่แช่แข็งแล้วออกมาวางนอกตู้เย็น จนด้านนอกของไอซ์แพ็คเริ่มเปียก จึงเรียงลงในกระติกวัคซีนไว้ด้านข้างทั้งสองด้าน
- ➔ วางเทอร์โมมิเตอร์ลงกระติกวัคซีน แล้วปิดฝาประมาณ 10-15 นาที ตรวจอุณหภูมิให้ได้ +2 ถึง +8 องศาเซลเซียส

➔ นำวัคซีนใส่ถุงพลาสติก/ใช้กระดาษห่อ เพื่อป้องกันฉลากหลุดลอกและไม่ให้ขวดวัคซีนสัมผัสกับไอซ์แพคหรือน้ำแข็งโดยตรง ก่อนนำไปใส่กระติกวัคซีน

➔ กรณีไม่มีไอซ์แพค ให้ใช้น้ำแข็งแทน แต่ต้องมีปริมาณมากพอที่จะทำให้อุณหภูมิอยู่ระหว่าง +2 ถึง +8 องศาเซลเซียส โดยใช้เทอร์โมมิเตอร์ตรวจสอบ

➔ รถที่ใช้ในการขนส่งต้องเป็นรถที่มีหลังคา

การเก็บวัคซีนกรณีไฟฟ้าดับ

ถ้าทราบล่วงหน้าว่าจะดับไม่เกิน 3 ชั่วโมง ให้นำไอซ์แพคหรือขวดน้ำที่แช่แข็งมาวางไว้ชั้นล่างของตู้เย็น แล้วปิดประตูตู้เย็นจนกว่าไฟฟ้าจะมา หากดับเกิน 3 ชั่วโมง ให้ย้ายไปเก็บไว้ในกระติกวัคซีนพร้อมเทอร์โมมิเตอร์ เพิ่มน้ำแข็งหรือเปลี่ยนไอซ์แพค ระยะเวลาว่างไม่ให้อุณหภูมิสูงกว่า +8 องศาเซลเซียส

การประเมินสุขภาพสัตว์ก่อนฉีดวัคซีน

ฉีดวัคซีนให้น้องหมา/แมว ช่วงไหนดี

ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า **ครั้งแรก** ในลูกสุนัข/แมว อายุ **2 - 3 เดือน**

ลูกสุนัข/แมวควรให้วัคซีน **ครั้งที่ 2** ห่างจากครั้งแรก 2 - 4 สัปดาห์ (**1 เดือน**)

กรณีสุนัข/แมวโตเต็มวัยที่ยังไม่เคยได้รับวัคซีนมาก่อน

ให้ฉีดวัคซีน 2 ครั้ง ห่างกัน 2 - 4 สัปดาห์ (**1 เดือน**)

สุนัข/แมวต้องได้รับการฉีดกระตุ้นซ้ำเป็นประจำทุกปี

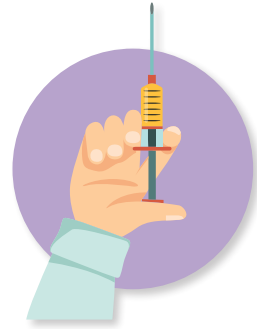

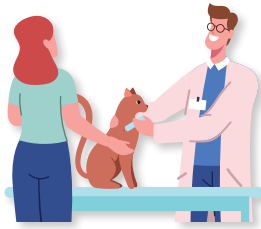
การฉีดวัคซีน

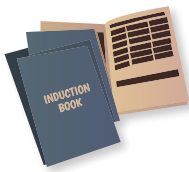
ดูดวัคซีนออกจากขวดวัคซีน

ให้เจ้าของหรืออาสาสมัครจับบังคับสุนัขหรือแมว

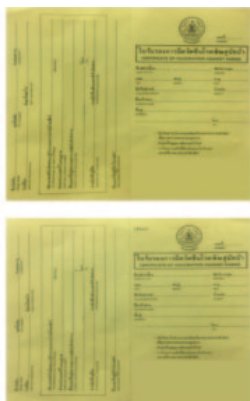
ตำแหน่งที่ฉีดส่วนใหญ่คือบริเวณด้านบนลำตัวหลังขาหน้าโดยฉีดเข้าใต้ผิวหนัง

บันทึกข้อมูลการฉีดในใบรับรองการฉีดวัคซีนและชี้แจงกำหนดการฉีด
ครั้งต่อไปแก่เจ้าของสัตว์

เช็ดบริเวณที่จะฉีดด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์ 70% จากนั้นใช้มืออีกข้างหนึ่งดึง
หรือขยี้ผิวหนังขึ้นมาเล็กน้อย แทะเข็มเข้าบริเวณดังกล่าว

2556	2557	2558
2559	2560	2561
2562	2563	2564

มอบ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการดำเนินการฉีดวัคซีนในสัตว์

1) วัคซีน

- ➔ วัคซีนมีคุณภาพในการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน
- ➔ รักษาคุณภาพทุกขั้นตอน (Cold chain)
- ➔ กล่องบรรจุมีสภาพสมบูรณ์ไม่เปียกน้ำ
- ➔ วัคซีนต้องไม่เป็นน้ำแข็ง มีจำนวนเพียงพอ

2) ผู้ทำหน้าที่ฉีดวัคซีน

- ➔ มีหน้าที่ตามกฎหมาย โดยเป็นสัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากสัตวแพทย์ตาม พ.ร.บ. โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535
- ➔ ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรม มีความรู้และทักษะที่ถูกต้อง
- ➔ มีจำนวนครอบคลุมทุกพื้นที่และสอดคล้องกับจำนวนสัตว์

3) วิธีการฉีดวัคซีน

- ➔ วิธีการฉีดถูกต้อง ฉีดเข้าใต้ผิวหนังหรือกล้ามเนื้อตามข้อกำหนดของวัคซีน
- ➔ ฉีดโดยวัคซีนเข้าสู่ตัวสัตว์เต็มขนาด (Dose)
- ➔ ฉีดตรงตามกำหนดเวลา (โปรแกรม)
- ➔ มีการฉีดกระตุ้นซ้ำเป็นประจำทุกปีตลอดชีวิตสัตว์
- ➔ ความครอบคลุมในการฉีดวัคซีน (Vaccine coverage) อย่างน้อย 80% ของจำนวนสุนัขและแมวในพื้นที่

การจับบังคับสัตว์เพื่อฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

1) การเข้าหาสุนัข ควรเคลื่อนไหวอย่างนุ่มนวล ยื่นมือไประดับหน้าของสุนัขเพื่อให้สุนัขดมกลิ่น ห้ามยื่นมือเข้าไปเหนือหัวสุนัข เพราะเป็นลักษณะของการทำร้าย ถ้าสุนัขแสดงท่าที่เป็นมิตรก็สามารถลูบคลำหรือตบเบาๆ ที่คอได้ ห้ามตบหัวสุนัขเพราะเป็นการแสดงอำนาจเหนือกว่า ซึ่งสุนัขที่ไม่คุ้นเคยอาจไม่ยอมรับ

2) การควบคุมและการผูกปากสุนัข ให้ใช้แถบผ้าหรือเชือกที่ไม่คมผูกเป็นบ่วงสวมปากสุนัข แล้วดึงให้ตึงพอประมาณ โดยให้ปมที่ผูกอยู่บนดั้งจมูก จากนั้นพันแถบผ้าหรือเชือกลงมาผูกใต้คางอีกปม อย่าให้แน่นเกินไป แล้วอ้อมใต้ใบหูและผูกเป็นเงื่อนไว้บนหนังคอ

3) การจับบังคับสุนัขขนาดใหญ่

3.1) การบังคับสุนัขในท่านั่ง ให้ใช้แขนโอบรอบใต้คอสุนัข เพื่อให้แขนยึดหัวของสุนัขกับร่างกาย ผู้จับบังคับสุนัข ใช้แขนและมืออีกข้างหนึ่งจับยึดบริเวณสะโพกและขาหลังของสุนัขเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขยืนหรือนอนลงในระหว่างดำเนินการ พยายามดึงสุนัขให้ใกล้กับหน้าอกเพื่อช่วยลดการเคลื่อนไหวของสุนัข

3.2) การบังคับสุนัขในท่านยืน วางแขนข้างหนึ่งใต้คอสุนัขเพื่อให้แขนยึดหัวของสุนัขให้อยู่กับที่ เพื่อลดโอกาสที่สุนัขจะไปกัดผู้ดำเนินการคนอื่น ๆ วางแขนอีกข้างหนึ่งใต้ท้องสุนัขเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขนั่งหรือนอนลงในช่วงดำเนินการ พยายามดึงสุนัขให้ใกล้กับร่างกายเพื่อช่วยลดการเคลื่อนไหวของสุนัข

3.3) การบังคับสุนัขในท่านอนตะแคง ทำโดยเมื่อสุนัขอยู่ในท่านยืน ให้เอื้อมมือข้ามจากด้านหลังของสุนัขมาจับขาหน้าและขาหลังของสุนัข พยายามให้ลำตัวสุนัขใกล้กับตัวผู้จับบังคับมากที่สุด ค่อย ๆ ยกขาของสุนัขออกจากโต๊ะ (หรือพื้น) โดยให้ร่างกายของสุนัขค่อย ๆ เลื่อนออกจากตัวผู้จับบังคับจนกระทั่งนอนลง และขาทั้ง 4 ข้าง ชี้ออกนอกตัวผู้จับบังคับ ใช้แขนทั้ง 2 ข้าง ในการกดควบคุมการเคลื่อนไหวของสุนัข

4) การจับบังคับสุนัขขนาดเล็ก อาจใช้วิธีการอุ้มสุนัขแต่ต้องแน่ใจว่าสุนัขไม่อยู่ในสภาพที่ตื่นกลัวแล้วใช้มือข้างหนึ่งสอดเข้าระหว่างขาหน้า ขณะที่มืออีกข้างหนึ่งโอบรอบขาหลังและสะโพกเพื่อไม่ให้สุนัขบิดตัวหรือถีบ ยกสุนัขขึ้นโดยมือข้างหนึ่งอยู่ที่หน้าอก และมืออีกข้างหนึ่งอยู่ที่บั้นท้าย จะป้องกันไม่ให้สุนัขกระโดดลงได้

5) การบังคับสัตว์เพื่อฉีดวัคซีนในแมว ใช้มือข้างหนึ่งจับบริเวณหนังคอแมวระหว่างหูทั้ง 2 ข้าง ซึ่งเป็นส่วนที่ผิวหนังหลวม สามารถจับยึดได้ง่าย และเป็นตำแหน่งที่แมวไม่สามารถแหว่งกัดได้ มืออีกข้างหนึ่งจับยึด 2 ขาหลังของแมว และดึงให้แมวเหยียดตัวออกโดยให้ขาทั้ง 4 ข้างออกนอกตัวผู้จับบังคับ พยายามให้แขนที่จับ 2 ขาหลังกดแมวให้ติดกับพื้นหรือโต๊ะ เพื่อลดโอกาสการเคลื่อนไหวของแมว

1. การเข้าหาสุนัข

ควรเคลื่อนไหวอย่างนุ่มนวล ยื่นมือไประดับหน้าของสุนัข เพื่อให้สุนัขดมกลิ่น ห้ามยื่นมือเข้าไปเหนือหัวสุนัขเพราะเป็นลักษณะของการทำร้าย ถ้าสุนัขแสดงท่าที่เป็นมิตรก็สามารถลูบคลำหรือตบเบา ๆ ที่คอได้ ห้ามตบหัวสุนัขเพราะเป็นการแสดงอำนาจเหนือกว่า ซึ่งสุนัขที่ไม่คุ้นเคยอาจไม่ยอมรับ

2. การควบคุมและการผูกปากสุนัข

1

การผูกปากสุนัขให้ใช้แถบผ้าหรือเชือกที่ไม่คมผูกเป็นปวง

2

สวมปากสุนัข แล้วดึงให้ตึงพอประมาณ โดยให้ปมที่ผูกอยู่บนดั้งจมูก

3

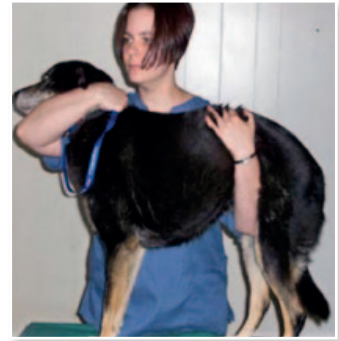
พันแถบผ้าหรือเชือกลงมาผูกใต้คางอีกปมอย่าให้แน่นเกินไป แล้วอ้อมใต้ใบหูและผูกเป็นเงื่อนไว้บนหนังคอ

การบังคับสัตว์เพื่อฉีดวัคซีน (สุนัข)

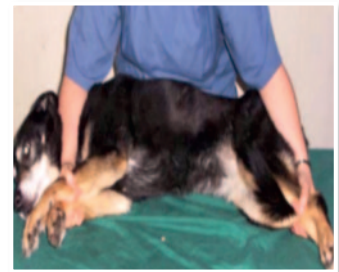
การจับบังคับสุนัขขนาดใหญ่

การบังคับสุนัขในท่านั่ง ให้ใช้แขนโอบรอบใต้คอสุนัข เพื่อให้แขนยึดหัวของสุนัขกับร่างกายผู้จับบังคับสุนัข ใช้แขนและมืออีกข้างหนึ่งจับยึดบริเวณสะโพกและขาหลังของสุนัขเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขยืนหรือนอนลงในระหว่างดำเนินการ พยายามดึงสุนัขให้ใกล้กับหน้าอกเพื่อช่วยลดการเคลื่อนไหวตัวของสุนัข

การบังคับสุนัขในท่านยืน วางแขนข้างหนึ่งใต้คอสุนัขเพื่อให้แขนยึดหัวของสุนัขให้อยู่กับที่ เพื่อลดโอกาสที่สุนัขจะไปกัดผู้ดำเนินการคนอื่น ๆ วางแขนอีกข้างหนึ่งใต้ท้องสุนัขเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขนั่งหรือนอนลงในช่วงดำเนินการ พยายามดึงสุนัขให้ใกล้กับร่างกายเพื่อช่วยลดการเคลื่อนไหวตัวของสุนัข

การบังคับสุนัขในท่านอนตะแคง ทำโดยเมื่อสุนัขอยู่ในท่านยืน ให้เอื้อมมือข้ามจากด้านหลังของสุนัขมาจับขาหน้าและขาหลังของสุนัข พยายามให้ลำตัวสุนัขใกล้กับตัวของผู้อยู่จับมากที่สุด ค่อยๆ ยกขาของสุนัขออกจากโต๊ะ (หรือพื้น) โดยให้ร่างกายของสุนัขค่อยๆ เลื่อนออกจากตัวผู้จับบังคับจนกระทั่งนอนลง และขาทั้ง 4 ข้าง ชี้ออกนอกตัวผู้จับบังคับ ใช้แขนทั้ง 2 ข้างในการกดควบคุมการเคลื่อนไหวของสุนัข

การจับบังคับแมว

➡ ใช้มือข้างหนึ่งจับบริเวณหนังคอแมวระหว่างหูทั้ง 2 ข้าง ซึ่งเป็นส่วนที่ผิวหนังหลวม สามารถจับยึดได้ง่าย และเป็นตำแหน่งที่แมวไม่สามารถหันหัวแว้งกัดได้

➡ มืออีกข้างหนึ่งจับยึด 2 ขาหลังของแมว และดึงให้แมวเหยียดตัวออกโดยให้ขาทั้ง 4 ข้างออกนอกตัวผู้จับบังคับ พยายามให้แขนที่จับ 2 ขาหลังกดแมวให้ติดกับพื้นหรือโต๊ะ เพื่อลดโอกาสการเคลื่อนไหวของแมว

บทที่ 2

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าและแนวทาง
ตอบโต้การระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย

โดย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย

กราฟแสดงจำนวนผู้เสียชีวิตและร้อยละการพบสัตว์พบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าประเทศไทย
ปี 2556-2564*

- ➔ สุนัขเป็นสาเหตุหลัก ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 3 เดือน และไม่เคยได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาก่อน
 - โค สุกร เริ่มตรวจพบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งอาจเป็นสัญญาณบอกว่า ขณะนี้โรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขมีการแพร่กระจายอยู่ในระดับสูง และมีความเสี่ยงทำให้คนมีโอกาสติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ง่ายขึ้น
- ➔ เสียชีวิตจากการขาดความตระหนัก การไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคฯ หลังสัมผัสโรค
 - การฉีด PEP มีจำนวนลดลง และมีสัดส่วนของผู้ที่เคยได้รับวัคซีนมาแล้วเพิ่มมากขึ้น อาจบ่งบอกได้ว่า ผู้ที่เข้ามารับการฉีดวัคซีนเป็นผู้ที่มีความรู้หรือความตระหนักเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าอยู่แล้ว
- ➔ โดยในช่วงปี 2563-2564 ที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ อันเนื่องมาจากมาตรการเว้นระยะห่าง รวมถึงการดำเนินงานเพื่อการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

แผนงานป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

แผนแม่บทที่ 13 การสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี

ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

ยุทธวิธี “ปาล้อมเมือง”

เป้าหมาย SDGs 3. มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

โครงการผลักดันการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า ภายใต้ยุทธศาสตร์โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานของศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. ค้นหาติดตามผู้สัมผัสโรค 100%
2. ลดจำนวนคนที่ถูกกัดในพื้นที่เสี่ยง

1. หมา/แมวฉีดวัคซีน 80%
2. ขึ้นทะเบียนหมา/แมวทุกตัว
3. ทำหมันตามเป้าของกรมปศุสัตว์

มาตรการป้องกันโรค

1. สื่อสารความเสี่ยงทั้งก่อน-หลังถูกกัด
2. ติดตามสถานการณโรคในสัตว์
3. สอดส่องดูแลลูกบ้านที่ถูกกัดข่วนและหมา/แมวมีอาการผิดปกติแจ้ง อปท.
4. อสม. ติดตามผู้สัมผัส เคาะประตูบ้าน

ทุก อปท.

- รณรงค์ฉีดวัคซีน ทำหมัน ขึ้นทะเบียน
- ติดตามความครอบคลุมของวัคซีน
- ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข/แมว

ควบคุมโรค

มาตรการ 1-2-3

เมื่อพบคนและสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า

1. ค้นหาผู้สัมผัสโรค
2. ติดตามการฉีดวัคซีนอย่างต่อเนื่อง
3. สบสวนโรค สื่อสารกว้าง
4. ฉีดวัคซีนรอบจุดเกิดโรค

Road Map การสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

มาตรการโรคพิษสุนัขบ้าในปัจจุบัน ป้องกัน ตรวจจับ ควบคุม

มาตรการการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน

🐾 ตรวจจับ/ค้นหา

- พัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า
- ค้นหาผู้สัมผัสสัตว์ยืนยันโรคพิษสุนัขบ้า ให้ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า 100%
- ติดตามให้ผู้สัมผัสสัตว์ เข้ารับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างครอบคลุม

🐾 การป้องกัน

- การบริหารจัดการให้มีวัคซีนและภูมิคุ้มกันสำเร็จเพียงพอ
- เพิ่มการเข้าถึงการรักษาที่โรงพยาบาล
- การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าก่อนและหลังสัมผัสโรค
- พัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์
- ส่งเสริมการนำกฎหมายมาบังคับใช้
- สำรวจความรู้ประชาชน

🐾 การตอบโต้ / ควบคุม

- ออกสอบสวนโรค เมื่อพบคนหรือสัตว์ติดเชื้อ
- ประสานเพื่อการควบคุมโรคในสัตว์
- ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและในสัตว์ร่วมกัน
- ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่

การป้องกัน : พื้นที่การดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้า

พื้นที่เสี่ยงการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าแบ่งโดยอ้างอิงจากสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าย้อนหลัง 3 ปี (ปี พ.ศ. 2561 - 2564) ดังนี้

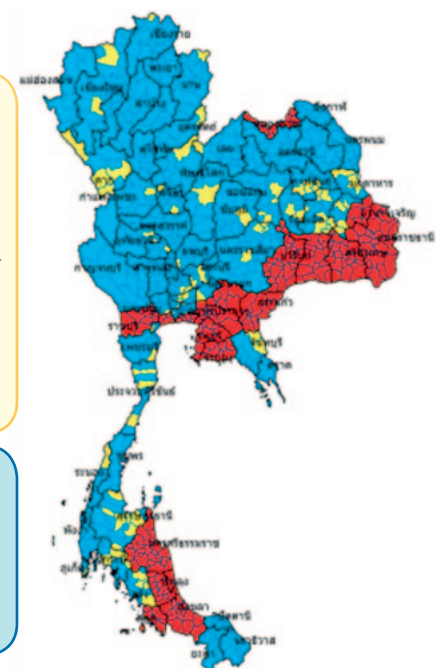
■ **พื้นที่เสี่ยงสูง (สีแดง): 18 จังหวัด** เป็นพื้นที่ที่พบผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า หรือพบสัตว์พบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า มีการกระจายตัวมากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนอำเภอทั้งหมด ในจังหวัดนั้น ๆ

● **พื้นที่เสี่ยง (สีเหลือง): 36 จังหวัด 90 อำเภอ** เป็นพื้นที่ในระดับอำเภอที่มีการพบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ อย่างน้อย 1 ตัวอย่าง

■ **พื้นที่เฝ้าระวัง (สีฟ้า): 59 จังหวัด 610 อำเภอ** เป็นพื้นที่ในระดับอำเภอที่ไม่พบผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า และ ไม่พบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์

- เฝ้าระวังไม่ให้มีผู้เสียชีวิต
- อสม.เคาะประตูบ้าน หาผู้ถูกสัตว์กัด ข่วน
- บริหารจัดการ PEP
- สื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์
- ผู้สัมผัสสัตว์ยืนยันได้รับ PEP 10 โหล
- สีแดง ดำเนินการระดับจังหวัด
- สีเหลือง ดำเนินการระดับอำเภอ

- ดำเนินงานเพื่อประกาศเป็นพื้นที่ปลอดโรค
- ประเมินความพร้อมในพื้นที่ด้วยตนเอง-มีผู้ประเมิน
- ดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ฯ

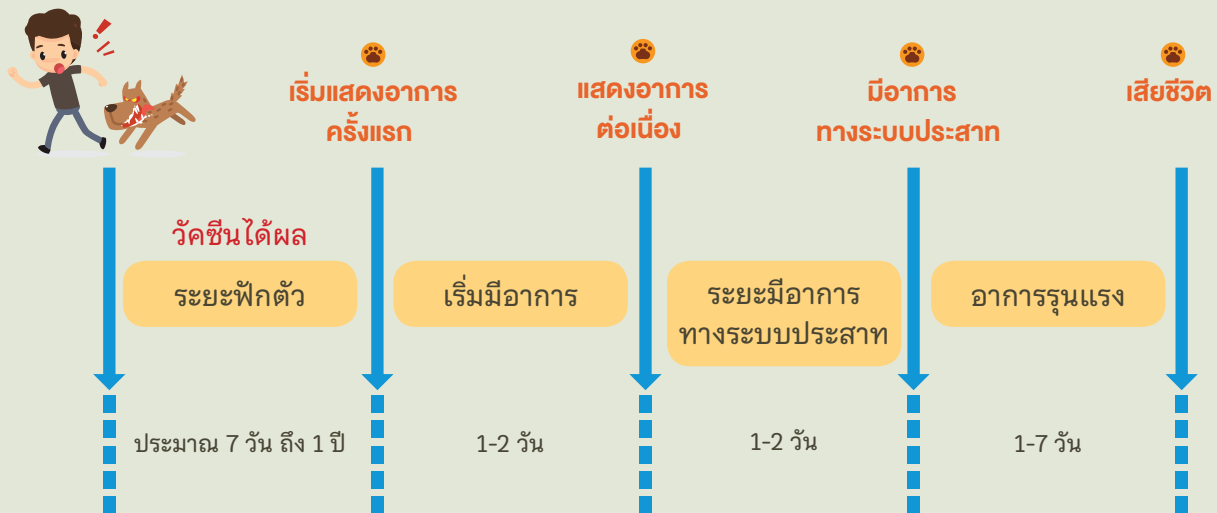

• ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2564

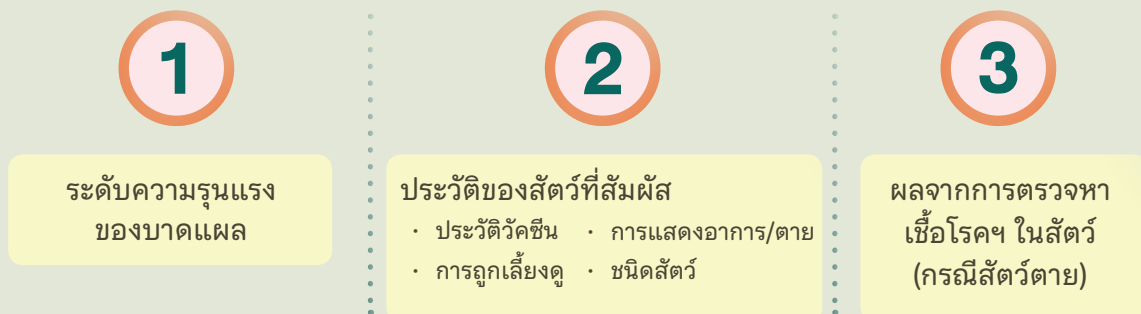

การป้องกัน : พื้นที่การดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้า

การวินิจฉัยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าหลังสัมผัสโรค

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

IM	วันที่ฉีด 0 7 	0 3 7 14 30 RIG	0 < 6 ด	0 3 < 6 ด
	วัคซีนป้องกันโรคกลัวงู	ไม่เคยรับวัคซีน / < 3 เข็ม	รับครบชุด / < 3 เข็ม	
ID จุดละ 0.1 ml.	วันที่ฉีด 0 7 จำนวนจุด 2 2 	0 3 7 14 30 2 2 2 0 2 RIG	0 1 	0 3 1 1

การป้องกันโรคในสัตว์

การสำรวจจำนวนประชากรสัตว์

การฉีดวัคซีนในสัตว์

การควบคุมจำนวนประชากรสัตว์

การสำรวจจำนวนประชากรสัตว์

- ➔ ใช้กลไกอาสาสมัครสาธารณสุข/ อาสาสมัครปศุสัตว์ เดินสำรวจตามบ้าน
- ➔ จัดทำทะเบียน
- ➔ สำรวจ 2 รอบ
 - รอบที่ 1 ช่วงเดือนตุลาคม-มกราคม
 - รอบที่ 2 ช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน
 - แต่ละรอบรายงานลงใน Rabies One Data
- ➔ ข้อมูลจากการสำรวจจะใช้ในการ
 - จัดซื้อวัคซีน
 - คำนวณความครอบคลุมของการฉีดวัคซีนในสัตว์
 - คำนวณความครอบคลุมของการทำหมันสะสม

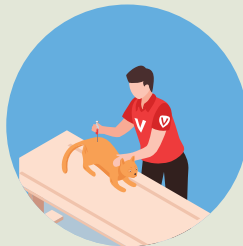

การเพิ่มประสิทธิภาพในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์

Vaccine

1. มีคุณภาพ Potency 2 IU (NIH test)
2. มีปริมาณเพียงพอ
3. มีการกระจายครอบคลุมทุกพื้นที่
4. การจัดเก็บและขนส่งที่มีคุณภาพ (Cold Chain System)
5. มีความมั่นคง ไม่ขาดแคลน (นำเข้าผลิตเองแบบฉีด)
6. ผลักดันการใช้ Oral rabies vaccine

Vaccinator

1. มีคุณภาพ ผ่านการฝึกอบรม 2-3 คน ต่อตำบล
2. มีจำนวนเพียงพอ สอดคล้องกับจำนวนสัตว์
3. ครอบคลุมทุกพื้นที่
4. ถูกต้องตามกฎหมาย พ.ร.บ. โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535
5. มีสวัสดิการ เช่น ค่าตอบแทน การฉีดวัคซีน

Dog & Cat

1. มีความแม่นยำในการสำรวจ (3บาท/ตัว)
2. มีการสำรวจครอบคลุมทุกพื้นที่
3. มีการขึ้นทะเบียน
4. มีการควบคุมประชากร
5. มีการเก็บตัวอย่างตรวจภูมิคุ้มกันหลังฉีดวัคซีน
6. มีการควบคุมการเลี้ยงและปล่อย (ข้อบัญญัติท้องถิ่นเทศบัญญัติ)

การควบคุมจำนวนประชากรสัตว์

กลุ่มที่ 1 สัตว์มีเจ้าของ (เลี้ยงภายใต้การควบคุมโดยเจ้าของ)

- ➔ Dog Passport (บัตรประจำตัวฉีดวัคซีนของบริษัท) + Microchip บันทึกข้อมูลในระบบ Rabies One Data
- ➔ ให้เจ้าของรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดทำหมัน
- ➔ ฉีดวัคซีนให้ครอบคลุมอย่างน้อย 80% เน้นเป็นความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์

กลุ่มที่ 2 สัตว์มีเจ้าของ (เลี้ยงปล่อย)

- ➔ Dog Passport (บัตรประจำตัวฉีดวัคซีนของบริษัท) + Microchip บันทึกข้อมูลในระบบ Rabies One Data
- ➔ ให้เจ้าของรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดทำหมัน
- ➔ ฉีดวัคซีนให้ครอบคลุมอย่างน้อย 80% เน้นเป็นความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์

กลุ่มที่ 3 สัตว์ไม่มีเจ้าของ (อาศัยในชุมชน วัด ตลาด)

- ➔ ลักใบหูด้านใน + ดีเบอร์เอ็นด้านข้างสะโพก + ตัดปลายใบหู บันทึกข้อมูลในระบบ Rabies One Data
- ➔ ทำหมัน 100% โดยร่วมกับชุมชน/องค์กรอิสระ NGOs/มีระบบตรวจติดตามสุนัขเกิดใหม่-ย้ายเข้ามาในพื้นที่ใหม่
- ➔ ฉีดวัคซีนรับผิดชอบโดยชุมชน/หน่วยงานราชการ (ท้องถื่น ปศุสัตว์)

กลุ่มที่ 4 สัตว์ไม่มีเจ้าของ (ดำรงชีวิตคล้ายสัตว์ป่า)

- ➔ ลักใบหูด้านใน + ดีเบอร์เอ็นด้านข้างสะโพก + ตัดปลายใบหู บันทึกข้อมูลในระบบ Rabies One Data
- ➔ จ้างเหมาจับ/ทำหมัน/ปล่อยคืนที่เดิม
- ➔ กรณีจับได้ให้ใช้วัคซีนชนิดฉีด/กรณีจับไม่ได้และเป็นสัตว์ในพื้นที่เกิดโรคใช้วัคซีนชนิดกิน (Oral Vaccine)

การบริหารจัดการสัตว์ไม่มีเจ้าของ

- ➔ การจัดตั้งศูนย์พักพิงสัตว์
- ➔ การบริหารจัดการศูนย์พักพิงสัตว์ (ทั้งของเอกชนและรัฐบาล)
- ➔ สร้างมาตรฐานศูนย์พักพิงสัตว์

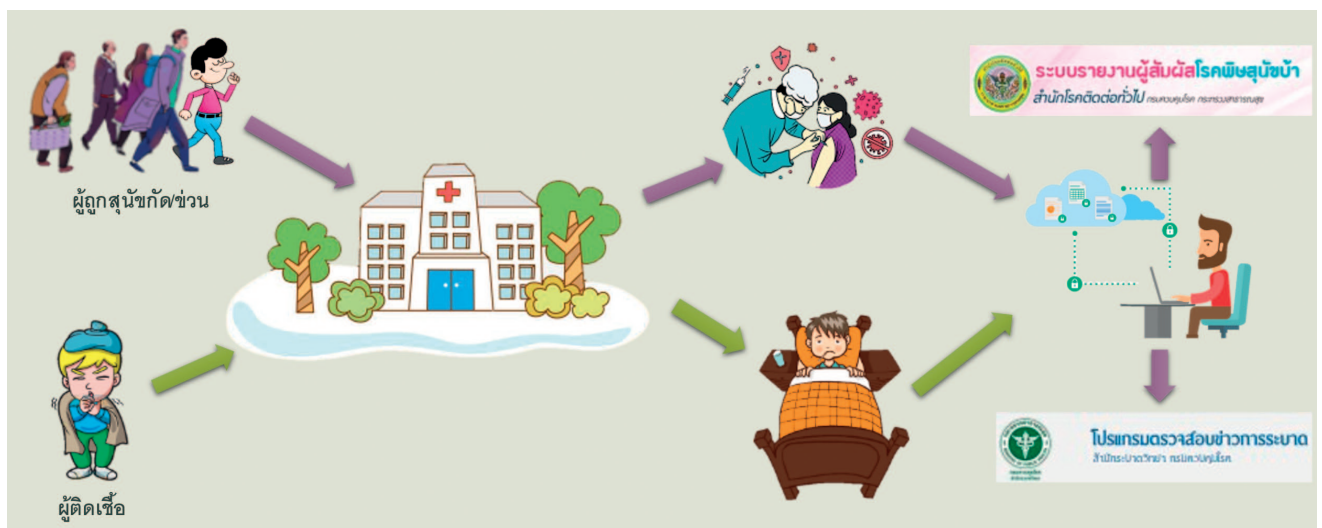
Buriram Animal Quarantine Station

การตรวจจับ

- 1 **ตรวจจับการถูกกัด** → ใช้โปรแกรม ร.36 (ระบบรายงานผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า)
- 2 **ตรวจจับคนเป็นโรค** → ใช้ระบบเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า (รจ.506) ใช้ระบบเฝ้าระวังเหตุการณ์
- 3 **ตรวจจับสัตว์เป็นโรค** → ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า (Thai Rabies Net)

การตรวจจับโรคพิษสุนัขบ้าในคน

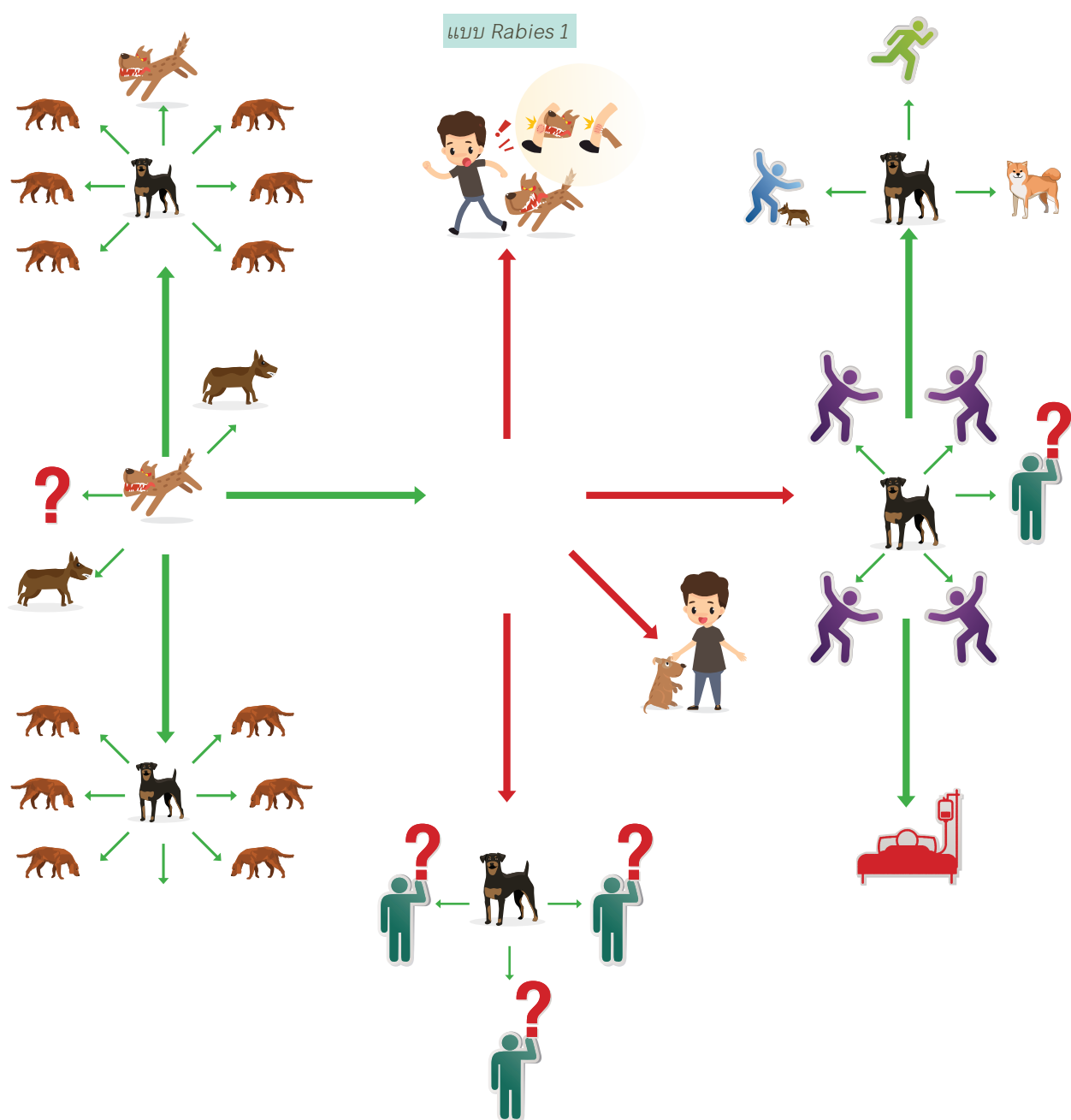

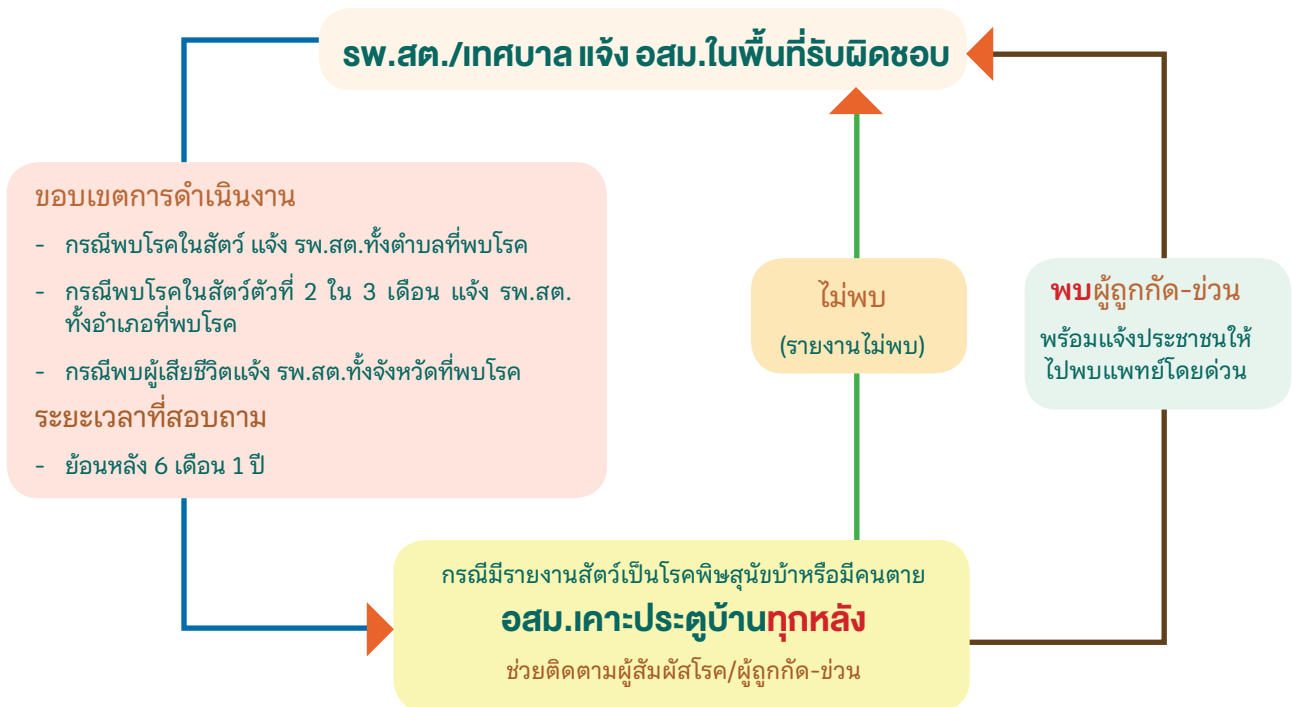
การตรวจจับโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์

สอบถามค้นหาผู้สัมผัส

- ➡ โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่ถูกกำหนดให้สอบสวนโรคเฉพาะราย (Individual Case Investigation)
- ➡ ออกสอบสวนโรคภายใน 24 ชั่วโมงหลังได้รับแจ้ง
 - เพื่อยืนยันการวินิจฉัยโรค
 - เพื่อการเข้าควบคุมโรคอย่างรวดเร็วติดตามผู้สัมผัสโรคให้เร็วที่สุด

การควบคุมโรคในสัตว์

ในพื้นที่เกิดโรคให้ควบคุมโรคในพื้นที่รัศมี 5 กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรค ประกาศเขตโรคระบาด สัตว์ชั่วคราว (30 วัน) ตาม พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชาคมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อกำหนดแนวทางการควบคุมโรค
2. ฉีดวัคซีนสุนัขและแมวทุกตัว (100%) (ใช้วัคซีนกรมปศุสัตว์)
3. กักสัตว์สัมผัสและสัตว์กลุ่มเสี่ยง
4. เก็บตัวอย่างสัตว์ป่วยส่งตรวจเพิ่ม
5. ควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์
6. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชน
7. เฝ้าระวังโรคต่อเนื่อง 6 เดือน

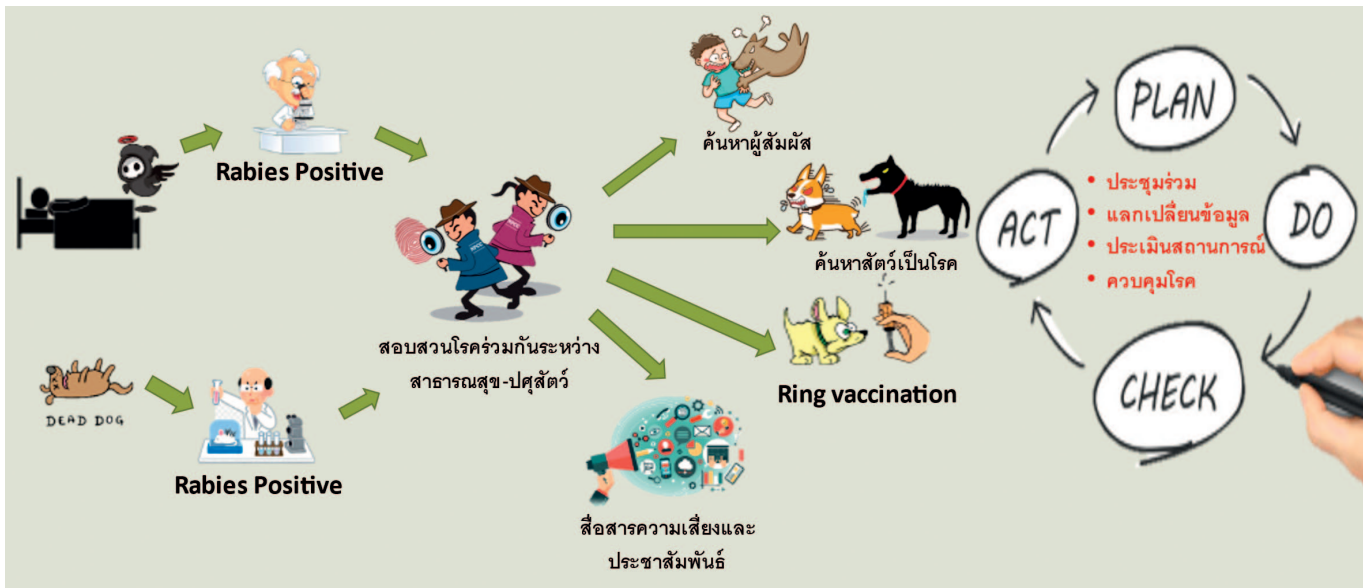
การสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์

ประเด็นการสื่อสาร (Key Message)

ช่วงอายุ	กลุ่มวัย	สถานที่	สิ่งที่ต้องสื่อสาร
< 5 ปี	เด็กอนุบาล	ศูนย์เด็กเล็ก, โรงเรียนอนุบาล	• ถูกสัตว์กัด ข่วน ให้รีบบอกพ่อแม่/ครู/ผู้ปกครองทันที
6-12 ปี	เด็กประถม	โรงเรียน	• ถูกสัตว์กัด ข่วน ให้รีบบอกพ่อแม่/ครู/ผู้ปกครองทันที • การป้องกันตนเองจากการถูกกัด (คาถา 5 ย.)
13-17 ปี	มัธยม	โรงเรียน	• การป้องกันตนเองจากการถูกกัด (คาถา 5 ย.) • วิธีปฏิบัติตนหลังถูกสัตว์กัด/ข่วน
> 18 ปี	วัยทำงาน	หมู่บ้าน/โรงงาน	• การป้องกันตนเองจากการถูกกัด (คาถา 5 ย.) • วิธีปฏิบัติตนหลังถูกสัตว์กัด/ข่วน • ถูกกัด/ข่วนแล้ว ให้รีบไปพบแพทย์ด่วนที่สุด • โรคพิษสุนัขบ้าเป็นแล้วตาย ไม่สามารถรักษาได้

สรุปการดำเนินงานเพื่อควบคุมโรค

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินงานเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าที่ผ่านมา มีหลายพื้นที่ที่สามารถควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ

- ➔ ความมุ่งมั่น
- ➔ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะปศุสัตว์และท้องถิ่น

- ➔ ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมโรค สอดส่องความผิดปกติในพื้นที่
- ➔ หน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงานชัดเจน
- ➔ มีการซ้อมแผนเพื่อประสานความร่วมมือและเปิดช่องว่างร่วมกันระหว่างหน่วยงานและประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เสียชีวิตในปัจจุบันไม่เข้าพบแพทย์หลังจากถูกสัตว์กัด/ข่วน
 - ทั้งนี้ อาจเกิดจากการขาดความตระหนัก การเข้าถึงการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่าย
- ➔ การดำเนินงานเพื่อไม่ให้มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า ในช่วงต้น อาจดำเนินการ
 - สืบสวนผู้ถูกสัตว์กัด/ข่วนในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีโรคพิษสุนัขบ้าหรือมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ให้เข้าพบแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยดำเนินการต่อเนื่องอย่างน้อย 6 เดือน หลังจากพบโรคพิษสุนัขบ้าในคนหรือสัตว์ล่าสุด
 - สืบสวนความคิดเห็นของประชาชนต่อโรคพิษสุนัขบ้า และการเข้าถึงการรักษา
 - สื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์ในเรื่องที่เป็นปัญหา อาจเร่งดำเนินการในพื้นที่เสี่ยงสูงและพื้นที่เสี่ยง
 - ติดตามสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์อย่างใกล้ชิด เช่น ประสานกับปศุสัตว์ในพื้นที่ หรือให้ประชาชนช่วยเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ เป็นต้น

ระดับพื้นที่ สร้างแผนการสร้างพื้นที่ปลอดโรคร่วมกัน โดยเน้นที่

- การสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนัก รับทราบถึงปัญหาของโรคพิษสุนัขบ้าที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเองอาศัยอยู่
- วางแผนการควบคุมจำนวนประชากรสุนัขอย่างจริงจัง
- ดำเนินการเฝ้าระวังสัตว์เข้าออกพื้นที่รอยต่อ เช่น พื้นที่ที่ปลอดโรคและพื้นที่ที่ยังมีโรค
- บังคับการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์อย่างรับผิดชอบ เพื่อเพิ่มความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
- ขยายพื้นที่ที่มีความพร้อมในการสร้างพื้นที่ปลอดโรค โดยอาจเริ่มจากเกาะที่มีความพร้อมก่อน

บทที่ 3

ระเบียบ วิธีการ แนวทางปฏิบัติ การป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าของท้องถิ่น

โดย กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า และโรคติดต่อจากสัตว์อื่น ๆ

1. การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์
 - พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 6
2. การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
 - พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535
3. การป้องกันและระงับโรคระบาดสัตว์
 - พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
4. การใช้บังคับกฎหมายเพื่อควบคุมดูแลการเลี้ยงสัตว์ในเรื่องอื่น ๆ
 - พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 5
 - พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
 - พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535

การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 6

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 วรรคหนึ่ง

เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 วรรคสอง

การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด หรือเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ในภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 4 ได้ให้บทนิยามศัพท์ไว้ดังนี้

“ข้อกำหนดของท้องถิ่น” หมายความว่า ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือข้อบังคับซึ่งตราขึ้นโดยราชการส่วนท้องถิ่น

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (1) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (2) นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล
- (3) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (4) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (5) นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (6) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

โดยสรุปการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ฯ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. เพื่อรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่น
2. ป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์

ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติในการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ดังนี้

1. กำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือ **พื้นที่ทั้งหมด** ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นเป็น **เขตควบคุมการเลี้ยงสัตว์ หรือ ปล่อยสัตว์**
2. การกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ ตามข้อ 1. สามารถกระทำได้โดย

2.1 กำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด

2.2 กำหนดให้เป็นเขตที่การเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 30 วรรคหนึ่ง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 29 โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อย 30 วัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 30 วรรคสาม

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ได้กำหนดบทนิยามศัพท์ เช่น

“สัตว์ควบคุม” หมายความว่า สุนัขหรือสัตว์อื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

“วัคซีน” หมายความว่า วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์

“สัตวแพทย์” หมายความว่า สัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งมีวุฒิไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาชีพสัตวแพทยศาสตร์ซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นสัตวแพทย์เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า สัตวแพทย์และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (1) นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล
- (2) ประธานกรรมการสุขาภิบาลสำหรับในเขตสุขาภิบาล
- (3) ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (4) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (5) ปลัดเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (6) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

**พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 กำหนดแนวทางการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไว้
กล่าวคือตามมาตรา 5 จัดการให้สุนัขได้รับวัคซีนตามกำหนดเวลาดังนี้**

1. ครั้งแรก เมื่ออายุตั้งแต่ 2 เดือน แต่ไม่เกิน 4 เดือน
2. ครั้งต่อไป ตามเวลาที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน ส่วนสัตว์ควบคุมอื่นให้ได้รับการฉีดวัคซีนตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

➔ **ตามมาตรา 11** ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อปรากฏว่าสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า

➔ **ตามมาตรา 12** ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายใน 24 ชั่วโมง ในกรณีที่สุนัขถูกสัตว์ควบคุมอื่นที่สงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด

การฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุม

1. ผู้มีหน้าที่ฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุม คือสัตวแพทย์ ผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์
2. ผู้มีหน้าที่ฉีดวัคซีนต้องมอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ซึ่งแสดงว่าได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว และมอบใบรับรองการฉีดวัคซีนให้เจ้าของสัตว์ควบคุม
3. เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องแสดงเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ไว้ที่ตัวสัตว์ควบคุมให้เห็นได้ชัดเจน
4. เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าธรรมเนียมการฉีดวัคซีนตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

กำหนดอำนาจของสัตวแพทย์ในการป้องกันการแพร่โรคพิษสุนัขบ้า

สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ เพื่อปฏิบัติการดังต่อไปนี้

- (1) สอบถามจำนวน เพศ พันธุ์ อายุ และสีของสัตว์ควบคุมจากเจ้าของสัตว์ควบคุม
- (2) ในกรณีที่พบว่าสัตว์ควบคุมใดยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนตามมาตรา 5 ให้ฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุมนั้น ในการนี้ เจ้าของสัตว์ควบคุมนั้นต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า
- (3) นำหัวสัตว์ควบคุมที่ตายหรือมีเหตุสงสัยว่าตายด้วยโรคพิษสุนัขบ้าไปรับการตรวจชันสูตร
- (4) สั่งให้เจ้าของสัตว์ควบคุมทำลายซากสัตว์ควบคุมที่ตายด้วยโรคพิษสุนัขบ้าด้วยวิธีฝังหรือวิธีอื่นใด

การไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้ในเวลา
ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 กำหนดแนวทางการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไว้ กล่าวคือ อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น คือ มาตรา 9 อำนาจจับสัตว์ควบคุมเพื่อกักขัง

ถ้าปรากฏว่า ในที่สาธารณะสัตว์ควบคุมใดไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ควบคุม หรือมีแต่เป็นเครื่องหมายปลอม และถ้าไม่มีเจ้าของมารับคืนภายใน 5 วัน ให้มีอำนาจทำลาย

มาตรา 15 อำนาจทำลายสัตว์ควบคุม

ถ้าปรากฏว่า ในที่สาธารณะสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า

การดำเนินการเมื่อมีการแจ้งเหตุว่าสัตว์ควบคุมมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า

1. เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับแจ้งตามมาตรา 11 และ มาตรา 12 ต้องแจ้งสัตวแพทย์เพื่อดำเนินการต่อไป

2. เมื่อสัตวแพทย์ได้รับแจ้งตาม ข้อ 1. หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า ในยานพาหนะ บ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ใด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเรียกตรวจยานพาหนะหรือเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ที่มีสัตว์ควบคุมดังกล่าวและมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ควบคุมไม่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า แต่สัตวแพทย์เห็นว่าสัตว์ควบคุมดังกล่าวควรได้รับการฉีดวัคซีน ให้ฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุมนั้น ถ้าปรากฏว่าสัตว์ควบคุมนั้นได้รับการฉีดวัคซีนตามมาตรา 5 แล้ว เจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมอีก แต่ถ้าปรากฏว่าสัตว์ควบคุมนั้นยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนตามมาตรา 5 เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า

(2) ในกรณีที่สัตวแพทย์สงสัยว่าสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าและยังมิได้มีการกักขังสัตว์ควบคุมนั้น ให้สัตวแพทย์สั่งให้เจ้าของสัตว์ควบคุมกักขังสัตว์ควบคุมนั้นไว้โดยเร็วเพื่อป้องกันมิให้แพร่โรคพิษสุนัขบ้าเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน และสัตวแพทย์ต้องไปตรวจอาการของสัตว์ควบคุมนั้นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

(3) ในกรณีที่สัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า ให้สัตวแพทย์มีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้

การเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ให้กระทำได้ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

การป้องกันและระงับโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

“สัตว์” หมายความว่า

- (1) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และเอ็มบริโอของสัตว์เหล่านี้ด้วย
- (2) สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย
- (3) สัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ เอ็มบริโอ และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ของสัตว์ชนิดนั้นด้วย

“โรคระบาด” หมายความว่า กาฬโรคเบิด โรคไข้หวัดนก โรคเซลล์โมเนลลา โรคทริคิเนลลา โรคนิวคาสเซิล โรคบรูเซลลา โรคปากและเท้าเปื่อย โรคพิษสุนัขบ้า โรคครีเนดอร์เปสต์ โรคเลปโทสไปรา โรคโลหิตจางติดเชื้อในม้า โรคควัวบ้า โรคสมองอักเสบนิปาห์ โรคคหิวตัสสุร โรคแอนแทรกซ์ โรคเฮโมรายิกเซปติซีเมีย วัณโรค และโรคอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“เขตควบคุมโรคระบาด” หมายความว่า ท้องที่ที่ดำเนินการป้องกันและควบคุมมิให้มีโรคระบาดหรือเชื้อโรคระบาดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิด เพื่อกำหนดเป็นเขตปลอดโรคระบาด

“เขตปลอดโรคระบาด” หมายความว่า เขตควบคุมโรคระบาดที่สามารถควบคุมมิให้มีโรคระบาดหรือเชื้อโรคระบาดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดในสัตว์หรือซากสัตว์

“เขตกักขังโรคระบาด” หมายความว่า ท้องที่ที่ดำเนินการป้องกันและควบคุมมิให้โรคระบาดหรือเชื้อโรคระบาดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดแพร่กระจายเข้าเขตปลอดโรคระบาดหรือเข้าในราชอาณาจักร

“เครื่องหมายประจำตัวสัตว์” หมายความว่า เครื่องหมายซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ทำหรือสั่งให้เจ้าของทำไว้ที่ตัวสัตว์หรือซากสัตว์ หรือยานพาหนะ อาคารสถานที่ ภาชนะ สิ่งห่อหุ้มหรือกักขังเพื่อประโยชน์ในการจำแนกหรือตรวจสอบสัตว์หรือซากสัตว์

“สัตวแพทย์” หมายความว่า

- (1) นายสัตวแพทย์และสัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์
- (2) ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นสัตวแพทย์เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องมีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2558

ผู้บริหารท้องถิ่น
นายกเมืองพัทยา
ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ปลัดเมืองพัทยา

ผู้อำนวยการ สำนัก/กอง/ส่วน
สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

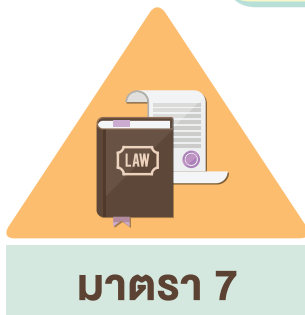

หัวหน้าศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล/
หัวหน้าสถานีอนามัยของ อบต.

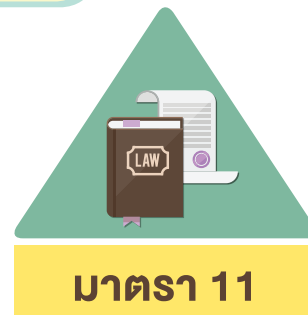
สัตวแพทย์
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หน้าที่ของเจ้าของสัตว์

มาตรา 7

หน้าที่ต้องปฏิบัติตามระบบ
การป้องกันและควบคุมโรคระบาด

มาตรา 11

หน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
ในกรณีที่สัตว์ป่วยหรือตายในบางกรณี

มาตรา 7 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ให้เจ้าของสัตว์ดังต่อไปนี้ ปฏิบัติตามระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด

- (1) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า
- (2) สุนัข แมว
- (3) นก ไก่ เป็ด ห่าน
- (4) สัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวให้คำนึงถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับสภาพของสัตว์และวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด

มาตรา 11 ให้เจ้าของสัตว์แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ ภายในเวลาสิบสองชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทราบว่าสัตว์ป่วยหรือตาย เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

(1) มีสัตว์ป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาด

(2) มีสัตว์ป่วยหรือตายโดยไม่รู้สาเหตุ

(3) ในหมู่บ้านเดียวกัน หรือบริเวณใกล้เคียงกัน มีสัตว์ป่วยหรือตายมีอาการคล้ายคลึงกัน ในระยะเวลาห่างกันไม่เกินเจ็ดวัน

มาตรา 11 วรรคสอง การแจ้งและการดำเนินการกับสัตว์ป่วยหรือตายตามวรรคหนึ่ง และการกำหนดชนิด จำนวน และลักษณะการป่วยหรือตายของสัตว์ตาม (2) และ (3) ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา 11 วรรคสาม เมื่อมีสัตว์ตามวรรคหนึ่งป่วย ให้เจ้าของสัตว์ควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายใน บริเวณที่สัตว์อยู่ และห้ามมิให้เจ้าของสัตว์หรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยไปจากบริเวณนั้น เมื่อมีสัตว์ ตามวรรคหนึ่งตาย ให้เจ้าของสัตว์ควบคุมซากสัตว์นั้นให้คงอยู่ ณ ที่ที่สัตว์นั้นตาย และห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ หรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้าย ซ้ำแหละ หรือกระทำการอื่นใดแก่ซากสัตว์นั้น เว้นแต่มีการดำเนินการกับสัตว์ป่วย หรือตายตามที่อธิบดีประกาศกำหนดตามวรรคสอง หรือสัตวแพทย์ได้ตรวจพิสูจน์แล้วว่าสัตว์นั้นมิได้ป่วยหรือตาย โดยโรคระบาด หรือสัตวแพทย์สั่งเป็นอย่างอื่น

หน้าที่ต้องปฏิบัติตามระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ตามกฎหมายกระทรวงระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. 2561

ดำเนินการให้สุนัขของตนมีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์
และขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสุนัข

ให้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
และจดบันทึกข้อมูลการให้วัคซีน

ดูแลสุขภาพสุนัขอย่างสม่ำเสมอ และสังเกตอาการสุนัขป่วย
ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้า

เลี้ยงสัตว์ในบริเวณที่มีรั้วรอบและไม่ปล่อยสัตว์
ไปยังสถานที่สาธารณะโดยไม่มีการควบคุม

ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้า
ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

หน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 12 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทราบ
ในกรณีดังนี้ (มาตรา 11)

มีสุนัขป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาด

ในหมู่บ้านเดียวกันหรือบริเวณใกล้เคียงกัน
มีสัตว์ป่วยหรือตายมีอาการคล้ายคลึงกัน ในระยะเวลาห่างกัน
ไม่เกิน 7 วัน

มีสุนัขป่วยหรือตายโดยไม่รู้สาเหตุ

ควบคุมสัตว์ดังกล่าวไว้ภายในบริเวณที่สัตว์อยู่

ควบคุมซากสัตว์นั้นให้คงอยู่ที่ที่สัตว์นั้นตาย

พนักงานเจ้าหน้าที่หรือสัตวแพทย์มีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของสุนัข
จัดการดังนี้ (มาตรา 12)

กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย
หรือสงสัยว่าป่วยไว้ในเขต

ฝังหรือเผาซากสัตว์นั้น ณ ที่ที่กำหนด

กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง
หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับ
สัตว์ที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยไว้ในเขต

มาตรา 12 เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา 11 หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด
พนักงานเจ้าหน้าที่หรือสัตวแพทย์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์จัดการ ดังต่อไปนี้

- (1) กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยไว้ในเขตตามวิธีการที่กำหนด
- (2) ฝังหรือเผาซากสัตว์นั้น ณ ที่ที่กำหนด ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ให้ทำลายโดยวิธีอื่น
ตามที่เห็นสมควร

(3) กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูงหรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยหรือตายไว้ในเขตตามวิธีการที่กำหนด

มาตรา 15 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ได้รับแจ้งหรือตรวจพบว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาดหรือโดยไม่รู้สาเหตุในที่สาธารณะ หรือในที่ดินที่ไม่ปรากฏเจ้าของ พนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์มีอำนาจกักสัตว์ที่ป่วยหรือตายนั่นไว้ตามที่เห็นสมควรภายในบริเวณนั้น

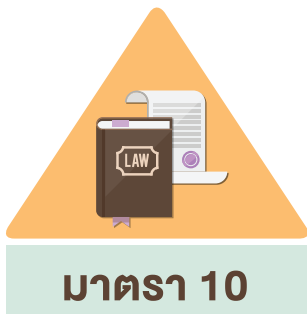
ห้ามมิให้บุคคลใดเคลื่อนย้าย ขำแหละ หรือกระทำการอื่นใดแก่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่ง จนกว่าสัตวแพทย์ได้ตรวจพิสูจน์แล้วว่าสัตว์นั้นมีได้ป่วยหรือตายโดยโรคระบาดหรือสัตวแพทย์สั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่งเป็นโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น และสัตว์หรือซากสัตว์อื่นที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้โรคระบาดแพร่กระจายต่อไป

เมื่อปรากฏเจ้าของสัตว์ในภายหลัง ให้กรมปศุสัตว์มีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเท่าที่จ่ายจริงจากเจ้าของสัตว์ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

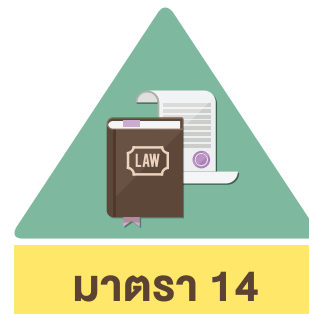

ข้อปฏิบัติของบุคคล

มาตรา 10

ห้ามทำหรือใช้เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอม แผลงหรือแก้ไข ห้ามทำลายเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ใช้หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้เครื่องหมายประจำตัวสัตว์เพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด

มาตรา 14

เจ้าของมีหน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่สุนัขที่ไม่ปรากฏเจ้าของ ป่วยหรือตายในที่ดินของตน

ข้อห้ามการทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอม (มาตรา 10)

1. ทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอม หรือแปลง หรือแก้ไขเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่แท้จริง
2. ใช้เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอมหรือเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่มีการแปลงหรือแก้ไข
3. ใช้หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้เครื่องหมายประจำตัวสัตว์เพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดในการจำแนกหรือตรวจสอบ
4. ทำลายเครื่องหมายประจำตัวสัตว์

มาตรา 10 ห้ามมิให้ผู้ใด

- (1) ทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอม หรือแปลง หรือแก้ไขเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่แท้จริงเพื่อให้เข้าใจว่าเป็นเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) ใช้เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอม หรือเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่มีการแปลงหรือแก้ไข
- (3) ทำลายเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ใช้หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้เครื่องหมายประจำตัวสัตว์เพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดในการจำแนกหรือตรวจสอบสัตว์หรือซากสัตว์

หน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่สุนัขที่ไม่ปรากฏเจ้าของป่วยหรือตายในที่ดินของตนโดยไม่รู้ว่าเป็นโรคระบาดหรือโดยไม่รู้สาเหตุ (มาตรา 14 - 15)

1. ห้ามมิให้บุคคลใดเคลื่อนย้าย ขำเหละ หรือกระทำการอื่นใดแก่สัตว์หรือซากสัตว์นั้น
2. ให้เจ้าของที่ดินแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่สารวัตร หรือสัตวแพทย์ภายในเวลาสิบสองชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทราบ
3. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งหรือตรวจพบว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายในกรณีดังกล่าว ให้มีอำนาจกักสัตว์นั้นไว้

มาตรา 14 เมื่อมีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของป่วยหรือตายในที่ดินของบุคคลใด โดยรู้ว่าเป็นโรคระบาดหรือโดยไม่รู้สาเหตุ ให้เจ้าของที่ดินนั้นมีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ภายในเวลาสิบสอง ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบว่ามีสัตว์ป่วยหรือตาย และให้นำความในมาตรา 11 วรรคสอง มาใช้บังคับกับเจ้าของที่ดินด้วยโดยอนุโลม

ห้ามมิให้บุคคลใดเคลื่อนย้าย ขำแหละ หรือกระทำการอื่นใดแก่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่มีการดำเนินการกับสัตว์ป่วยหรือตายตามที่อธิบดีประกาศกำหนดตามมาตรา 11 วรรคสอง หรือสัตวแพทย์ได้ตรวจพิสูจน์แล้วว่าสัตว์นั้นมีได้ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด หรือสัตวแพทย์สั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่ง เป็นโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น และสัตว์หรือซากสัตว์อื่นที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้โรคระบาดแพร่กระจายต่อไป

เมื่อปรากฏเจ้าของสัตว์ในภายหลัง ให้กรมปศุสัตว์หรือเจ้าของที่ดินมีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเท่าที่จ่ายจริงจากเจ้าของสัตว์ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

การใช้บังคับกฎหมายเพื่อควบคุมดูแลการเลี้ยงสัตว์ในเรื่องอื่น ๆ

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 5

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

มาตรา 25 เรื่องเหตุรำคาญ เหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุ อันเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ซึ่งถือเป็นเหตุรำคาญได้ ดังต่อไปนี้

1. ปลอ่ยให้สถานที่สกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
2. การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใดหรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
3. อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ ไม่มีการระบายอากาศ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
4. การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น เสียง สิ่งมีพิษ หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับเหตุรำคาญ

มาตรา 26 ห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญ ในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชน รวมทั้งการระงับเหตุรำคาญ

มาตรา 27 ออกคำสั่งให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ

มาตรา 28 ออกคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เอกชนที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควร

มาตรา 28/1 ประกาศกำหนดให้บริเวณที่ปรากฏว่ามีเหตุรำคาญเกิดขึ้นตามมาตรา 27 หรือมาตรา 28 เป็นบริเวณกว้างจนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชน เป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใด

(2) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้

มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใด

(1) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ

มาตรา 33 บรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ

พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่แต่งตั้งพนักงานตรวจโรคสัตว์สำหรับโรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่ตั้งอยู่ภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เว้นแต่โรงฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก (มาตรา 30) (ต้องแต่งตั้งจากบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือบุคคลซึ่งผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าในสาขาการสัตวแพทย์และการตรวจเนื้อสัตว์ตามหลักสูตรที่กรมปศุสัตว์หรือสัตวแพทยสภาให้การรับรองและบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวต้องได้รับการขึ้นทะเบียนไว้กับกรมปศุสัตว์)

2. พนักงานตรวจโรคสัตว์มีหน้าที่ตรวจโรคสัตว์ก่อนการฆ่าสัตว์และกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ที่จะฆ่าเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์กำหนดพนักงานตรวจโรคสัตว์มีอำนาจสั่งงดการฆ่าสัตว์และแยกสัตว์นั้นไว้เพื่อตรวจพิสูจน์ได้

เมื่อตรวจพิสูจน์แล้วพบว่าสัตว์ที่จะฆ่าไม่เป็นโรค ไม่มีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือมีความเหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร พนักงานตรวจโรคสัตว์จึงจะมีคำสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้

ถ้าสัตว์ที่จะฆ่าเป็นโรค หรือมีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคหรือมีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร พนักงานตรวจโรคสัตว์ต้องมีคำสั่งงดการฆ่าสัตว์และแจ้งต่อพนักงานท้องถิ่น (ผู้ซึ่งผู้บริหาร อปท.แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม พ.ร.บ. ควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ฯ) หรือพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วแต่กรณี เพื่อคืนเงินอากรการฆ่าสัตว์แก่ผู้ที่ประสงค์จะฆ่าสัตว์นั้น

กรณีที่เกิดโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ที่จะฆ่าเป็นโรคระบาด ให้พนักงานตรวจโรคสัตว์ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์การตรวจโรคและการตรวจพิสูจน์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (มาตรา 34)

1. อธิบดีกรมปศุสัตว์ได้ประกาศให้สัตว์ที่เป็นโรคหรือสงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้าให้ถือว่าไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร (ตามประกาศกรมปศุสัตว์เรื่องการกำหนดโรคหรือลักษณะของสัตว์หรือเนื้อสัตว์ที่ไม่เหมาะสมนั้นเป็นอาหารตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2559)

Rabies Vaccines

บทที่ 4

**การจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เพื่อใช้ในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

โดย กลุ่มงานการจัดสรรและพัฒนาาระบบงบประมาณและพัสดุท้องถิ่น
สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติ
องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด
พ.ศ. 2540
และกฎกระทรวง
พ.ศ. 2541

พระราชบัญญัติ
เทศบาล
พ.ศ. 2496

พระราชบัญญัติ
สภาพัฒนและองค์การ
บริหารส่วนตำบล
พ.ศ. 2537

พระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการ
เมืองพัทยา
พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติ
โรคพิษสุนัขบ้า
พ.ศ. 2535

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การกิจอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 (เรื่องเสร็จที่ 442/2559)

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2563

ข้อ 16 การตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้กระทำตามที่มี
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 67 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะจ่ายเงินหรือก่อหนี้
ผูกพันได้แต่เฉพาะที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการ
ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

ว 433 ลว 11 ก.พ.63

**แนวทางการจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2565 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
แนบท้ายหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.2/ว 3749 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2564**

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0810.5/ว 1042

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. 10300

10 เมษายน 2561

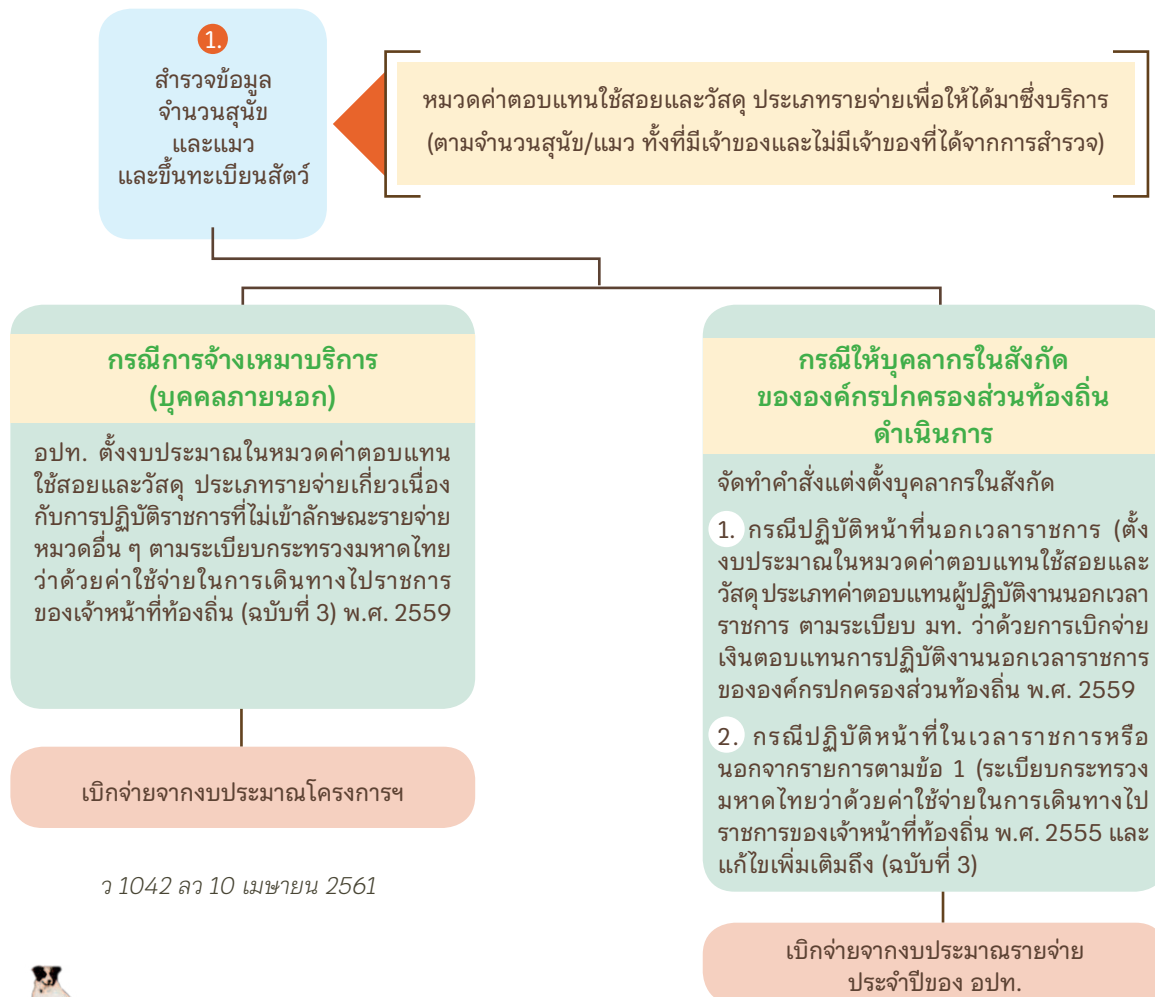
เรื่อง แนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เพิ่มเติม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง 1. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.5/ว 1745 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2560

2. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.5/ว 717 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2561

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้าฯ เพิ่มเติม จำนวน 1 ชุด

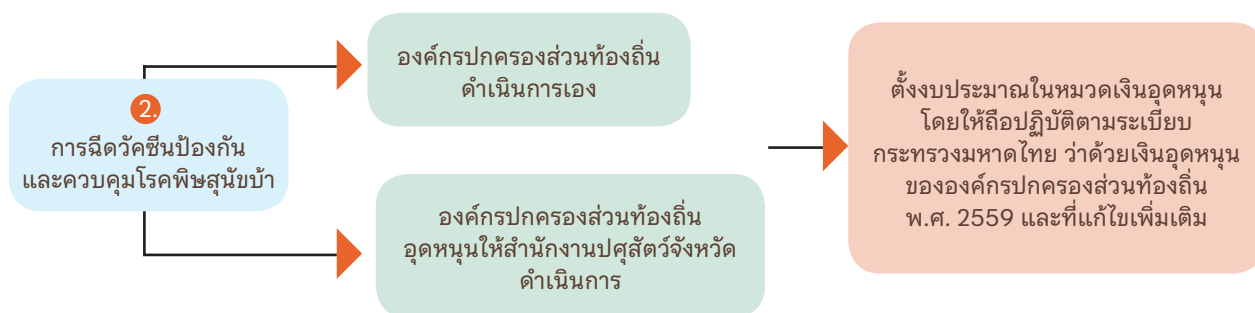

ว 1042 ลว 10 เมษายน 2561

2. การตั้งงบประมาณ

รายการ	รายละเอียด	ลักษณะงบประมาณ
2.1 เงินอุดหนุนสำหรับขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ตัวละ 30 บาท โดยจัดสรรตามจำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ จากการสำรวจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งหลักฐานการสำรวจให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ซีดีบันทึกข้อมูลที่สำรวจจำนวนสุนัข/แมว หรือรายงานการสำรวจจำนวนสุนัข/แมว ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นด่วนที่สุด ที่ มท 0810.5/ว 179 ลงวันที่ 27 มกราคม 2560)	2.1.1 กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง 2.1.2 กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการ	ตั้งงบประมาณในหมวดค่าวัสดุ หรือหมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ ตามระเบียบ มท. ว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ตั้งงบประมาณในหมวดเงินอุดหนุนโดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ว 1042 ลว 10 เมษายน 2561

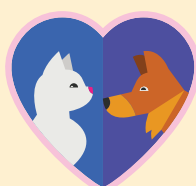

รายการ	รายละเอียด	ลักษณะงบประมาณ
2.2 เงินอุดหนุนสำหรับสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์และขึ้นทะเบียนสัตว์ตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า	2.2.1 กรณีจ้างเหมาบริการ	ตั้งงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ (ตั้งงบประมาณตามจำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของที่ได้จากการสำรวจ)
	2.2.2 กรณีให้บุคลากรในสังกัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการ	ตั้งงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2559
	2.2.3 กรณีให้บุคลากรในสังกัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการนอกเวลาราชการ	ตั้งงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

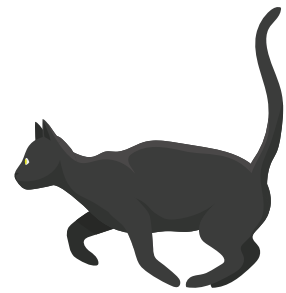
“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

“สถานสงเคราะห์สัตว์” หมายความว่า สถานที่สำหรับใช้ในการให้ความช่วยเหลือ หรืออภิบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง ไม่มีเจ้าของ ถูกทารุณกรรม เจ้าของเสียชีวิต มีเจ้าของแต่สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัยของสัตว์กระทบกับประชาชนโดยรอบ หรือเจ้าของไม่เลี้ยงต่อไป

ข้อ 5 เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม ดังนี้

1. กรณีการกักสัตว์ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข
2. ภายหลังครบกำหนดระยะเวลาตาม ข้อ 1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเลี้ยงดูสัตว์แทนเจ้าของจนกว่าเจ้าของสัตว์จะมาขอรับ หรืออาจจัดการขาย หรือขายทอดตลาดได้
3. ให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำทะเบียนสัตว์ตาม ข้อ 1 ให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ ตามแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด
4. สถานสงเคราะห์สัตว์ซึ่งเป็นที่เลี้ยงดูสัตว์ให้เป็นไปตามแบบรูปรายการก่อสร้างที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

กรณีเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่า หากองค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการตามวรรคหนึ่งจะเป็น**ประโยชน์แก่ประชาชน**ในท้องถิ่นมากกว่าการที่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการเอง เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจร้องขอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการแทนได้

ข้อ 6 ค่าใช้จ่ายในการกักสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเบิกจ่ายได้ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้

ประกาศกรมปศุสัตว์
เรื่อง ลักษณะและรายละเอียด
ของรายการค่ารักษาพยาบาล
และค่าบริการในสถานพยาบาลสัตว์
พ.ศ. 2562

หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ด่วนมาก ที่ มท 0808.2/827
ลงวันที่ 1 มีนาคม 2562

ข้อ 7 องค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถอุดหนุนเงินให้เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ของตนเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้ได้ เมื่อได้รับการร้องขอจากเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับหลักเกณฑ์การอุดหนุนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“เงินอุดหนุน” หมายความว่า เงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณอุดหนุน ให้แก่หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนเพื่อให้ดำเนินการตามภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย

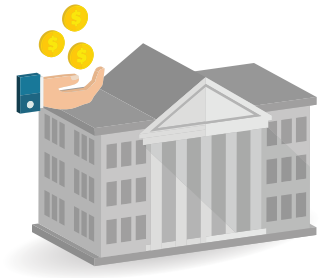

“หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน”

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง
2. ส่วนราชการ ได้แก่ ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
3. รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การไฟฟ้า การประปา และองค์การจัดการน้ำเสีย
4. องค์กรประชาชน ได้แก่ องค์กรซึ่งเป็นการรวมของประชาชนที่จัดตั้งโดยถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงานของรัฐ หรือหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
5. องค์กรทางศาสนาซึ่งจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของหน่วยงานของรัฐ เช่น วัด มัสยิด
6. องค์กรการกุศล ได้แก่ องค์กรซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดำเนินงานการกุศล หรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ มิใช่การมุ่งแสวงหากำไรที่จัดตั้งตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของหน่วยงานของรัฐ เช่น มูลนิธิ เหล่ากาชาดจังหวัด

หลักเกณฑ์การขอรับเงินอุดหนุน

1. หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนเสนอโครงการขอรับเงินอุดหนุน และประมาณการค่าใช้จ่ายโครงการตามภารกิจอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนและภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ให้เงินอุดหนุน

2. กรณีรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานในลักษณะที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเป็นการเฉพาะตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ต้องเสนอโครงการขอรับเงินอุดหนุน ให้จัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยถือเป็นการเสนอโครงการขอรับเงินอุดหนุน

3. ห้ามมิให้อุดหนุนโครงการที่มีลักษณะเป็นเงินทุนหมุนเวียน และโครงการที่มีลักษณะเป็นการจัดเลี้ยงอาหาร หรือการจัดกิจกรรมนันทนาการ

4. ห้ามมิให้อุดหนุนหน่วยงานอื่นในการจัดหาครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง เว้นแต่จะอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การเสนอโครงการขอรับเงินอุดหนุน

5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการที่ขอรับเงินอุดหนุน ต้องมีงบประมาณในส่วนของตนเองร่วมสมทบ

- ในกรณีเป็นโครงการก่อสร้าง ปรับปรุงหรือซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างตามจำเป็นงบประมาณ**ต้องมีงบประมาณสมทบไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า**ของค่าใช้จ่ายโครงการ เว้นแต่กรณีเป็นนโยบายรัฐบาล หรือกระทรวงมหาดไทย

- กรณีอื่นๆ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาตามสถานะทางการคลัง และกำหนดจำนวนเงินสมทบในโครงการดังกล่าว

6. รัฐวิสาหกิจ องค์กรประชาชน องค์กรการกุศล และส่วนราชการที่ได้รับเงินอุดหนุน ตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การอุดหนุนโรงเรียนเป็นค่าอาหารกลางวัน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ไม่ต้องมีเงินในส่วนของตนเองร่วมสมทบ

7. หน่วยงานผู้รับเงินอุดหนุนจัดทำบันทึกข้อตกลงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ให้เงินอุดหนุนตามแบบที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยกำหนด

- กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่รับเงินอุดหนุนลงนามบันทึกข้อตกลง

- กรณีองค์กรประชาชนและองค์กรการกุศล ให้ผู้แทนของหน่วยงานที่รับเงินอุดหนุนลงนามไม่น้อยกว่า 3 คน

8. หน่วยงานที่รับเงินอุดหนุนต้องมีระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติที่จะนำเงินอุดหนุนที่ได้รับไปใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

9. โครงการที่รับเงินอุดหนุนต้องแสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ให้เงินอุดหนุนได้รับประโยชน์จากโครงการอย่างไร

10. หน่วยงานที่รับเงินอุดหนุนต้องดำเนินการตามโครงการเอง โดยไม่สามารถมอบหมายให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทนได้

การดำเนินงานเมื่อได้รับเงินอุดหนุน

1. เมื่อได้รับเงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ให้เงินอุดหนุนแล้ว ให้ออกใบเสร็จรับเงินเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ให้เงินอุดหนุนเก็บไว้เป็นหลักฐาน เว้นแต่หน่วยงานที่รับเงินอุดหนุน (องค์กรประชาชน) ที่ไม่มีใบเสร็จรับเงินใช้ในลักษณะงานปกติให้ออกใบสำคัญรับเงินแทนได้

2. เมื่อจบประมาณรายจ่ายมีผลใช้บังคับแล้ว ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งหน่วยงานที่รับเงินอุดหนุนทราบ และห้ามหน่วยงานที่รับเงินอุดหนุนดำเนินการหรือก่อหนี้ผูกพัน ก่อนที่จะได้รับเงินอุดหนุนไปพร้อมกัน เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หรือการอุดหนุนงบประมาณ ตามข้อ 7

3. ให้ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนดในโครงการที่รับเงินอุดหนุน

4. การจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานนั้นถือปฏิบัติ

5. อำนวยความสะดวกหรือให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนของหน่วยงานผู้ให้เงินอุดหนุน

เมื่อสิ้นสุดโครงการ

หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนต้องรายงานผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนตามแบบที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยกำหนด พร้อมแนบสำเนาใบเสร็จรับเงินหรือเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่โครงการแล้วเสร็จ หากมีเงินเหลือจ่าย (ถ้ามี) ให้ส่งคืนในคราวเดียวกัน

กรณีการดำเนินการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์

1. กรณีหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการให้หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนส่งคืนเงินอุดหนุนทั้งจำนวนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ให้เงินอุดหนุนโดยเร็ว
2. กรณีหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนไม่มีรายงานผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนภายในระยะเวลาที่กำหนดและไม่ส่งคืนเงินเหลือจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาไม่อุดหนุนให้แก่หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนนั้นในปีงบประมาณถัดไปได้

บทที่ 5

**การขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

โดย กองสาธารณสุขท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น

ด้วยศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี มีพระประสงค์ให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากประเทศไทย ดังนั้น รัฐบาลจึงได้น้อมรับใส่เกล้าฯ สนองพระปณิธาน และนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งที่ 214/2559 ลงวันที่ 29 กันยายน 2559 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี และทรงพระกรุณาธิคุณ รับเป็นประธานกรรมการฯ พร้อมพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ ทรงร่วมเป็นรองประธานกรรมการฯ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เห็นผลเป็นรูปธรรม โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการจากสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกรมกองต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในปี พ.ศ. 2550 องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ได้ตกลงร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ประเทศที่มีอุบัติการณ์ของโรคจะต้องร่วมมือกันกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายในปี พ.ศ. 2563 สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ยังคงพบโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและสัตว์ ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ และกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในปี พ.ศ. 2560 - 2563 ขึ้น เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือไม่ให้มีคนและสัตว์เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าอย่างยั่งยืน รวมทั้งได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies Free Area) เพื่อให้แต่ละจังหวัดนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการสร้างพื้นที่ปลอดโรคในพื้นที่ต่อไป

เป้าหมาย

“ไม่มีคนเสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า”

แผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การขับเคลื่อนงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น

แผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในปี พ.ศ. 2560-2563 ได้กำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ 8 ประเด็น ดังนี้

การเฝ้าระวังป้องกัน
และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

- 🐾 ส่งเสริมการบูรณาการ การดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ ในทุกระดับ
- 🐾 ส่งเสริมการเฝ้าระวังและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
- 🐾 ส่งเสริมการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ให้ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพ
- 🐾 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านโรคพิษสุนัขบ้า อย่างมีประสิทธิภาพให้แก่ประชาชน
- 🐾 ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ
- 🐾 สนับสนุนการติดตามการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าของท้องถิ่น
- 🐾 สนับสนุนกลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์

การจัดการระบบ
ศูนย์พักพิงสัตว์

- 🐾 พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พักพิงสัตว์และใช้ผลงานวิจัย การพัฒนาระบบมาตรฐานศูนย์พักพิงเป็นแนวทาง และดำเนินการ ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย กรมปศุสัตว์ และองค์กรปกครอง

การเฝ้าระวัง ป้องกัน
ควบคุม และดูแล
รักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน

- 🐾 การเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน
- 🐾 บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย
- 🐾 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 🐾 วิจัยและพัฒนา

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน โรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น

- 🐾 จัดทำแผนบูรณาการการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น
- (1) โครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เพื่อการขับเคลื่อนโครงการ สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า
- (2) โครงการพัฒนาศักยภาพบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
- (3) ส่งเสริมวัฒนธรรมการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
 - จัดอบรมการใช้วัตรกรรมเพื่อป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า
- (4) สนับสนุนการจัดทำระบบข้อมูลสุนัข/แมว ในชุมชนท้องถิ่น
 - โครงการสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์และขึ้นทะเบียนสัตว์ (ตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี)

การประชาสัมพันธ์

- 🐾 สร้างการรับรู้และความเข้าใจ
- 🐾 สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาและแสวงหาความร่วมมือ ลดกระแสต่อต้าน
- 🐾 สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ เห็นคุณค่าของทุกชีวิตให้มีความเท่าเทียมกันและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การบูรณาการ
และการบริหารจัดการข้อมูล
โรคพิษสุนัขบ้า

- 🐾 สนับสนุนการสร้างระบบฐานข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าหนึ่งเดียว (Rabies One Data)
- 🐾 สนับสนุนการสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ (Incidence Command System, ICS) ให้มีความเท่าเทียมกันและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การติดตาม
และประเมินผล

- 🐾 ตรวจสอบติดตามการดำเนินโครงการที่ดำเนินการในระดับพื้นที่ ทุกจังหวัดทั่วประเทศและกรุงเทพมหานคร

การพัฒนานวัตกรรม
และถ่ายทอด

- 🐾 การพัฒนานวัตกรรมชีววัตถุเพื่อควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
- 🐾 การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเลี้ยงดูทั้งสัตว์เลี้ยงที่มีเจ้าของ และไม่มีเจ้าของ
- 🐾 การพัฒนานวัตกรรมศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการสมัยใหม่

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ในการที่จะทำให้ประเทศไทยปลอดจากโรคพิษสุนัขบ้าตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จฯ พระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารีและตามท้องคการอนามัยโลก (WHO) และองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ได้ตกลงร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ประเทศที่มีอุบัติการณ์ของโรคจะต้องร่วมมือกันกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปคือ การบังคับใช้กฎหมายและข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการควบคุมและวางแผนการควบคุมกำจัดโรค รวมถึงการควบคุมจำนวนสุนัขในที่สาธารณะ ตลอดจนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการผลักดันให้ยุทธศาสตร์การควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าของประเทศบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในยุทธศาสตร์ที่ 4 คือ การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น โดยมีเป้าประสงค์ คือ ไม่พบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมี 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและระงับโรคติดต่อหรืออำนาจหน้าที่ด้านการสาธารณสุขไว้ ประกอบด้วย มาตรา 67 (3) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 50 (4) มาตรา 53 (1) มาตรา 56 (1) และ (3) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวง พ.ศ. 2541 (14) ในมาตรา 48 (8) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา 62 (14) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ได้กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น สัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไว้

นอกจากนี้บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 (เรื่องเสร็จที่ 442/2559) สรุปได้ว่า กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายฉบับได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและระงับโรคติดต่อหรืออำนาจหน้าที่ในการสาธารณสุขไว้ อีกทั้งบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ได้กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น สัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการหลายประการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเป็นโรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่ออีกด้วย

พระราชบัญญัติ
องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
และกฎกระทรวง
พ.ศ. 2541

พระราชบัญญัติ
เทศบาล
พ.ศ. 2496

พระราชบัญญัติ
สภาตำบลและ
องค์การบริหาร
ส่วนตำบล
พ.ศ. 2537

พระราชบัญญัติ
โรคพิษสุนัขบ้า
พ.ศ. 2535

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ภารกิจอำนาจ
หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติ
โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 (เรื่องเสร็จที่ 442/2559)

บุคลากรและขั้นตอนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า

องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลฯ สามารถจัดหาบุคลากรมาดำเนินโครงการฯ ได้โดยจ้างเหมาบริการ
จากงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ

1. สัตวบาล

หน้าที่

ลงพื้นที่สำรวจสัตว์ จัดทำข้อมูลสัตว์ ลงพื้นที่ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ประสานความร่วมมือ
ปศุสัตว์เพื่อดำเนินการควบคุมการเจริญพันธุ์สุนัขและแมวจรจัด

2. ธุรการ

หน้าที่

ลงพื้นที่สำรวจสัตว์ จัดทำข้อมูลสัตว์ บันทึกข้อมูลในระบบ Rabies One Data งานสารบรรณ

ขั้นตอนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า

ขั้นตอนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบต. / เทศบาลฯ

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต.

.....

ตามที่เทศบาล/อบต. ได้จัดตั้งคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต.ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาพยาบาลสัตว์ การป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ การควบคุมการเจริญพันธุ์ในสัตว์ การเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคสัตว์ให้แก่ประชาชนและกลุ่มเกษตรกร การส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกร และเพื่อให้ประชาชนในตำบล.....มีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสัตว์และแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ดังนี้

1. คณะที่ปรึกษาคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต.

1. ผู้อำนวยการสำนักงานควบคุมโรคที่.....หรือผู้แทน
2. ท้องถิ่นจังหวัด...../อำเภอ..... หรือผู้แทน
3. ปศุสัตว์จังหวัด..... /อำเภอ.....หรือผู้แทน
4. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด.....อำเภอ.....หรือผู้แทน

2. คณะทำงานป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต.ประกอบด้วย

1. นายกเทศบาล/อบต.	ประธานกรรมการ
2. รองนายกเทศบาล/อบต.	รองประธาน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
5. ประธานสภาเทศบาล/อบต.	กรรมการ
6. สมาชิกสภาเทศบาล/อบต.	กรรมการ
7. ปลัดเทศบาล/อบต.	กรรมการ
8. รองปลัดเทศบาล/อบต.	กรรมการ
9. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ/เลขานุการ
10. สัตวบาล	กรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. อำนวยการ กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม สนับสนุน ส่งเสริม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และบริหารจัดการคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต.

2. กำหนดระเบียบที่จำเป็นเพื่อการบริหารคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต.อย่างมีประสิทธิภาพ
3. กำหนดแผนงาน แนวทาง วิธีการ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต.
4. แสวงหาความร่วมมือจากภาคี องค์กรเครือข่ายในการปฏิบัติงาน
5. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต. บรรลุวัตถุประสงค์

คณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต.

1. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	หัวหน้าคณะกรรมการ
2. สัตวบาล	คณะกรรมการ
3. ผู้ช่วยสัตวบาล	คณะกรรมการ
4. ช่างการ	คณะกรรมการ

คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำข้อมูลและแผนดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทุกชนิดในพื้นที่
2. ดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงบริการของคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต. ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
3. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานหรืองบดุลเมื่อสิ้นปีงบประมาณเพื่อนำเสนอกรรมการคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต. ภายในเดือนกันยายนของทุกปี
4. รับผิดชอบการเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และจัดทำบัญชีเงินหรือทรัพย์สินในคณะกรรมการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาล/อบต. ให้เป็นไปตามรูปแบบที่เทศบาล/อบต. กำหนด
5. รักษาพยาบาลสัตว์ การป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ การควบคุมการเจริญพันธุ์ในสัตว์
6. เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคสัตว์ให้แก่ประชาชนและกลุ่มเกษตรกร
7. ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกร
8. ส่งเสริมให้ประชาชนในตำบล..... มีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสัตว์
9. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ตั้งแต่ บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 25.....

(.....)

นายกเทศบาล/อบต.

การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการจัดการสัตว์ที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ ผ่านการบันทึกข้อมูลในระบบ Rabies One Data

การบันทึกข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวในระบบ Rabies One Data

ความเป็นมา

- ➔ อปท. ส่งชื่อและที่อยู่ผู้บันทึกข้อมูล จำนวน 3 คน
ผู้รับรองข้อมูล 1 คน และผู้บันทึกข้อมูล จำนวน 2 คน
- ➔ ศูนย์บัญชาการเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า จัดส่ง Username และ Password กลับมาโดย
Username ของผู้รับรองจะขึ้นต้นด้วยตัว M
- ➔ ศูนย์ฯ จะติดต่อผ่านอีเมลของผู้รับรองเท่านั้น บทบาทผู้รับรองจะเสมือนเป็น Admin ที่สามารถแก้ไข
ข้อมูล รายงานผล ฯลฯ

การติดต่อ Admin Rabies One Data

- ➔ <http://www.rabiesonedata.ku.ac.th/>
- ➔ E-mail : rabies_onedata@ku.th

แนะนำการใช้งาน <http://www.rabiesonedata.ku.ac.th>

Download โปรแกรม Rabies One Data แบบ Online

ดาวน์โหลดแบบเอกสารตารางบันทึกข้อมูลสำรวจ

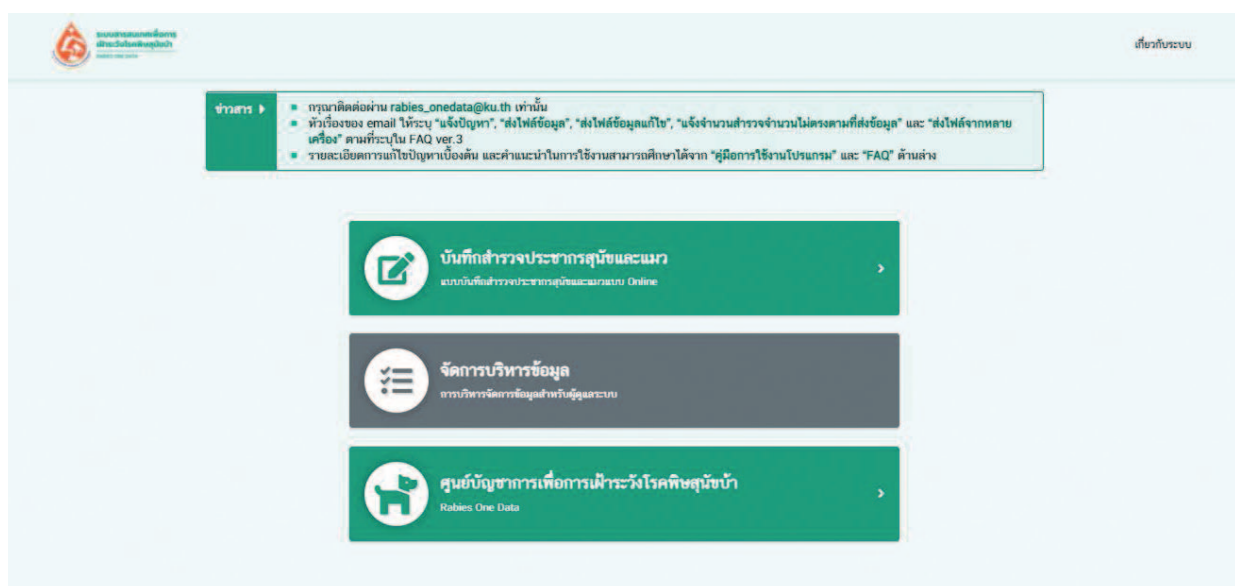
คู่มือ และวิดีโอแนะนำการใช้งาน

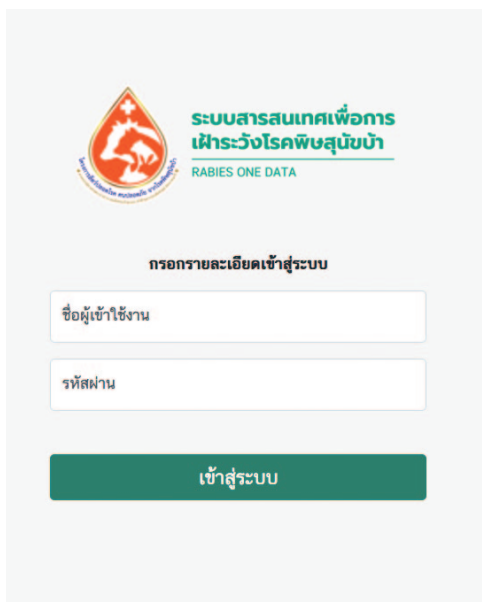

วิธีการใช้งานโปรแกรม OneRabies Online

1. วิจัยข้อมูลการสำรวจ (เริ่มใช้งานหลังวันที่ 16 ส.ค. 2564)
 - 1.1 เข้าเว็บไซต์ <http://www.rabiesondata.ku.ac.th>
 - 1.2 เลือก เข้าสู่เว็บไซต์สำหรับลงข้อมูลสำรวจประชากรสุนัขและแมวออนไลน์ ประจำปี พ.ศ. 2564 รอบที่ 2
 - 1.3 เลือก บันทึกสำรวจประชากรสุนัขและแมว

1.4 กรอก ชื่อผู้ใช้งาน (Username) และรหัสผ่าน (Password) ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นเจ้าหน้าที่ในการบันทึกข้อมูล และเจ้าหน้าที่ในการรับรองข้อมูล

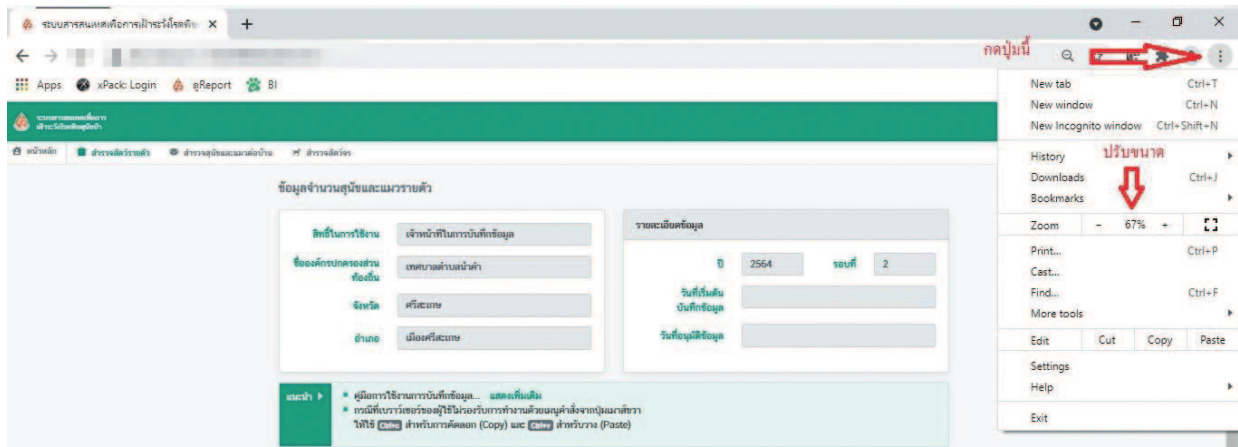
1.5 ตรวจสอบชื่อ ผู้ใช้งาน สิทธิ์ ชื่อหน่วยที่สังกัดให้ถูกต้อง หากไม่ถูกต้องให้ติดต่อศูนย์ฯ

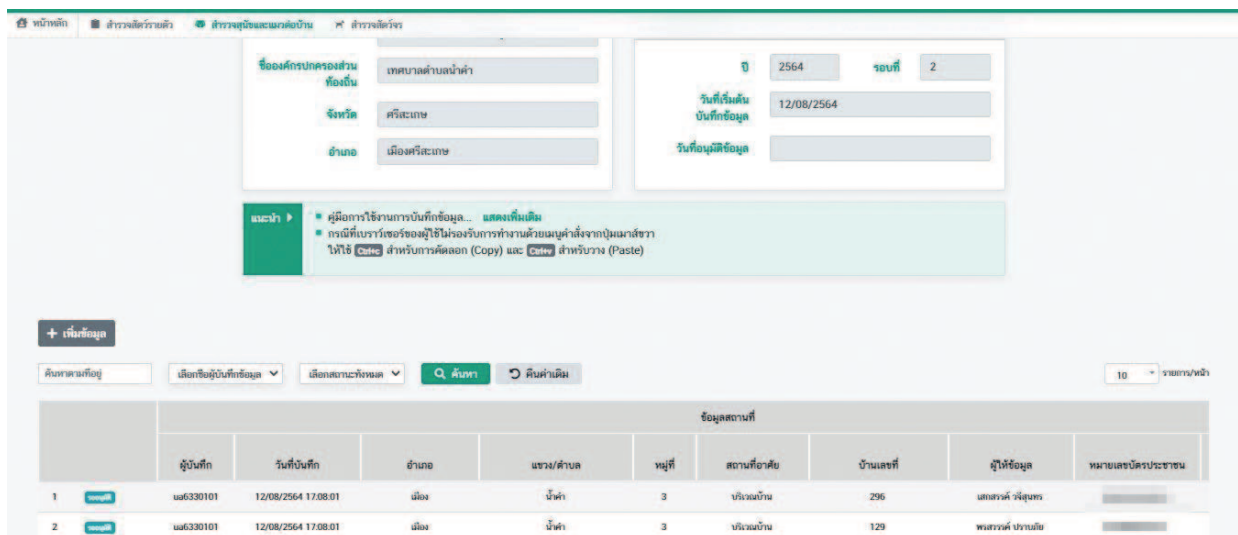

1.6 เลือกปีและรอบที่ต้องการลงข้อมูล แล้วกดปุ่มแสดงหรือเพิ่มข้อมูล

หมายเหตุ เนื่องจากตัวข้อมูลที่มีขนาดตารางที่ยาว แนะนำให้ลดขนาดตามความต้องการของผู้ใช้งานโดยสามารถกดได้ตามตัวอย่าง

1.7 เลือกหมวดที่ต้องการบันทึกข้อมูล โดยจะแบ่งเป็น 3 หมวดคือ สำนวนสัตว์รายตัว สำนวนสุนัขและแมวต่อบ้าน และสำนวนสัตว์จร หากเคยบันทึกข้อมูลไว้แล้ว หมวดดังกล่าวจะแสดงรายการที่เคยบันทึกไว้แล้วด้วย ในขั้นตอนนี้จะสามารถยกเลิกข้อมูลเก่าได้โดยการกดที่รูปถังขยะ หน้าชื่อรายการที่ต้องการลบ แล้วกดยืนยันคำสั่งลบ สถานะของข้อมูลนั้นจะเป็นยกเลิก

1.8 กดปุ่ม เพิ่มข้อมูล

1.9 เปิดไฟล์ข้อมูลที่ต้องการลงผล

1.10 เลือกข้อมูลที่ต้องการแล้วกด Ctrl + C

1.11 คลิกที่หน้าบันทึกข้อมูล กด Ctrl + V

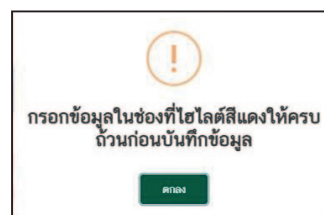
แนะนำให้ใช้การคัดลอกข้อมูล ครั้งละ ไม่เกิน 30 แถวแนวนอน เพื่อลดความผิดพลาดและสามารถลงข้อมูลได้เร็วขึ้น

สามารถลบข้อมูลที่คัดลอกมาเกินหรือผิด ได้โดยการเลือกหมายเลขหน้าแถวแล้วกดลากตามที่ต้องการ แล้วกดปุ่ม Delete ที่คีย์บอร์ด ระบบจะสอบถามยืนยันการลบข้อมูล เลือกตกลง

1.12 กดปุ่มบันทึก

ข้อมูลคนงานที่													
ผู้บันทึก	จำนวน	สายพันธุ์	เพศ	สายพันธุ์	จำนวน	ผู้บันทึก	สายพันธุ์	เพศ	สายพันธุ์	จำนวน	ผู้บันทึก	สายพันธุ์	เพศ
1	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	53	โพธิ์ โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
2	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	115	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
3	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	44	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
4	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	106	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
5	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	108	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
6	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	30	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
7	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	—	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
8	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	—	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
9	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	—	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
10	๓๖.332104	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	—	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐

1.13 กรณีกรอกข้อมูลในช่องที่มีไฮไลต์สีแดงไม่ครบ จะขึ้นกล่องแจ้งเตือนว่ากรอกข้อมูลไม่ครบ ให้กรอกข้อมูลลงในช่องที่แถบสีแดง

ข้อมูลคนงานที่													
ผู้บันทึก	จำนวน	สายพันธุ์	เพศ	สายพันธุ์	จำนวน	ผู้บันทึก	สายพันธุ์	เพศ	สายพันธุ์	จำนวน	ผู้บันทึก	สายพันธุ์	เพศ
1	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	214	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
2	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	160	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
3	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	34	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
4	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	—	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
5	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	39	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
6	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	—	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
7	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	81	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
8	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	12	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
9	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	188	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐
10	๓๖.332101	เมื่อง	เจ้าดำ	3	บริเวณบ้าน	231	เมื่อง โกลด์	ชาย	๑	๒๕๖2	๐	๐	๐

1.14 เมื่อแก้ไขเสร็จแล้วให้กดปุ่มบันทึก จะขึ้นกล่องข้อความแสดงข้อมูลการบันทึก กดยืนยันเพื่อบันทึก สถานะของข้อมูลจะอยู่ในขั้นตอน รออนุมัติ

จำนวนแถวที่ต้องการบันทึก 10

บันทึกไปที่ ข้อมูลสำรวจจำนวนรวมสุนัขและแมวแต่

ปี 2564 รอบที่ 2

คุณต้องการบันทึกรายการนี้ ?

ยืนยัน ยกเลิก

1			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน
2			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน

2. การดูข้อมูลและค้นหา

2.1 การดูข้อมูลสามารถเลือกการแสดงผล แบบ 10, 25, 50 และ 100 รายการต่อ 1 หน้า โดยกดเลือก ชื่อผู้บันทึกข้อมูล สถานะของรายงาน แล้วกด ค้นหา

หน้าหลัก

สำรวจผลิตภัณฑ์

สำรวจจุดประเมินคุณภาพ

สำรวจโครงสร้าง

+ เพิ่มข้อมูล

ค้นหาตามที่อยู่

เลือกชื่อผู้บันทึกข้อมูล

เลือกสถานะทั้งหมด

ค้นหา

คืนค่าเดิม

10 รายการ/หน้า

			ข้อมูลสถานที่	วันที่บันทึก	อำเภอ	แขวง/ตำบล	หมู่ที่	สถานที่อาศัย	บ้านเลขที่	ผู้ให้ข้อมูล	หมายเลขบัตรประชาชน
1			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	214	เสกสรรค์ วรรณ	
2			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	160	ปัญญาธิ์ สีขาว	
3			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	34	สำนวน พงษ์	
4			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	223	ทองน้อย นิล	
5			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	39	จันทร์กร ทอง	
6			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	222	สุวิทย์ ชุม	
7			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	81	ศรัณย์ เบ็ญ	
8			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	12	นันทิ์ ชุม	
9			ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	188	สุพัฒน์ ใจ	

3. การอนุมัติข้อมูล

3.1 เข้าเว็บไซต์ <http://www.rabiesonedata.ku.ac.th>

3.2 เลือก เข้าสู่เว็บไซต์สำหรับลงข้อมูลสำรวจประชากรสุนัขและแมวออนไลน์ ประจำปี พ.ศ. 2564 รอบที่ 2

3.3 เลือก บันทึกสำรวจประชากรสุนัขและแมว

3.4 กรอก ชื่อผู้ใช้งาน (Username) และรหัสผ่าน (Password) ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นเจ้าหน้าที่ในการรับรองข้อมูล

3.5 ตรวจสอบชื่อ ผู้ใช้งาน สิทธิ์ ชื่อหน่วยที่สังกัดให้ถูกต้อง หากไม่ถูกต้องให้ติดต่อศูนย์ฯ

3.6 เลือกปีและรอบที่ต้องการลงข้อมูล แล้วกดปุ่มแสดงหรือเพิ่มข้อมูล

หมายเหตุ เนื่องจากตัวข้อมูลที่มีขนาดตารางที่ยาว แนะนำให้ลดขนาดตามความต้องการของผู้ใช้งานโดยสามารถกดได้ตามตัวอย่าง

3.7 เลือกหมวดที่ต้องการอนุมัติบันทึกข้อมูล โดยจะแบ่งเป็น 3 หมวดคือ สำนวนสัตว์รายตัว สำนวนสุนัขและแมวต่อบ้าน และสำนวนสัตว์จร

ข้อมูลจำนวนรวมสุนัขและแมวแต่ละบ้าน (ตามบ้านเลขที่)

เลือกประเภทสัตว์: สุนัข, แมว, สัตว์จร

เลือกสถานที่: กรุงเทพมหานคร, เชียงใหม่, ...

เลือกวันที่: 13/08/2564

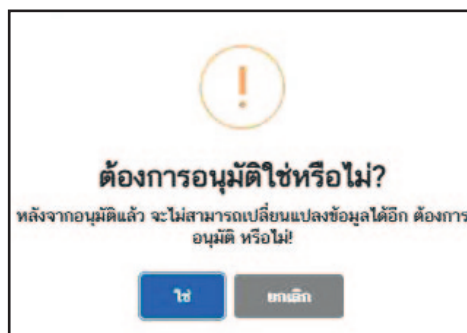
เลือกเวลา: 15:23:15

ค้นหา

ผู้บันทึก	วันที่บันทึก	อำเภอ	แขวง/ตำบล	หมู่ที่	สถานที่อาศัย	บ้านเลขที่	ผู้ให้ข้อมูล	หมายเลขบัตรประชาชน	เบอร์โทรศัพท์	จำนวนจากสำเนา
1	ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	214	เนอริส รอดสุข		1

3.8 กดเลือก ชื่อผู้บันทึกข้อมูล สถานะของรายงาน แล้วกด ค้นหา

3.9 เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว กดอนุมัติข้อมูล ที่มุมขวามือ แล้วกดยืนยันอีกครั้ง สถานะของรายการจะกลายเป็นอนุมัติ

ค้นหาตามที่อยู่

เลือกชื่อผู้บันทึกข้อมูล

เลือกสถานะทั้งหมด

ค้นหา

คืนค่าเดิม

		ข้อมูลสถานที่						
		ผู้บันทึก	วันที่บันทึก	อำเภอ	แขวง/ตำบล	หมู่ที่	สถานที่อาศัย	บ้านเลขที่
1		ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	214
2		ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	160
3		ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	34
4		ub6330101	13/08/2564 15:23:15	เมือง	น้ำคำ	3	บริเวณบ้าน	223

หลังจากกดอนุมัติแล้ว จะไม่สามารถเพิ่มข้อมูลหรือแก้ไขใดๆ ได้อีก ต้องติดต่อแอดมินผ่านศูนย์ฯ เท่านั้น

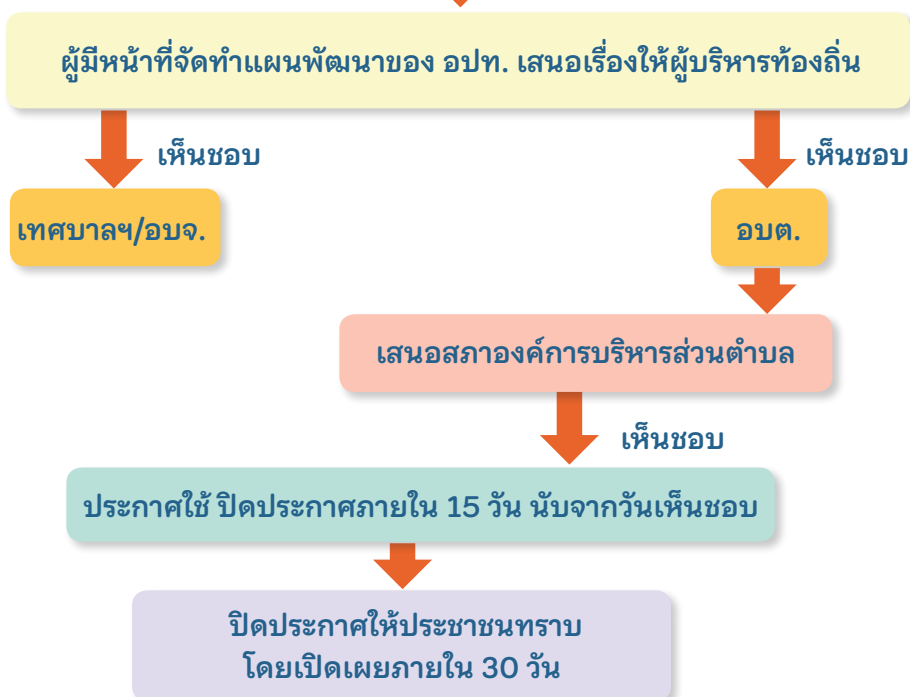

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่น
สี่ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการบรรจุ “โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า” ซึ่งอาจกำหนดไว้
ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพชีวิตหรือยุทธศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ
จัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติม และหนังสือกระทรวงมหาดไทย
ที่ มท 0810.3/ว 5797 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2559 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น
สี่ปี (พ.ศ. 2561-2564) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติม

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

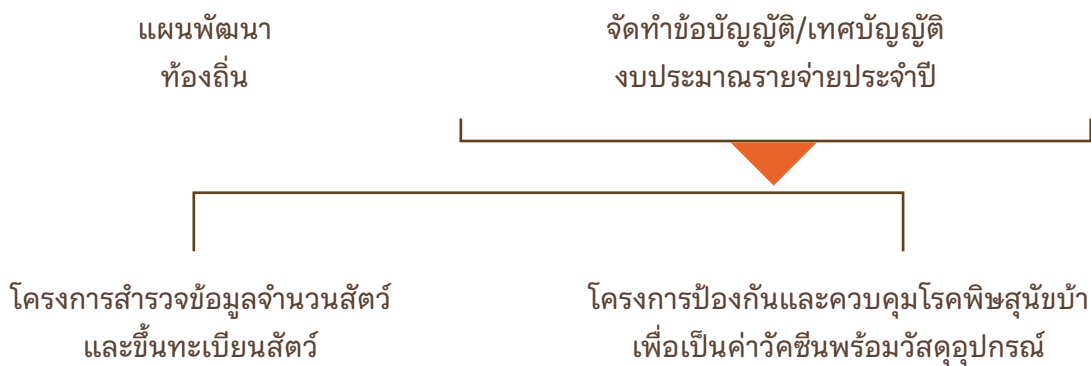
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2561 ข้อ 22/2 ในกรณีการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง
แผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ งานพระราชพิธี รัฐพิธี นโยบายรัฐบาล และนโยบาย
กระทรวงมหาดไทย ให้เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผน
พัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณา ตามมาตรา 46
แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ด้วย และเมื่อแผนพัฒนา
ท้องถิ่นที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงได้รับความเห็นชอบแล้วให้ปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผย
ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น
ดังกล่าว

การจัดทำเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(1) การนำแผนงาน/โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ให้ตั้งงบประมาณในแผนพัฒนาท้องถิ่น สี่ปีเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย โครงการสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์และขึ้นทะเบียนสัตว์ ตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า และโครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า เพื่อเป็นคำวินิจฉัยพร้อมวัสดุอุปกรณ์และ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ฯลฯ รายการค่าวัสดุอื่น ๆ และรายการอื่น ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

(2) โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ให้ระบุกิจกรรมและค่าใช้จ่ายทั้งหมดตามปีงบประมาณ เช่น รายการค่ายาและเวชภัณฑ์ (คำวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า ค่าวัสดุการแพทย์ ค่าใบรับรองการฉีดวัคซีน และเครื่องหมาย ประจำตัวสัตว์ ฯลฯ) รายการค่าวัสดุประชาสัมพันธ์ (แผ่นไวนิลประชาสัมพันธ์)

การจัดตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการดำเนินโครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในหมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม ถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2543 โดยให้ตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการดังกล่าว ดังนี้

สำรวจข้อมูลจำนวนสุนัข
และแมวและขึ้นทะเบียนสัตว์

หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ (ตามจำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของที่ได้จากการสำรวจ)

กรณีการจ้างเหมาบริการ (บุคคลภายนอก)

อปท. ตั้งงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2559

เบิกจ่ายจากงบประมาณโครงการฯ

กรณีให้บุคลากรในสังกัดขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ

จัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรในสังกัด

1. กรณีปฏิบัติหน้าที่นอกเวลาราชการ (ตั้งงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ตามระเบียบ มท. ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559

2. กรณีปฏิบัติหน้าที่ในเวลาราชการหรือนอกจากการตามข้อ 1 (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. 2555 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3)

เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
ของ อปท.

การฉีดวัคซีนป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุน
ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการ

ตั้งงบประมาณในหมวดเงินอุดหนุน โดยให้ถือปฏิบัติตาม
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559

การทำหมันสุนัขและแมว

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนงบประมาณในการลดจำนวนประชากรสัตว์โดย
ตั้งงบประมาณไว้ในหมวดเงินอุดหนุน เพื่อให้หน่วยงานปศุสัตว์จัดทำโครงการมาขอรับการสนับสนุนงบประมาณฯ
ทั้งนี้ ต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

(1) การจัดหาวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดซื้อวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้โดยถือปฏิบัติ ดังนี้

(1.1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจำนวนสุนัขและแมวที่ได้จดทะเบียนรวบรวมไว้ในระบบข้อมูลจำนวนสุนัขและแมว และ/หรือขึ้นทะเบียนในฐานข้อมูลของ Rabies One Data

(1.2) กรณี้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีสัตวแพทย์หรือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานปศุสัตว์ในเขตพื้นที่ เพื่อขอรับการสนับสนุนบุคลากรและอื่น ๆ สำหรับการรณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

(1.3) จัดซื้อวัคซีน เวชภัณฑ์ และวัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ สำหรับ้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดแคลนบุคลากรในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้พิจารณาดำเนินการดังนี้

ก. ให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจัดอบรมบุคลากรหรืออาสาสมัคร เพื่อให้สัตวแพทย์ออกหนังสือมอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ข. ้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการจ้างเหมาบริการสัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ เพื่อดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0808.2/ว 7120 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2559

(1.4) การประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของสัตว์มีความรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยง โดยการนำสัตว์เลี้ยงมารับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

(2) การฉีดวัคซีนให้สัตว์ ได้แก่

(2.1) สัตว์จรจัดหรือสัตว์ที่อยู่ในสถานที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน สวนสาธารณะ ถนน และทางเท้า ฯลฯ สามารถดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้

(2.2) สัตว์มีเจ้าของ

ก. กรณีไม่มีประกาศจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 เจ้าของสัตว์ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

ข. กรณีมีประกาศจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยไม่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

ทั้งนี้ ในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ให้นำส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเภทค่าธรรมเนียม โดยไม่ต้องตราข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว

(3) กรณีพบสัตว์ที่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าหรือพบตัวอย่างหัวสัตว์ที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies Case) ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและต้องดำเนินการควบคุมการระบาดของโรค (Ring Vaccine) ควรขอรับการสนับสนุนบุคลากรและวัคซีนจากหน่วยงานปศุสัตว์ ในการดำเนินการควบคุมการระบาดของโรค (Rabies Vaccine) ในรัศมี 5 กิโลเมตรจากสถานที่หรือแหล่งที่พบโรค

การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนทุกช่องทางการสื่อสาร เช่น เสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ ป้ายโฆษณา แผ่นพับ หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน รถประชาสัมพันธ์ เวทีประชาคม กิจกรรมการอบรม/สัมมนาให้ความรู้ บอร์ดประชาสัมพันธ์ และการประชุมประจำเดือนเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น โดยเป็นการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการรณรงค์ให้นำสัตว์เลี้ยงที่อยู่ในความรับผิดชอบไปรับวัคซีน รวมถึงการปฏิบัติตนเมื่อถูกสัตว์เลี้ยงกัด

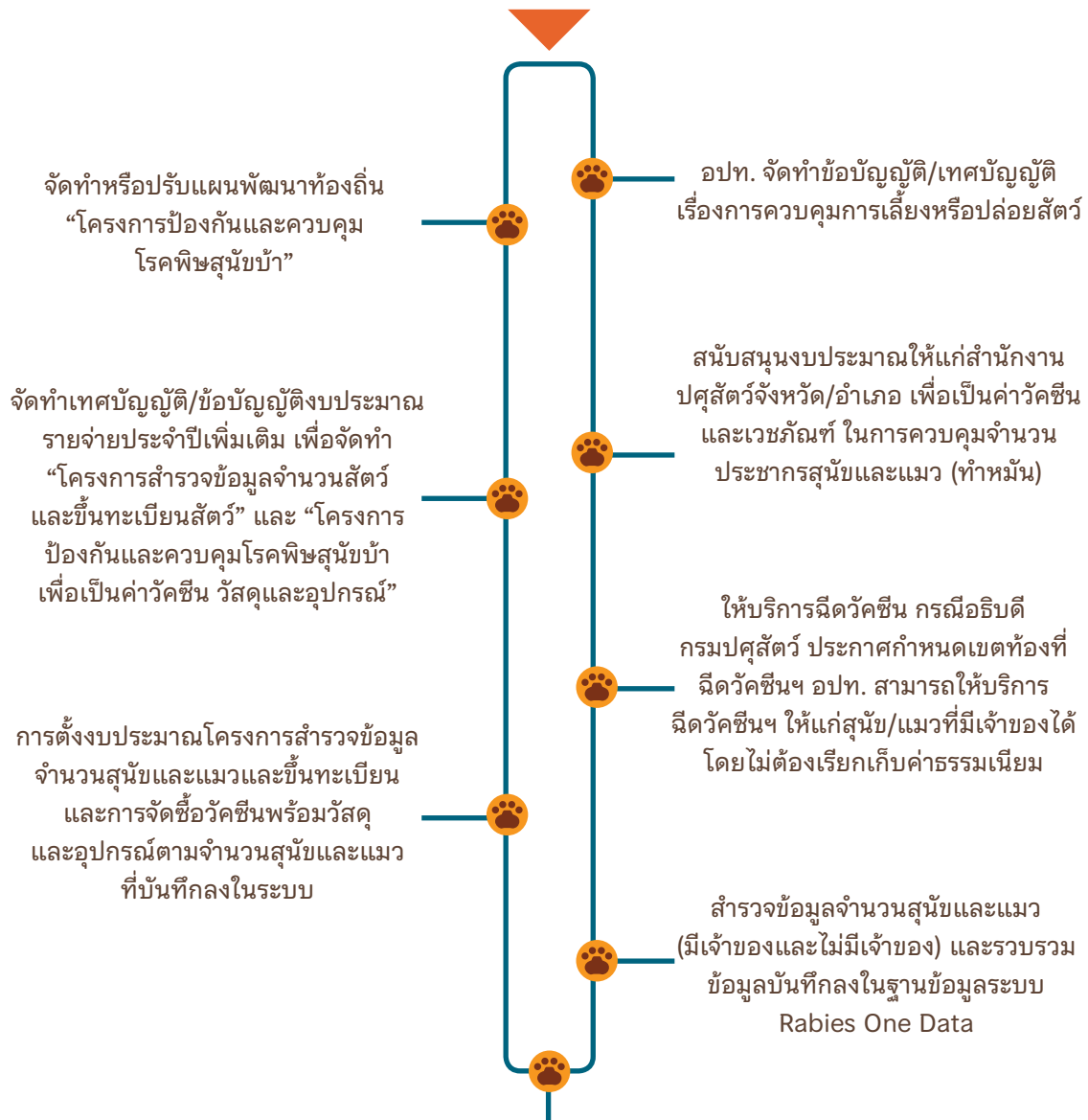
การเข้าร่วมประกวดโครงการ Thailand Rabies Awards

ภายใต้โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนิน โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

กรณีพบสัตว์มีอาการโรคพิษสุนัขบ้า/ผลบวกในหัวสัตว์ อปท./เจ้าของสัตว์ ประสานไปยังสำนักงานปศุสัตว์
จังหวัด/อำเภอ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ เพื่อควบคุมการระบาดของโรค
(Ring Vaccination) ในรัศมี 5 กิโลเมตรจากสถานที่/แหล่งพบโรค

การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะส่วนใหญ่เป็นเรื่องของสวัสดิภาพสัตว์ในด้านสุขภาพ ความเป็นอยู่ การถูกทำร้ายทารุณกรรมของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งและสัตว์ที่เกิดจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว เช่น การวางยาเบื่อตามสถานที่ต่าง ๆ การทำทารุณกรรมโดยการผูกลากไปกับรถบนพื้นถนนหรือส่งสุนัขให้ขบวนการค้าสุนัข และปัญหาความแออัดในสถานที่เพาะเลี้ยง สถานกักกันสัตว์ หรือสถานพักพิงสัตว์จรจัดของหน่วยงานของรัฐและเอกชน ซึ่งบางกรณีเจ้าของสัตว์จะมีการกำจัดหรือทำลาย รวมถึงประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคถูกหลอกลวงให้มีการซื้อสัตว์ที่กลายพันธุ์ไม่เป็นไปตามความประสงค์ของผู้บริโภคจึงทำให้เกิดการทอดทิ้งสัตว์เพิ่มมากขึ้น

เนื่องจากสัตว์ดังกล่าวเป็นสิ่งมีชีวิตจึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกทารุณกรรมและเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ซึ่งมีผลบังคับใช้แล้ว เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2557 ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้แล้ว เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562 สถานสงเคราะห์สัตว์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ซึ่งการจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ในปัจจุบันต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญในการจัดตั้งเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ เช่น พื้นที่ในการจัดตั้งโรงเรือนหรือที่กักสัตว์ บุคลากรสำหรับดูแลสัตว์ ค่าใช้จ่ายในการกักสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เป็นต้น

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิภาพสัตว์

ในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มีดังนี้

คำนิยาม

สัตว์ หมายความว่า สัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กล่าวคือ สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดงหรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงกำหนดสัตว์ควบคุมและระยะเวลาการฉีดวัคซีน พ.ศ. 2560 กำหนดให้สุนัขและแมว เป็นสัตว์ควบคุมตาม**มาตรา 4**

การจัดสวัสดิภาพสัตว์ หมายความว่า การจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กล่าวคือ การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

สถานสงเคราะห์สัตว์ หมายความว่า สถานที่สำหรับใช้ในการให้ความช่วยเหลือหรืออภิบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ สัตว์ที่ถูกทารุณกรรม สัตว์ที่เจ้าของเสียชีวิต สัตว์ที่มีเจ้าของแต่สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัยของสัตว์กระทบกับประชาชนโดยรอบ หรือสัตว์ที่เจ้าของไม่ประสงค์จะเลี้ยงต่อไป

การกักสัตว์

เพื่อป้องกันและควบคุมสุนัขจรจัดในที่หรือทางสาธารณะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดให้ทุกพื้นที่เป็นพื้นที่ที่ปลอดสุนัขจรจัด และหากพบเห็นสุนัขจรจัดก็สามารถเข้าไปดำเนินการจับเพื่อกักขัง เพื่อรอผู้มารับ หรือขายทอดตลาด หรือทำลายได้ตามสมควร และสามารถดำเนินการกับผู้ปล่อยหรือเลี้ยงสุนัขในที่สาธารณะได้ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 กำหนดให้ท้องถิ่นสามารถกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ อาจกำหนดเป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือ

ปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด และตามมาตรา 30 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์โดยไม่ปรากฏเจ้าของในที่สาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 29 เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์อย่างน้อย 30 วัน เพื่อรอผู้มารับ หากไม่มีผู้มารับเจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถขายทอดตลาดหรือทำลายได้ตามสมควร และในมาตรา 73 ผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา 29 และมาตรา 30 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

สำหรับในเรื่องการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ เพื่อการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าและเหตุรำคาญ คณะกรรมการสาธารณสุขได้ออกคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ เพื่อการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าและเหตุรำคาญ พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ เพื่อให้รายละเอียดของเนื้อหาตัวอย่างร่างเทศบัญญัติและร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตัวอย่างร่างข้อบัญญัติของคณะกรรมการสาธารณสุข เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภูมิสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง

การจัดทำทะเบียนสัตว์

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจับสุนัขเพื่อนำไปเลี้ยงหรือดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี ดังนั้น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ให้จัดทำทะเบียนสัตว์ที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยให้บันทึกข้อมูลลงในรูปแบบ Excel ไฟล์ตามรูปแบบที่กำหนด โดยมีข้อมูลประกอบด้วย ประเภทสัตว์ (สุนัข/แมว) ชนิด (พันธุ์สัตว์) อายุสัตว์ ตาหนิหรือรูปพรรณ เพศสัตว์ วันที่รับเข้า วันที่จำหน่ายออก ประวัติการฉีดวัคซีนและการทำหมัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการสืบค้นประวัติสัตว์เพื่อนำไปดำเนินการต่าง ๆ เช่น จัดหาเจ้าของ จัดหาผู้อุปการะ

แผ่นที่ 4 กรงที่ 1 ชุด 1

ทะเบียนประวัติสุนัขจรจัด

สถานที่ สถานสงเคราะห์สุนัขจรจัด Dog City
โครงการธรรมรักษ์นิเวศ ๒ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

F1- 04

เพศ	ผู้	เมีย	พันธุ์	สี	อายุ	น้ำหนัก/ Kg	ทำหมัน		กรงที่อยู่	เฟส	วัน/เดือนปี (ที่ฉีดวัคซีน)	ฉีดวัคซีน ครั้งต่อไป	ชุดที่ผลิต
							ทำแล้ว	ยังไม่ทำ					
✓			ผสม	น้ำตาลดำ	1 ปี	10 Kg	✓		1	1			

ค่าใช้จ่ายในการกักสัตว์และจัดสวัสดิภาพสัตว์

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข โดยการนำสัตว์ไปกักไว้เพื่อหาเจ้าของสัตว์ แต่หากครบกำหนดระยะเวลาที่สัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและไม่พบเจ้าของสัตว์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการเลี้ยงดูสัตว์นั้นต่อไปในฐานะเจ้าของสัตว์ โดยจัดที่อยู่อาศัยให้แก่สัตว์ คือ สถานสงเคราะห์สัตว์ ซึ่งในการจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ หากเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการเอง เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจร้องขอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการแทนได้ โดยถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2558 เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบรูปรายการก่อสร้างและค่าก่อสร้างสถานสงเคราะห์สัตว์

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า ในปัจจุบันมีหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกแบบรูปรายการก่อสร้างสถานสงเคราะห์สัตว์และนำไปใช้ในการก่อสร้างเรียบร้อยแล้ว เช่น กรมปศุสัตว์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา สำนักงานโยธาธิการจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีหรือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุดรธานี สำนักงานชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หรือเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำแบบรูปรายการก่อสร้างหรือการประมาณราคาค่าก่อสร้างสถานสงเคราะห์สัตว์ไปปรับใช้ตามความเหมาะสมและบริบทของแต่ละท้องถิ่นโดยให้คำนึงถึงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมาตรฐานของสถานสงเคราะห์สัตว์ตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่น

(1) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการบรรจุ “โครงการก่อสร้างสถานสงเคราะห์สัตว์” ซึ่งอาจกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือยุทธศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(2) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นดำเนินการแทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการบรรจุ “โครงการก่อสร้างสถานสงเคราะห์สัตว์” ซึ่งอาจกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือยุทธศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

การตั้งงบประมาณ

เพื่อให้สัตว์ที่อยู่ในความครอบครองหรือสถานสงเคราะห์สัตว์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีความปลอดภัย มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีการจัดการควบคุมป้องกันโรคที่เหมาะสม และได้รับการรักษาเมื่อสัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดูแลสัตว์ดังกล่าว โดยตราข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562

ค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์

ทั้งนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการข้างต้น ดังนี้

(1) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติม และไปดำเนินการจัดทำเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม

(2) กรณีองค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุดหนุนเงินให้เทศบาลหรือองค์กรบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ของตนเพื่อดำเนินการ เมื่อได้รับการร้องขอจากเทศบาลหรือองค์กรบริหารส่วนตำบล ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนมาก ที่ มท 0808.2/ว 3616 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2559

การจัดหาสถานที่ก่อสร้าง

- (1) การจัดซื้อที่ดิน
- (2) การเช่าที่ดิน
- (3) การขอใช้ที่ดิน

การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

เพื่อลดปัญหาข้อร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน พ.ศ. 2548 ตามข้อ 4 สำหรับหน้าที่และวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ก่อนเริ่มโครงการจะต้องเผยแพร่ข้อมูลโครงการให้กับประชาชนทราบ และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีก็ได้ เช่น การสำรวจความคิดเห็นหรือการประชุมปรึกษาหารือกับคนในชุมชน ตามระเบียบฯ ข้อ 5 สำหรับข้อมูลของโครงการที่รัฐจะต้องเผยแพร่แก่ประชาชนได้รับตามระเบียบฯ ข้อ 7 อย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุผลความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการสาระสำคัญของโครงการ ผู้ดำเนินการ สถานที่ที่จะดำเนินการ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชน รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยา และประมาณการค่าใช้จ่ายที่มาของเงิน

วิธีการที่รัฐจะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบฯ ข้อ 9 มีดังนี้

- (1) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำได้โดยการสัมภาษณ์รายบุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็นได้แก่ ทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ โทรสาร ระบบเครือข่ายสารสนเทศ และทางอื่น ๆ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ การสนทนากลุ่มย่อย
- (2) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยการประชาพิจารณ์ การอภิปรายสาธารณะ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

สำหรับการประกาศเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบฯ ข้อ 11 ดังต่อไปนี้ คือ วิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา และสถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ทั้งนี้ ให้ปิดไว้อย่างเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานและสถานที่ที่จะดำเนินโครงการเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศในเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้น โดยหน่วยงานของรัฐสามารถนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบดังกล่าวได้ด้วยตนเอง โดยใช้ชื่อผู้ใช้งาน (Username) และรหัสผ่าน (Password) ของหน่วยงาน

ค่าอาหารสัตว์

ในการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ต้องจัดให้สัตว์ได้รับอาหารและน้ำในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมแก่ประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์ โดยให้สัตว์แต่ละตัวได้รับอาหารและน้ำอย่างทั่วถึง สำหรับอัตราค่าอาหารสัตว์ให้เป็นไปตามหนังสือสั่งการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0808.2/ว 827 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2562 เรื่องการกำหนดอัตราค่าอาหารตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องจัดหาอาหารสัตว์ในอัตราที่สูงกว่าที่กำหนดให้ขอทำความเข้าใจกับผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรายกรณีไป ทั้งนี้ ให้จัดอาหารสัตว์ให้เหมาะสมและเพียงพอตามหลักโภชนาการในแต่ละช่วงวัยของสัตว์

ค่าทำหมัน ค่าเวชกรรม ค่าตรวจวินิจฉัย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำหมัน ค่าเวชกรรม ค่าตรวจวินิจฉัย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นหรือเกี่ยวเนื่องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เป็นไปตามอัตราที่กรมปศุสัตว์กำหนด ทั้งนี้ กรมปศุสัตว์ได้ออกประกาศกรมปศุสัตว์ ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 เรื่อง ลักษณะและรายละเอียดของรายการอัตราขั้นสูง-ขั้นต่ำของค่ารักษาพยาบาล และค่าบริการในสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2559 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ในการรักษาพยาบาลสัตว์

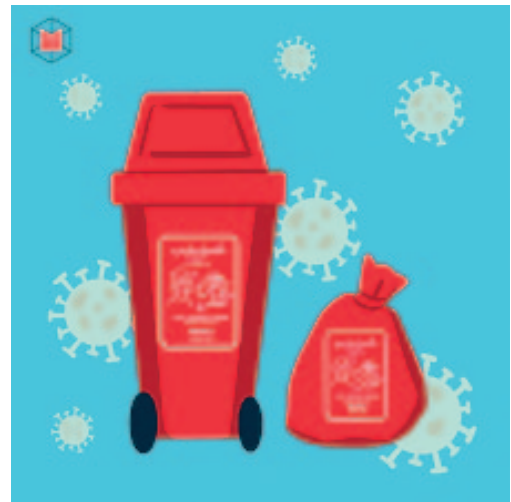
ทั้งนี้ เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้ดำเนินการในพื้นที่ของตน โดยให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562 สำหรับหลักเกณฑ์การอุดหนุนให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

สถานสงเคราะห์สัตว์จะต้องจัดการควบคุม กำจัด หรือบำบัดของเสียที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบต่อสัตว์ในสถานสงเคราะห์และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง ตลอดจน สิ่งแวดล้อม โดยให้ดำเนินการดังนี้

- สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย จะต้องทำการรวบรวมสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยลงในภาชนะรองรับมูลฝอย ประเภทมูลฝอยติดเชื้อและมีฝาปิดมิดชิด และขนส่งเพื่อนำไปกำจัดในสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ
- ซากสัตว์ที่ตายแล้ว จะต้องมีการจัดการกับซากสัตว์ที่ตายแล้วให้ถูกสุขลักษณะอนามัยและ นำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ
- กลิ่นและเสียง ในบริเวณสถานสงเคราะห์สัตว์ จะต้องมีการควบคุม ดูแล และมีการจัดการควบคุมอาคาร ที่พักสัตว์ป่วยให้ปราศจากกลิ่นและเสียงอันไม่พึงประสงค์ จนเป็นเหตุให้เสื่อมโทรมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- น้ำเสีย จะต้องจัดให้มีการกำจัดให้ถูก สุขลักษณะ
- มูลฝอยติดเชื้อ จะต้องมีการจัดการให้ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ประกอบกับ กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545

บุคลากรผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์

สำหรับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานสงเคราะห์สัตว์เป็นไปตามกรอบอัตรากำลังขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่เกินกว่า 40 % ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือ การจ้างเหมาบริการ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0808.2/ว 7120 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2559

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่ดีสำหรับสถานสงเคราะห์สัตว์

แนวทางการปฏิบัติที่ดีสำหรับสถานสงเคราะห์สัตว์นี้ กำหนดข้อเสนอแนะการปฏิบัติสำหรับสถานสงเคราะห์สัตว์ทั่วไป ครอบคลุมทั้งการจัดสวัสดิภาพสัตว์ การสุขภาพ การดูแลสุขภาพ การออกแบบ การจัดการสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในสถานสงเคราะห์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สัตว์มีสวัสดิภาพสัตว์ที่เหมาะสมและเพียงพอ มีสุขภาพดี พร้อมทั้งไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

รายการ	คำแนะนำ
1. องค์ประกอบของสถานสงเคราะห์สัตว์ 1.1 สถานที่ตั้ง	1.1.1 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์ มีการคมนาคมสะดวก มีระบบสาธารณูปโภคเพียงพอ น้ำท่วมไม่ถึง และมีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ 1.1.2 ควรอยู่ห่างไกลจากชุมชนและแหล่งน้ำสาธารณะ อย่างน้อย 400 เมตร ซึ่งอาจได้รับผลกระทบหรือมลภาวะจากการเลี้ยงสัตว์ของสถานสงเคราะห์ได้ 1.1.3 ควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากอันตราย ทั้งอันตรายทางกายภาพ ทางเคมี และทางชีวภาพ ไม่มีมลภาวะเป็นพิษที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสุขอนามัยของคนและสัตว์
1.2 ผังและลักษณะสถานสงเคราะห์สัตว์	1.2.1 มีพื้นที่เพียงพอและเหมาะสมกับขนาดและจำนวนโรงเรือนที่มีภายในสถานสงเคราะห์สัตว์ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพสัตว์ ควรมีระยะห่างของแต่ละโรงเรือนเพื่อการระบายอากาศที่ดี และควบคุมการเกิดโรคระหว่างโรงเรือนได้ 1.2.2 มีการวางผังที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะและแยกพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน โดยการกำหนดตำแหน่งและจัดพื้นที่เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน สำหรับพื้นที่เลี้ยงสัตว์ พื้นที่เก็บอาหารสัตว์และอุปกรณ์ พื้นที่ทำลายซากสัตว์ และพื้นที่บำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน สามารถป้องกันและควบคุมโรคภายในสถานสงเคราะห์สัตว์ได้ 1.2.3 มีการแยกพื้นที่เลี้ยงสัตว์ตามชนิด ช่วงอายุ เพศ พฤติกรรม และสถานะทางสุขภาพของสัตว์ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน สามารถป้องกันและควบคุมโรคภายในสถานสงเคราะห์สัตว์ได้ 1.2.4 มีรั้วรอบขอบชิด สามารถป้องกันสัตว์ผ่านเข้า-ออกได้

รายการ	คำแนะนำ
1.3 โรงเรือน	1.3.1 โรงเรือนต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนสัตว์ที่เลี้ยงและไม่หนาแน่นเกินไป เพื่อให้สัตว์มีอิสระในการเคลื่อนไหว รวมถึงต้องมีพื้นที่ในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ โดยสุนัขควรมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 4 ตารางเมตรต่อตัว และแมวควรมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 0.85 ตารางเมตรต่อตัว 1.3.2 การออกแบบก่อสร้างควรคำนึงถึงการป้องกันและการดูดซับเสียง การให้แสงแดดส่องเข้าถึงภายในโรงเรือน ทิศทางของลมเพื่อช่วยระบายอากาศ และการประหยัดพลังงาน 1.3.3 โครงสร้างต้องแข็งแรง ง่ายต่อการกำจัดปรสิตร ภายนอกอาคารบำรุงรักษา และทำความสะอาด มีหลังคากันแดดกันฝน และมีการระบายอากาศที่ดี วัสดุที่ใช้ในการสร้างโรงเรือนไม่ควรมีส่วนที่แหลมคม ซึ่งอาจทำให้สัตว์หรือผู้ปฏิบัติได้รับอันตราย 1.3.4 พื้นโรงเรือนควรเป็นพื้นซีเมนต์ ไม่หยาบและไม่ลื่นจนเกินไป ไม่มีรอยแตก ขรุขระ พื้นทำความสะอาด มีการระบายน้ำที่ดี ไม่มีน้ำขัง ไม่มีรอยแตกขรุขระ พื้นที่มีความลาดเอียงเพื่อสะดวกในการทำความสะอาดและการระบายน้ำ ผนังและฝ้าควรทำจากวัสดุที่ไม่ดูดซับน้ำ 1.3.5 ไม่มีรอยแตกขรุขระ เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นที่วางไข่ของเห็บ
1.4 คอกหรือกรง	1.4.1 มีโครงสร้างแข็งแรง ไม่ขรุขระหรือมีส่วนแหลมคมที่อาจเป็นอันตรายต่อสัตว์และคนเลี้ยง และป้องกันสัตว์หนีออกได้ 1.4.2 ไม่มีส่วนใดหรือช่องว่างที่ทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายสัตว์เข้าไปติดหรือได้รับบาดเจ็บ 1.4.3 มีพื้นที่เหมาะสมกับขนาดร่างกาย และการแสดงพฤติกรรมการกินอาหาร การขบถาย การนอน ยืน ปีน หรือห้อยโหนได้ 1.4.4 ควรมีช่องว่างให้สัตว์มองเห็นภายนอก และมีที่ให้สัตว์หลบจากการมองเห็นได้ 1.4.5 ควรสะอาดและแห้ง
2. อาหารสำหรับสัตว์	2.1 ภาชนะให้อาหารสัตว์ต้องสะอาดและมีจำนวนเพียงพอ 2.2 จำนวนมือและปริมาณการให้อาหารต้องเหมาะสมตามชนิดและสถานะทางสุขภาพของสัตว์แต่ละตัว 2.3 การใช้อาหารสำเร็จรูป ต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด 2.4 การใช้อาหารปรุงเอง ต้องถูกสุขอนามัย ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพสัตว์ และควรเก็บทิ้งหลังจากให้สัตว์กินไม่เกิน 6 ชั่วโมง 2.5 มีสถานที่เก็บอาหารสัตว์แยกเป็นสัดส่วนและสามารถป้องกันการปนเปื้อน และการเสื่อมคุณภาพได้ 2.6 สัตว์ทุกตัวต้องสามารถเข้าถึงอาหารได้อย่างเพียงพอ

รายการ	คำแนะนำ
3. น้ำ	3.1 น้ำที่ใช้เลี้ยงสัตว์ต้องสะอาด ไม่มีเชื้อโรคและสิ่งเจือปนที่เป็นอันตราย และมีการป้องกันการปนเปื้อน 3.2 สัตว์ทุกตัวสามารถเข้าถึงน้ำดื่มได้อย่างเพียงพอ
4. การจัดการสถาน สงเคราะห์สัตว์ 4.1 สัตว์	4.1.1 มีจำนวนสัตว์เหมาะสมที่จะสามารถดูแลและจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้เพียงพอและทั่วถึง 4.1.2 สัตว์แต่ละตัวต้องสามารถระบุตัวได้ เช่น มีชื่อ และ/หรือ เครื่องหมายประจำตัว ได้แก่ ป्लอกคอ แล็บเครื่องหมายไมโครชิป หรือตำหนิ เป็นต้น
4.2 บุคลากร	4.2.1 มีจำนวนบุคลากรเพียงพอและเหมาะสม 4.2.2 มีสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี 4.2.3 ควรได้รับการตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 4.2.4 ต้องได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าล่วงหน้า 4.2.5 ควรได้รับการฝึกอบรม เช่น การจัดสวัสดิภาพสัตว์ การป้องกันโรค การสุขาภิบาล และการสังเกตอาการสัตว์ป่วย
4.3 การทำความสะอาด และบำรุงรักษา	4.3.1 โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ 4.3.2 มีการบำรุงรักษาโรงเรือนและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ 4.3.3 การทำความสะอาดต้องเริ่มจากบริเวณที่เลี้ยงลูกและแม่สัตว์ สัตว์ที่มีสุขภาพแข็งแรง สัตว์ป่วยไม่ติดเชื้ และสัตว์ป่วยติดเชื้ตามลำดับ 4.3.4 การทำความสะอาดกรงหรือคอกควรนำสัตว์ออกจากกรงหรือคอกก่อน ไม่ควรฉีดน้ำล้างกรงหรือคอกในขณะที่มีสัตว์อยู่
5. การดูแลสุขภาพของ สัตว์ 5.1 การป้องกันและ ควบคุม	5.1.1 สามารถระบุแหล่งที่มาของสัตว์ มีการกักโรคและมีการตรวจโรคสัตว์ ตรวจสุขภาพสัตว์ที่เข้าใหม่ทุกตัว อย่างน้อย 14 วัน และตรวจรับรองจากพฤติกรรม 5.1.2 มีการตรวจ การสังเกตอาการสัตว์ป่วยและพฤติกรรมของสัตว์ทุกตัวอย่างสม่ำเสมอ 5.1.3 มีการเปลี่ยนรองเท้าและล้างมือด้วยน้ำยาฆ่าเชื้ทุกครั้งทั้งที่เข้าและออกแต่ละโรงเรือน 5.1.4 มีโปรแกรมการให้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและวัคซีนอื่น ๆ ที่จำเป็น 5.1.5 มีโปรแกรมการควบคุมและกำจัดพยาธิภายในและภายนอก 5.1.6 มีมาตรการป้องกันและกำจัดสัตว์พาหะ 5.1.7 กรณีเกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาด ให้แจ้งและปฏิบัติตามคำแนะนำของสัตวแพทย์

รายการ	คำแนะนำ
5.2 การบำบัดโรค	5.2.1 การบำบัดโรคสัตว์ต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์ 5.2.2 สัตว์ในสถานสงเคราะห์สัตว์ทุกตัวควรได้รับการทำหมัน 5.2.3 มีการแยกสัตว์ป่วยออกเพื่อทำการรักษา
6. สวัสดิภาพสัตว์	6.1 มีการดูแลและตรวจติดตามสัตว์ทุกตัวให้มีความเป็นอยู่ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์อย่างสม่ำเสมอและเพียงพอ 6.2 ควรจัดให้มีอุปกรณ์หรือกิจกรรมทำให้สัตว์ได้ผ่อนคลาย และต้องเหมาะสมกับพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์ เช่น มีของเล่นให้มิมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น 6.3 ไม่ควรทำให้สัตว์หวาดกลัวหรือได้รับบาดเจ็บ เพื่อให้สัตว์เปลี่ยนพฤติกรรมหรือเพื่อเป็นการลงโทษ 6.4 หากมีการขยับเคลื่อนย้ายหรือการจับบังคับสัตว์ ควรปฏิบัติอย่างเหมาะสมและปลอดภัยทั้งคนและสัตว์ 6.5 หากต้องทำการุณยฆาต ต้องพิจารณาว่าไม่สามารถใช้วิธีอื่นเพื่อให้สัตว์พ้นจากความทุกข์ทรมานได้และต้องทำโดยสัตวแพทย์
7. การจัดการสิ่งแวดล้อม	7.1 มีการจัดการซากสัตว์ที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการ ดังนี้ (1) การฝัง ต้องมีพื้นที่เพียงพอ อยู่บริเวณน้ำท่วมไม่ถึง และห่างจากแหล่งน้ำให้ฝังไว้ใต้ระดับผิวดิน ไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร โรยปูนขาวหรือราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ แล้วกลบหลุมและคลุมดินให้แน่น เหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ไปคุ้ยเขี่ย (2) การเผา ให้เผาในที่ที่เหมาะสมและเผาซากให้หมด (3) การทิ้งซากในบ่อทิ้งซาก โดยทำเป็นบ่อซีเมนต์ มีความลึก ห่างจากระดับน้ำใต้ดินไม่น้อยกว่า 1 เมตร มีฝาซีเมนต์เปิด-ปิด เมื่อทิ้งซากสัตว์ลงไปแล้วจะเกิดกระบวนการหมัก (Fermentation) ใช้เป็นการฆ่าเชื้อโรคและการย่อยสลายซากสัตว์ 7.2 มูลสัตว์ สิ่งปฏิกูล น้ำทิ้ง ต้องผ่านการบำบัดโดยวิธีที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดกลิ่นหรือก่อให้เกิดความรำคาญต่อผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียง 7.3 ขยะมูลฝอย ต้องรวบรวมไว้ในภาชนะซึ่งมีฝาปิดมิดชิด และนำไปกำจัดอย่างเหมาะสม โดยไม่ให้หมักหมมอยู่ภายในสถานสงเคราะห์สัตว์ 7.4 ควรมีการรวบรวมน้ำฝน เพื่อไม่ให้ปนกับระบบกำจัดน้ำเสีย 7.5 ควรปลูกต้นไม้สำหรับให้ร่มเงา ดูดซับเสียง และป้องกันแสงสว่างจากภายนอกในเวลากลางคืน

รายการ	คำแนะนำ
8. การบันทึกข้อมูล	8.1 มีระบบการบันทึกและเก็บบันทึกข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูล ทะเบียนประวัติสัตว์ เช่น ชื่อและ/หรือตัวเลขกำกับ แหล่งที่มาของสัตว์ วันที่เข้าและออก ชนิดสัตว์ อายุ เพศ สี ตา หู ประวัติการรักษา และพฤติกรรมสัตว์ 8.2 ให้บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการสถานสงเคราะห์สัตว์ ที่มีผลต่อสุขภาพและการควบคุมโรค 8.3 เก็บรักษาบันทึกต่าง ๆ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ยกเว้นข้อมูลทะเบียนประวัติสัตว์เลี้ยง ให้เก็บไว้ตลอดอายุสัตว์เลี้ยง
9. แผนฉุกเฉิน	9.1 จัดให้มีไฟฟ้าสำรองและถังดับเพลิงเคลื่อนที่อย่างเพียงพอและวางไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสมกับการใช้งาน 9.2 มีการวางแผนอพยพสัตว์ และเบอร์โทรศัพท์ที่ใช้ติดต่อในกรณีที่เกิดภาวะฉุกเฉิน

ข้อแนะนำในการให้อาหารสุนัข

ส่วนประกอบของอาหารสุนัข

อาหารเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสุนัข ในทางชีววิทยาสุนัขจัดอยู่ในจำพวกสัตว์กินเนื้อเป็นอาหาร (Carnivorous) เช่นเดียวกับแมว แต่โดยธรรมชาติเมื่อเปรียบเทียบกับในกระบวนการเมแทบอลิซึม ความต้องการโภชนาการและรูปแบบของอาหารแล้ว สุนัขควรจะจัดอยู่ในสัตว์ประเภทที่กินทั้งเนื้อและพืชเป็นอาหาร (Omnivorous) มากกว่า ขณะที่แมวเป็นสัตว์ที่กินเนื้อเพียงอย่างเดียว ดังนั้น อาหารสุนัขที่มีคุณภาพดีควรมีส่วนประกอบของสารอาหารหลายชนิดในสัดส่วนที่พอเหมาะ และสอดคล้องกับความต้องการของร่างกายคล้ายกับมนุษย์ ดังต่อไปนี้

(1) น้ำ (Water)

น้ำ เป็นส่วนประกอบชนิดหนึ่งที่สำคัญมากต่อร่างกาย เนื่องจากร่างกายสัตว์ประกอบด้วยน้ำประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น การที่ร่างกายขาดน้ำจะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงและเฉียบพลันต่อระบบสรีรวิทยาของสัตว์มากกว่าการขาดสารอาหารชนิดอื่น เช่น สัตว์สูญเสียไขมันหรือโปรตีนมากกว่าครึ่งหนึ่งของร่างกาย สัตว์ยังคงมีชีวิตอยู่ได้ แต่สัตว์ที่สูญเสียน้ำเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ของน้ำในร่างกายสามารถเสียชีวิตได้ทันที น้ำที่สุนัขในร่างกายที่สำคัญ คือ เป็นตัวหลักที่ช่วยในกระบวนการทางเคมีต่าง ๆ รวมทั้งการลำเลียงสารอาหาร การขจัดของเสีย และการระบายความร้อนออกจากร่างกาย สุนัขต้องมียาน้ำสะอาดตั้งไว้ให้กินตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เลี้ยงสุนัขด้วยอาหารแห้ง ควรเปลี่ยนน้ำทุกวัน

(2) โปรตีน (Protein)

โปรตีน เป็นสารอาหารที่ร่างกายนำไปใช้ในการสร้างเนื้อเยื่อที่เป็นโครงสร้างของร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อ ผิวหนัง ผม และเล็บ ฯลฯ นอกจากนี้เอนไซม์และฮอร์โมนส่วนมากก็มีโปรตีนเป็นส่วนประกอบ หน่วยย่อยของโปรตีน เรียกว่า กรดอะมิโน (amino acids) ซึ่งได้มาจากทั้งอาหารที่สัตว์กินเข้าไปและร่างกายสังเคราะห์เอง กรดอะมิโนที่สัตว์ต้องการมีประมาณ 22 ชนิด ในอาหารสัตว์ควรมีกรดอะมิโนครบถ้วนและมีปริมาณมากพอ เพื่อให้กระบวนการสร้างโปรตีนดำเนินไปอย่างปกติ และสอดคล้องกับความต้องการของร่างกาย สำหรับวัตถุดิบที่ใช้เป็นแหล่งโปรตีนหรือกรดอะมิโนได้มาจาก 2 แหล่ง คือ จากพืชและสัตว์ โปรตีนจากสัตว์ที่นิยมนำมาทำอาหารสุนัข ได้แก่ เนื้อจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทั้งหลาย เช่น โค สุกร ม้า สัตว์ปีก ปลา ส่วนวัตถุดิบที่มีคำว่า By-products อยู่ด้วยจะหมายถึงเนื้อผสมกับเครื่องใน ขน หัว และเท้า ผสมอยู่ด้วย และโปรตีนจากพืชที่นิยม ได้แก่ แป้งข้าวโพด แป้งถั่วเหลือง กากถั่วเหลือง อัลฟัลฟา และวีทเจอร์ม โดยทั่วไปโปรตีนจากพืชจะมีสมดุลและการใช้ประโยชน์ได้ของกรดอะมิโนต่ำกว่าโปรตีนจากสัตว์ นอกจากนี้บางชนิดยังประกอบด้วยสารพิษทำให้สัตว์ใช้โปรตีนจากพืชหรือแร่ธาตุอื่นในอาหารสัตว์ได้ไม่เต็มที่ เช่น โปรตีนจากพืชจะมีกรด Phytic กรดนี้จะรวมกับแร่ธาตุต่างๆ เช่น ฟอสฟอรัส ทำให้การใช้ประโยชน์ของแร่ธาตุดังกล่าวลดลง

(3) คาร์โบไฮเดรต (Carbohydrate)

คาร์โบไฮเดรต เป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญของเซลล์ต่าง ๆ ในร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เซลล์ประสาท เซลล์หัวใจ และเม็ดเลือดแดง นอกจากนี้กลูโคสซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุดของคาร์โบไฮเดรตที่ร่างกายนำไปใช้ประโยชน์ได้ ยังช่วยสังเคราะห์กรดอะมิโนและสารต่าง ๆ ในร่างกาย และทำงานร่วมกับโปรตีนและไขมันในส่วนประกอบที่เป็นโครงสร้างของร่างกาย อย่างไรก็ตาม การกินคาร์โบไฮเดรตที่มากเกินไป ร่างกายสัตว์จะเปลี่ยนคาร์โบไฮเดรตส่วนเกินเป็นไขมันสะสมตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ทำให้เกิดโรคอ้วนได้ (Obesity) แหล่งคาร์โบไฮเดรตในอาหารสุนัข ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว ข้าวสาลี ข้าวโอ๊ต เมล็ดธัญพืช ขนปัง มันฝรั่ง และ pasta ส่วนประกอบพวกนี้จะมีราคาถูกและใช้เป็นจำนวนมากในอาหารสุนัข

(4) ไขมัน (Lipid)

ไขมัน เป็นสารอาหารที่ให้พลังงานสูงเมื่อเทียบกับโปรตีนและคาร์โบไฮเดรตในปริมาณที่เท่ากัน ไขมันให้พลังงานสูงกว่าประมาณ 2.25 เท่า นอกจากนี้ ไขมันยังมีประสิทธิภาพย่อยได้สูงกว่าอีกด้วย ไขมันนอกจากให้พลังงานแล้วยังทำหน้าที่อีกหลายอย่าง เช่น เป็นแหล่งของกรดไขมันที่จำเป็นต่อการทำงานของร่างกายและป้องกันการเกิดโรคผิวหนัง ได้แก่ กรดไขมันลิโนเลอิก (Linoleic acid) ช่วยในการดูดซึมวิตามินที่ละลายในไขมัน ได้แก่ วิตามินอี ดี เอ และ เค เป็นฉนวนป้องกันความร้อนออกจากร่างกาย และห่อหุ้มป้องกันอันตรายต่อเนื้อเยื่อต่าง ๆ วัตถุดิบไขมันในอาหารสุนัขมีทั้งมาจากพืชและสัตว์

(5) วิตามิน (Vitamin)

วิตามิน เป็นสารอาหารที่ร่างกายต้องการปริมาณน้อยแต่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ถ้าเกิดการขาดหรือไม่เพียงพอต่อความต้องการแล้วจะทำให้เกิดปัญหาได้ วิตามินที่สำคัญและจำเป็นต่อสัตว์มีประมาณ 14 ชนิด ซึ่งมีทั้งที่ร่างกายสัตว์สังเคราะห์ได้เอง และมีอยู่ในอาหารสัตว์ โดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิตามินที่ละลายได้ในไขมัน ได้แก่ วิตามินเอ ดี อี และ เค และกลุ่มวิตามินที่ละลายได้ในน้ำ ได้แก่ วิตามินซี

(6) แร่ธาตุ (Mineral)

แร่ธาตุ เป็นสารอาหารที่ทำหน้าที่สำคัญในร่างกาย เช่น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระดูก ฟัน เนื้อเยื่อต่าง ๆ ช่วยในกระบวนการเมแทบอลิซึมของร่างกาย ช่วยควบคุมความเป็นกรดต่างของเลือด ช่วยเร่งปฏิกิริยาทางเคมีของร่างกาย และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเอนไซม์ วิตามิน และฮอร์โมน

ชนิดของอาหารสุนัข

ปัจจุบันมีความสะดวกสบายในการให้อาหารสุนัข เนื่องจากมีการผลิตอาหารสุนัขที่มีคุณภาพในหลายรูปแบบ โดยแบ่งอาหารสุนัขออกเป็น

(1) อาหารกระป๋อง (Canned pet food) เป็นอาหารที่ให้คุณค่าทางอาหารครบถ้วนตามความต้องการของสุนัข แบ่งออกเป็น 2 ชนิด

(1.1) อาหารกระป๋องที่เสริมวิตามิน เป็นที่นิยมใช้กันมาก

(1.2) อาหารกระป๋องที่ไม่เสริมวิตามิน ส่วนมากใช้เพื่อเพิ่มความน่ากิน เช่น เติมน้ำมันอาหารเม็ดแห้ง 1-2 ช้อน อาหารกระป๋องส่วนมากประกอบด้วย ส่วนผสมของเนื้อสัตว์และธัญพืช

ข้อดี	ข้อเสีย
มีความน่ากิน สุนัขยอมรับได้ง่าย และสามารถเก็บไว้ได้เป็นเวลานาน โดยไม่ต้องแช่ในตู้เย็น แต่ถ้าเปิดกระป๋องแล้วต้องใช้ให้เร็วที่สุด มีข้อแนะนำว่าถ้าเปิดกระป๋องแล้ว ควรเก็บอาหารที่เหลือไว้ในถุงพลาสติกและเก็บไว้ในตู้เย็น เพราะเมื่อกระป๋องถูกอากาศ จะเกิดกระบวนการออกซิเดชัน (Oxidation) ทำให้กระป๋องเกิดสนิมได้	ราคาแพง ไม่เหมาะจะใช้เลี้ยงสุนัขเป็นจำนวนมาก และทำให้สุนัขอ้วนได้ง่าย เพราะเป็นอาหารที่มีความน่ากินสูง ดังนั้น ควรจำกัดจำนวนอาหารให้พอเพียงกับความต้องการสุนัขเท่านั้น

(2) อาหารกึ่งแข็ง (Semimoist pet food)

มีคุณค่าทางอาหารครบตามความต้องการของสุนัข ประกอบด้วย เนื้อสัตว์ ธัญพืช ไขมัน และสารเพิ่มความชื้น เช่น Simple sugar glycerol corn syrup ซึ่งสามารถเพิ่มความน่ากินและถนอมอาหารได้ด้วย นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มสารอาหารที่ป้องกันการเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์เพื่อยืดอายุของอาหารอีกด้วย เช่น propylene glycol potassium sorbate เป็นต้น อาหารชนิดนี้ส่วนมากอยู่ในรูปของห่อ (Foil-wrapped sachets packed)

ข้อดี	ข้อเสีย
มีกลิ่นน้อยกว่าอาหารกระป๋อง ผู้เลี้ยงนิยม ใช้สะดวก เพราะทำในรูปของ Single-package และมีหลากหลายชนิดให้เลือก เช่น รูปร่างของ Package แตกต่างกัน วัสดุห่อที่ใช้แตกต่างกันในแต่ละ package	ถ้าวางทิ้งไว้นานความน่ากินจะลดลงเพราะน้ำระเหยออก

(3) อาหารแห้ง (Dry pet food)

เป็นอาหารอีกชนิดหนึ่งที่มีคุณค่าอาหารครบถ้วนในปริมาณที่พอเพียง จะมีน้ำเป็นส่วนประกอบประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ ส่วนประกอบที่สำคัญจะเป็นพวกธัญพืช เนื้อสัตว์ ผลิตภัณฑ์จากนม วิตามิน และแร่ธาตุ

ข้อดี	ข้อเสีย
ประหยัด ราคาถูก และสามารถซื้อเก็บได้ในจำนวนมาก เหมาะสำหรับหลายตัว เก็บได้นาน เพราะมีน้ำเป็นส่วนประกอบน้อย สะดวก และมีประโยชน์ต่อสุขภาพฟัน	ความนำกินน้อย และสุนัขไม่ค่อยยอมรับ จึงจำเป็นต้องให้อาหารชนิดนี้ตั้งแต่เป็นลูกสุนัข

(4) อาหารทำเอง (Homemade-food)

ผู้เลี้ยงบางคนมีความเชื่อว่าการทำอาหารให้สุนัขเอง ทำให้เติบโตดีกว่า ซึ่งเป็นความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง เพราะการปรุงอาหารเองมีความไม่สม่ำเสมอ ขาดความครบถ้วนของสารอาหาร

บทที่ 6

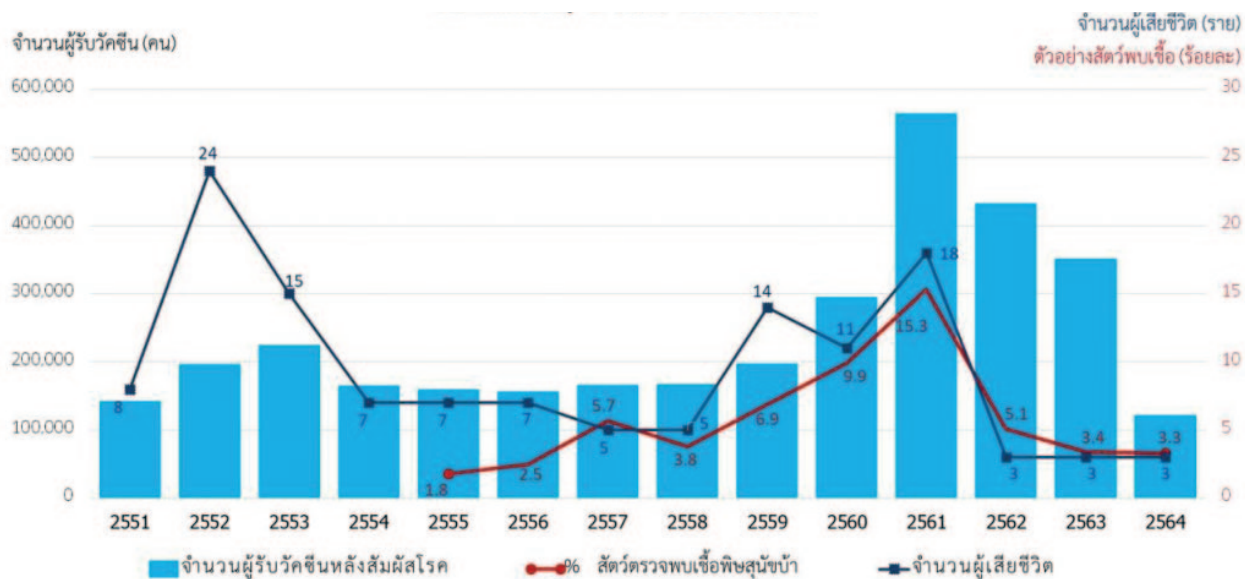

แนวทางการประเมินพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น

โดย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2561-2564

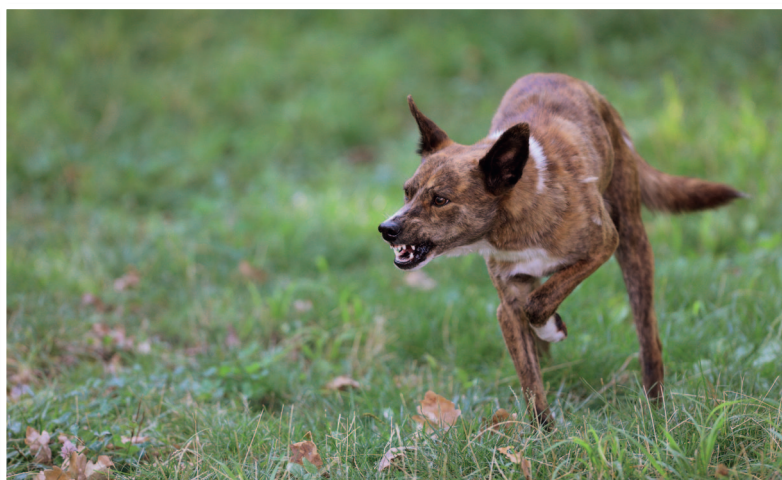
แหล่งข้อมูล : จำนวนผู้เสียชีวิต (กรมระบาดวิทยา), จำนวนผู้รับวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า (กรมโรคติดต่อสัตว์และคนควบคุมโรค), การพบเชื้อไวรัส (สำนักงานป้องกันควบคุมและกำจัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์)

พื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

- ➔ พื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าหมายถึงพื้นที่แบบไหน
- ➔ พื้นที่ของเราเข้าเกณฑ์หรือไม่
- ➔ พวกเราต้องทำอะไรเพื่อให้เป็นพื้นที่ปลอดโรค

นิยาม “พื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า”

ตามเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) หมายถึง พื้นที่ไม่ปรากฏโรคพิษสุนัขบ้าในคนและในสัตว์ทุกชนิด ในพื้นที่มีการเฝ้าระวัง ค้นหาโรคอย่างทั่วถึง และมีมาตรการการควบคุมการนำสัตว์เข้ามาในพื้นที่นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา

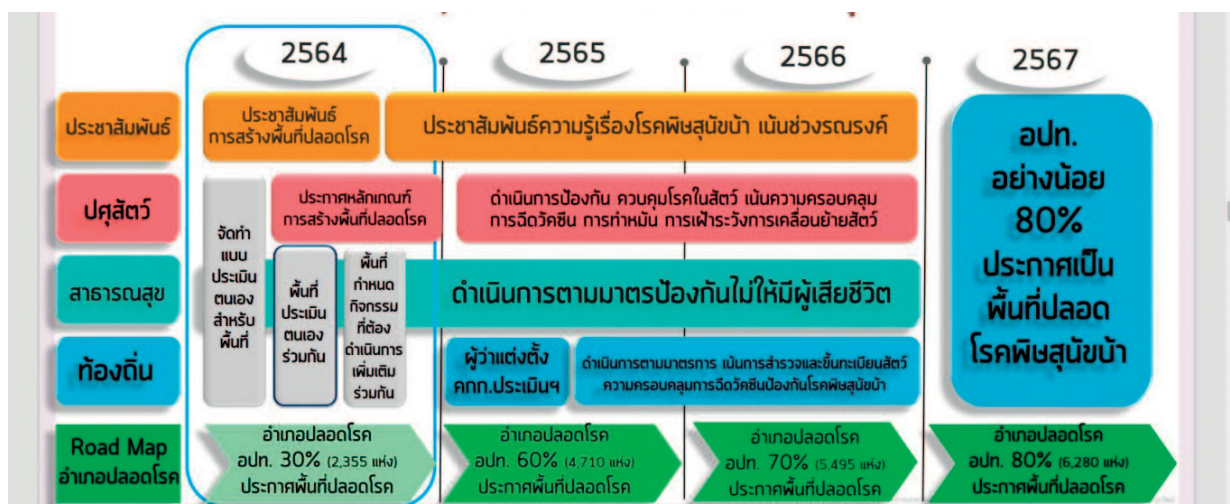

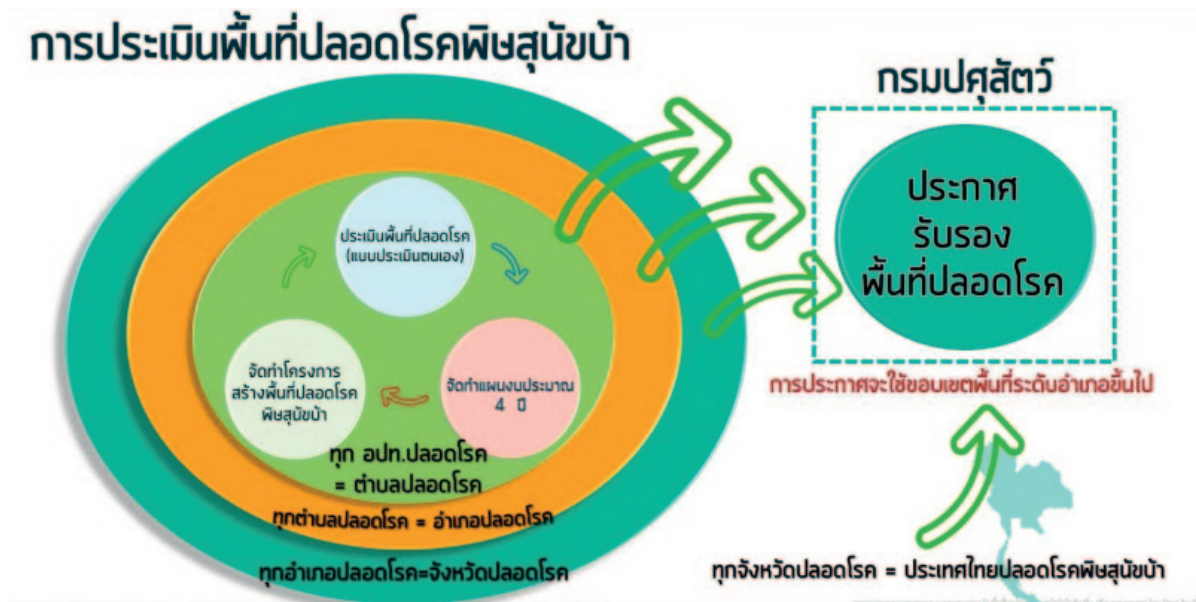
ความเป็นมาการสร้าง - ประเมินพื้นที่ปลอดภัย

Road Map การสร้างพื้นที่ปลอดภัยชุมชน

การประเมินพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

ความร่วมมือของการประเมินพื้นที่ปลอดโรค

การประเมินพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

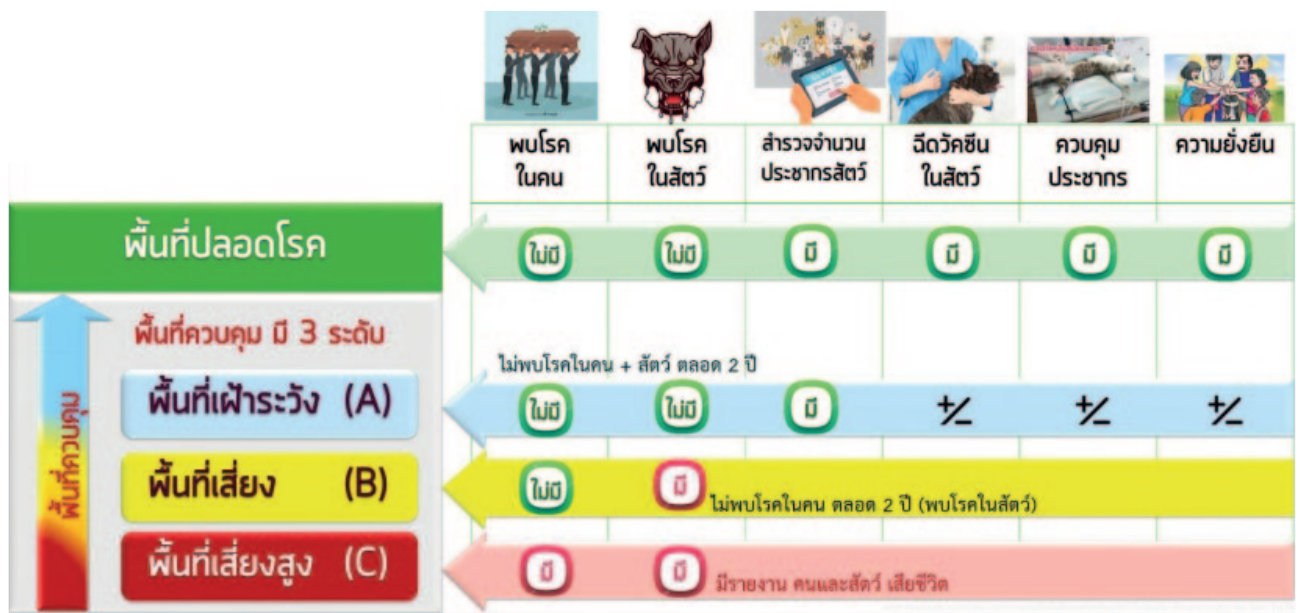
ภายใต้ยุทธศาสตร์โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

หลักเกณฑ์พื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

นิยามพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

หลักเกณฑ์การประเมินพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

เกณฑ์การพิจารณา	ตัวชี้วัด
1. โรคพิษสุนัขบ้าในคน	1.1 จำนวนผู้เสียชีวิต 1.2 ผู้เสียชีวิตด้วยโรคใช้สมองอักเสบไม่ทราบสาเหตุทุกราย ได้รับการตรวจวินิจฉัย
2. โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์	2.1 จำนวนสัตว์ที่ส่งตรวจหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า ทั้งเชิงรับและเชิงรุก เป็นระยะเวลา 2 ปีติดต่อกัน 2.2 ระยะเวลาที่ตรวจไม่พบโรคในสัตว์
3. การสำรวจสัตว์	3.1 สำรวจจำนวนสุนัขและแมวครอบคลุมพื้นที่
4. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคในสัตว์	4.1 ความครอบคลุมของการฉีดวัคซีนในสัตว์ 4.2 การบริหารจัดการวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
5. การควบคุมจำนวนประชากรสุนัข	5.1 การบริหารจัดการสุนัขไม่มีเจ้าของในพื้นที่ 5.2 การเฝ้าระวังสัตว์เคลื่อนย้ายเข้า - ออกพื้นที่
6. ความยั่งยืนของการปลอดโรคพิษสุนัขบ้า	6.1 การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน 6.2 การสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์ 6.3 ประชาชนมีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า

แบบฟอร์มการประเมินการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

อบต./เทศบาล.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....วันที่ประเมิน.....

- ชื่อผู้ให้ข้อมูล
 - หน่วยงานด้านท้องถิ่น.....หน่วยงาน.....(ผู้รวบรวมข้อมูล)
 - หน่วยงานด้านปศุสัตว์.....หน่วยงาน
 - หน่วยงานด้านสาธารณสุข.....หน่วยงาน.....
- ผลการประเมิน

เกณฑ์การพิจารณา	ตัวชี้วัด	พื้นที่ปลอดโรค	หลักเกณฑ์การประเมิน	การพิจารณา	คะแนนที่ได้	เอกสารประกอบการพิจารณา	แหล่งข้อมูล	หน่วยงานผู้ในการให้ข้อมูล
1. โรคพิษสุนัขบ้าในคน	1.1 จำนวนผู้เสียชีวิต	ไม่มีผู้เสียชีวิตต่อเนื่อง 2 ปี	1.1.1 ผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า	- มี = 0 - ไม่มี 1 ปี = 5 - ไม่มีต่อเนื่อง 2 ปี = 10		หนังสือรับรองจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (ภาคผนวกที่ 2)	- 43 แฟ้ม หรือ - รง 506	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
			1.1.2 มีการดำเนินงานเมื่อพบคนหรือสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ได้แก่ 1) สอดส่องควบคุมโรคร่วมกันทั้งหน่วยงานด้านปศุสัตว์ สาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ประชุมเร่งรัดการควบคุมป้องกันโรคในคนหรือสัตว์ในพื้นที่ระดับตำบล (ตามมาตราการ 1-2-3)	กรณียังพบโรคในสัตว์หรือคน - มีการดำเนินงานครบ 2 ข้อ = 2 - ดำเนินงานข้อใดข้อหนึ่ง = 1 - ไม่มีการดำเนินงาน = 0 กรณีไม่พบผู้เสียชีวิตและสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้ามากกว่า หรือเท่ากับ 2 ปี = 2		1. รายงานการสอบสวนโรคของ สสจ./ปศจ. กรณีพบโรคพิษสุนัขบ้าในคนหรือสัตว์ และ 2. รายงานการประชุมเร่งรัดการควบคุมโรคระดับตำบล / อำเภอ	- รายงานการสอบสวนโรค และ - รายงานการประชุม	สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
						3. หนังสือรับรองจากปศุสัตว์อำเภอ (กรณีไม่พบโรค) (ภาคผนวกที่ 3)	Thairabiesnet หรือ ผลการส่งตรวจโรคในสัตว์	สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
						4. กรณีไม่พบผู้เสียชีวิตและสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้ามากกว่า หรือเท่ากับ 2 ปี ใช้หลักฐานเดียวกับข้อ 1.1.1	แหล่งข้อมูลเดียวกันกับ ข้อ 1.1.1	เช่นเดียวกับข้อ 1.1.1
			1.1.3 มีการติดตามผู้สัมผัสสัตว์ยืนยันให้มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างครบชุด ร้อยละ 100	กรณีไม่พบโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ = 2 - ติดตามครบทุกเหตุการณ์ และฉีดครบ 100% = 2 - ติดตามครบทุกเหตุการณ์ แต่ฉีดไม่ครบ 100% = 1 - ติดตามไม่ครบทุกเหตุการณ์ = 0 - ไม่มีการติดตาม = 0		หนังสือรับรองจากปศุสัตว์อำเภอ (ใช้หลักฐานข้อ 3 ของข้อ 1.1.2)	แหล่งข้อมูลเดียวกันกับ ข้อ 3 ของข้อ 1.1.2	เช่นเดียวกับข้อ 3 ของข้อ 1.1.2
						- แบบรายงาน Rabies-1 (ภาคผนวกที่ 4) ทุกเหตุการณ์ ย้อนหลัง 2 ปี	แบบรายงาน Rabies-1	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)
						- ใช้หลักฐานข้อ 3 ของข้อ 1.1.2 - กรณีไม่พบโรคในสัตว์ข้ามขั้นตอนการติดตามผู้สัมผัสได้	แหล่งข้อมูลเดียวกันกับ ข้อ 3 ของข้อ 1.1.2	สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

เกณฑ์การพิจารณา	ตัวชี้วัด	พื้นที่ปลอดโรค	หลักเกณฑ์การประเมิน	การพิจารณา	คะแนนที่ได้	เอกสารประกอบการพิจารณา	แหล่งข้อมูล	หน่วยงานผู้ในการให้ข้อมูล
	1.2 ผู้เสียชีวิตด้วยโรค ใช้สมองอีกเสบไม่ทราบสาเหตุทุกราย ได้รับการตรวจวินิจฉัย	ทุกรายที่ส่งสัยได้รับการตรวจ	1.2.1 มีการส่งตรวจยืนยันโรคพิษสุนัขบ้าทางห้องปฏิบัติการ กรณีมีรายงานผู้เสียชีวิตโรคใช้สมองอีกเสบไม่ทราบสาเหตุ	- ส่งครบทุกราย = 2 - ส่งไม่ครบทุกราย = 1 - ไม่มีการส่ง ตย. = 0 - ไม่มีผู้เสียชีวิตด้วยโรค ใช้สมองอีกเสบ = 2		ใช้หลักฐานเดียวกับข้อ 1.1.1	แหล่งข้อมูลเดียวกับกับ ข้อ 1.1.1	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
2. โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์	2.1 มีการเฝ้าระวังเชิงรับหรือ เฝ้าระวังทางอาการ โดยมีการส่งตรวจตัวอย่าง สัตว์แสดงอาการสงสัยตาม นิยามโรคพิษสุนัขบ้า	สุนัขที่มีอาการ ได้รับการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ	2.1.1 มีการส่งตรวจสัตว์สงสัยหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าทางห้องปฏิบัติการ	- ไม่มีสัตว์ส่งสัยโรคพิษสุนัขบ้า = 1 - ส่งครบทุกตัวที่สงสัย = 1 - ส่งไม่ครบทุกตัว/ไม่ส่งตัวอย่าง = 0		- รายงานการแจ้งสัตว์สงสัยใน Thairabiesnet และแอปพลิเคชัน DLD 4.0 และ - หนังสือรับรองจากปศุสัตว์อำเภอ และ อบท. (ใช้หลักฐานข้อ 3 ของข้อ 1.1.2)	- Thai Rabies Net - รายงานผลการตรวจจากห้องปฏิบัติการ	สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
	2.2 จำนวนสัตว์ที่ส่งตรวจหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าเชิงรุก เป็นเวลา 2 ปี ติดต่อกัน	สุนัขหรือแมวได้รับการส่งตรวจตรงตามเป้าหมาย	2.2.1 เก็บตัวอย่าง ร้อยละ 0.01 ของจำนวนประชากรสุนัขและแมว (1:10,000) หรือ กรณีที่มีจำนวนสุนัขและแมวน้อยกว่า 10,000 ตัว ให้ส่งตรวจอย่างน้อย 1 ตัวอย่าง ติดต่อกัน 2 ปี	- ส่งตรวจตามเป้าหมาย 2 ปีติดต่อกัน = 1 - ดำเนินการไม่ตรงตามเป้าหมาย = 0		รายงานผลการตรวจหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าทางห้องปฏิบัติการ ในปีปัจจุบันและย้อนหลัง 1 ปี รวม 2 ปี โดยห้องปฏิบัติการที่รองรับ ได้แก่ - สถาบันชันสูตรโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ - ศูนย์ชันสูตรโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ - สถานเสาวภา สภากาชาดไทย		
	2.3 ระยะเวลาพบโรคในสัตว์	ไม่พบเชื้อในสัตว์ต่อเนื่อง 2 ปี	ไม่พบเชื้อในสัตว์ต่อเนื่อง 2 ปี	- ไม่พบเชื้อต่อเนื่อง 2 ปี = 10 - ไม่พบเชื้อ 1 ปี = 5 - พบเชื้อ = 0		ทั้งนี้ สามารถใช้หลักฐานเดียวกับข้อ 1.1.2 ได้		
3. การสำรวจสัตว์	3.1 สำรวจจำนวนสุนัขและแมวครอบคลุมพื้นที่	สำรวจครอบคลุมพื้นที่	3.1.1 มีการสำรวจข้อมูลจำนวนประชากรสุนัขและแมวที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของในปีปัจจุบัน และย้อนหลัง 1 ปี รวมเป็น 2 ปี	- ข้อมูลทั้ง 2 ปี แยกระหว่างมีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ = 2 - ข้อมูลไม่แยกระหว่างมีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ หรือแยกปีใดปีหนึ่ง = 1 - ไม่มี หรือข้อมูลไม่ครบ 2 ปี = 0		1. รายงานผลการขึ้นทะเบียนสัตว์ใน Rabies One Data หรือ 2. ไฟล์ Excel ข้อมูลจำนวนประชากรสัตว์ ในปีปัจจุบัน และย้อนหลัง 1 ปี (รวม 2 ปี) ที่จัดทำโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาคผนวกที่ 5) ยกตัวอย่างเช่น ขอเข้ารับการประเมินในปีงบประมาณ 2565 จะต้องใช้ข้อมูล 1 ต.ค. 2563 - ข้อมูลล่าสุดในปีงบประมาณ 2565	- Rabies One Data หรือ - ไฟล์ Excel	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล

เกณฑ์การพิจารณา	ตัวชี้วัด	พื้นที่ปลอดโรค	หลักเกณฑ์การประเมิน	การพิจารณา	คะแนนที่ได้	เอกสารประกอบการพิจารณา	แหล่งข้อมูล	หน่วยงานผู้ในการให้ข้อมูล
		มีฐานข้อมูลการทำทะเบียนสุนัข-แมว	3.1.2 ร้อยละของสุนัขและแมว ได้รับการบันทึกข้อมูลทะเบียนสุนัขและแมลงใน Rabies One data หรือ Excel	$\geq 80\% = 2$ $50-80\% = 1$ $< 50\% = 0$ ไม่มี = 0			- Rabies One Data หรือ - ไฟล์ Excel	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
4. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคในสัตว์	4.1 ความครอบคลุมของการฉีดวัคซีนในสัตว์	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของประชากรสุนัขและแมวในพื้นที่	4.1.1 ฉีดวัคซีนให้กับสุนัขที่มีเจ้าของร้อยละ 100	มี = 1 ไม่มี = 0		1. รายงานผลการฉีดวัคซีนแยกสัตว์มีเจ้าของ/ไม่มีเจ้าของปัจจุบันและย้อนหลัง 1 ปี (รวม 2 ปี) 2. รายงานผลการขึ้นทะเบียนสัตว์ใน Rabies One Data หรือ 3. ไฟล์ Excel ข้อมูลจำนวนประชากรสัตว์ ปีปัจจุบันและย้อนหลัง 1 ปี (รวม 2 ปี)	บันทึกการฉีดวัคซีนสัตว์ และผลการสำรวจสัตว์ โดยที่ $\frac{\text{จำนวนฉีด}}{\text{จำนวนสำรวจ}} \times 100$	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
			4.1.2 สัดส่วนการฉีดวัคซีนในประชากรสัตว์รวม มากกว่าร้อยละ 80	$\geq$ ร้อยละ 80 = 2 ร้อยละ 50-80 = 1 $<$ ร้อยละ 50 = 0				
	4.2 การบริหารจัดการวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์	มีการบริหารจัดการวัคซีนและมีการจัดเก็บวัคซีนตามมาตรฐานห่วงโซ่ความเย็น	4.2.1 มีระบบการบันทึกการเบิกจ่ายวัคซีน	มี = 1 ไม่มี = 0		แบบบันทึกการเบิกจ่ายวัคซีน (ภาคผนวกที่ 6)	บันทึกการเบิกจ่ายวัคซีน	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
			4.2.2 มีการจัดเก็บวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ถูกต้องตามมาตรฐานห่วงโซ่ความเย็น	ตรงตามมาตรฐาน = 1 ไม่ตรงตามมาตรฐาน = 0		ผลการประเมินการจัดเก็บวัคซีนฯ (ภาคผนวกที่ 7)	Check list การจัดเก็บวัคซีนตามมาตรฐานฯ	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
			4.2.3 มีการอบรมเรื่องการฉีดและการจัดเก็บวัคซีนแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น อสป. ก่อนการดำเนินการฉีดวัคซีน โดยมีการอบรม อสป. มากกว่าหรือเท่ากับ 2 คน ต่อ 1 อปท.	มี = 1 มีการอบรมแต่อบรมใน อสป. น้อยกว่า 2 คน = 0 ไม่มี = 0		1. โครงการฯ และกำหนดการอบรมฯ หรือ 2. รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรม หรือ 3. บัตรประจำตัว และ ใบประกาศนียบัตรการอบรมฯ และ ใบมอบอำนาจการฉีดวัคซีนที่มอบโดย ปคอ. ที่อบรม (ภาคผนวกที่ 8) หมายเหตุ: กรณีดำเนินงานร่วมกับ อบจ. ขอให้ระบุและรับรองว่ามี อสป. ของเทศบาล/อบต. ที่ขอรับประเมินเข้าร่วมอบรม	กิจกรรมการดำเนินงาน	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล/ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ/องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เกณฑ์การพิจารณา	ตัวชี้วัด	พื้นที่ปลอดโรค	หลักเกณฑ์การประเมิน	การพิจารณา	คะแนนที่ได้	เอกสารประกอบการพิจารณา	แหล่งข้อมูล	หน่วยงานผู้ในการให้ข้อมูล
5. การควบคุมจำนวนประชากรสุนัข	5.1 การบริหารจัดการสุนัขไม่มีเจ้าของในพื้นที่	มีการบริหารจัดการสุนัขไม่มีเจ้าของในพื้นที่	5.1.1 มีการบริหารจัดการหรือจัดตั้งศูนย์พักพิงสัตว์หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ในจังหวัด หรือแนวทางการบริหารจัดการสุนัขไม่มีเจ้าของในพื้นที่อื่น ๆ	มี = 1 ไม่มี = 0		1. รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พักพิง/สถานสงเคราะห์สัตว์ หากมีระดับจังหวัดให้แสดงเอกสารที่แสดงถึง อปท. มีส่วนเกี่ยวข้องหรือ แผนงบประมาณ 3 ปี ที่ระบุค่าใช้จ่ายในการกักสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ หรือ 2. ข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ ในการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ หรือ 3. แนวทางการบริหารจัดการสัตว์ในที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน ตลาด สวนสาธารณะ สถานที่ราชการ (นับเป็นสถานที่ละ 1 แห่ง)	1. รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พักพิงสัตว์ หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ 2. แนวทางการบริหารจัดการสัตว์ในที่สาธารณะ 3. MOU ระหว่าง อปท. และเจ้าของศูนย์พักพิง 4. แผนงบประมาณ 3 ปี ที่ระบุค่าใช้จ่ายในการกักสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาคผนวกที่ 9)	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
			5.1.2 มีการออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติควบคุมการเลี้ยง และปล่อยสัตว์ภายในท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ. สาธารณสุข พ.ศ.2535	มี = 1 ไม่มี = 0		เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติฯ ควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ภายในท้องถิ่น (ภาคผนวกที่ 10)	เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติฯ	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
			5.1.3 มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทราบเทศบัญญัติ ฯ หรือข้อบัญญัติ ฯ ตามข้อ 5.1.2	มี = 1 ไม่มี = 0		สรุปรายงานผลการประชาสัมพันธ์ เช่น การประกาศผ่านทางหน้าเว็บไซต์ หรือป้ายประชาสัมพันธ์เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ	สรุปรายงานผลการประชาสัมพันธ์	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
			5.1.4 ทำหมันสุนัขและแมว ในเพศผู้และเพศเมียสะสม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของประชากรสุนัขและแมว ทั้งหมดในพื้นที่ในปีงบประมาณที่ขอรับประเมินพื้นที่ปลอดโรค	- ≥ ร้อยละ 25 = 2 - ร้อยละ 10 – 24 = 1 - <ร้อยละ 10 = 0		1. แบบสำรวจข้อมูลประชากรสัตว์ และประวัติการทำหมันของสัตว์ตัวนั้น ในปีงบประมาณที่ขอรับประเมิน (สามารถใช้หลักฐานข้อ 2 ของข้อ 3.1.1) ทั้งนี้จำนวนการทำหมันสะสมสามารถนับรวมการทำหมันจากสถานพยาบาลสัตว์ทั้งทางองค์กรภาครัฐและเอกชน	- บันทึกการฉีดวัคซีนสัตว์ หรือผลการขึ้นทะเบียนสัตว์ - บันทึกการควบคุมการเจริญพันธุ์	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
			5.1.5 จำนวนประชากรสัตว์จากการสำรวจเพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี	- ≤ ร้อยละ 10 = 2 - > ร้อยละ 10 = 0		ข้อมูลการสำรวจ 2 ปีย้อนหลัง โดยที่ ร้อยละ = (จำนวนประชากรสุนัขปี 63 – จำนวนประชากรสัตว์ ปี 62)/จำนวนประชากรสัตว์ปี 63 *100	ผลการขึ้นทะเบียนสัตว์	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล

เกณฑ์การพิจารณา	ตัวชี้วัด	พื้นที่ปลอดโรค	หลักเกณฑ์การประเมิน	การพิจารณา	คะแนนที่ได้	เอกสารประกอบการพิจารณา	แหล่งข้อมูล	หน่วยงานผู้ในการให้ข้อมูล
	5.2 การเฝ้าระวังสัตว์เคลื่อนย้ายเข้า-ออก พื้นที่	มีระบบการเฝ้าระวังสัตว์เคลื่อนย้ายในระดับจังหวัด	5.2.1 มีการจัดทำแนวทางระบบการเฝ้าระวังสัตว์เคลื่อนย้ายระหว่างอปท.	มี = 1 ไม่มี = 0		1. รายงานการวางระบบการเฝ้าระวังเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือ 2. แนวทางการเฝ้าระวังเคลื่อนย้ายสัตว์ของปศุสัตว์จังหวัด เช่น ข้อกำหนดจากประชาคมของชุมชน หรือ กำหนดในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติท้องถิ่น ในการแจ้งขึ้นทะเบียนเกิด ตาย ย้ายเข้า-ออกพื้นที่ของสุนัข/แมว หรือประกาศเขตเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ หรือประกาศเขตควบคุมโรคระบาดสัตว์ (ตามมาตรา 17 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535)	การประชุมเพื่อวางระบบการเฝ้าระวังการเคลื่อนย้ายสัตว์ โดยประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
6. ความยั่งยืนของการปลอดโรคพิษสุนัขบ้า	6.1 การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในระดับท้องถิ่น	6.1.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 หน่วยงาน ได้แก่ 1) สาธารณสุข 2) ปศุสัตว์ 3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	- มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ระดับ อปท. = 5 ระดับ อำเภอ = 3 ระดับ จว. = 1 - ไม่มี = 0		1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่ครอบคลุมอย่างน้อย 3 หน่วยงาน (ภาคผนวกที่ 12) 2. การประชุมและ/หรือมติการประชุมฯ 3. รายงานผลการดำเนินงาน	คำสั่งแต่งตั้งฯ	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
			6.1.2 อปท. มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สนับสนุนการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า ในปีปัจจุบัน และอีกอย่างน้อย 1 ปียอนหลัง	- มีแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง 2 ปี = 2 - มีปีใดปีหนึ่ง = 1 - ไม่มีแผน = 0		แผนงานโครงการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า ที่บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น ณ ปีที่ขอรับประเมิน	แผนพัฒนาท้องถิ่น	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
			6.1.3 อปท. มีการเบิกจ่ายงบประมาณที่สนับสนุนการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (1 ต.ค. 61-30 ก.ย. 63)	- มีการเบิกจ่ายครบ 3 ปี = 2 - มีการเบิกจ่าย ไม่ครบ 3 ปี = 1 - ไม่มีการเบิกจ่าย = 0		ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่สนับสนุนการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า 3 ปีที่ผ่านมา เช่น (1 ต.ค. 60-30 ก.ย. 61 1 ต.ค. 61-30 ก.ย. 62 1 ต.ค. 62-31 มี.ค. 63)	ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล

เกณฑ์การพิจารณา	ตัวชี้วัด	พื้นที่ปลอดโรค	หลักเกณฑ์การประเมิน	การพิจารณา	คะแนนที่ได้	เอกสารประกอบการพิจารณา	แหล่งข้อมูล	หน่วยงานผู้ให้ข้อมูล
	6.2 การสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์	มีการประชาสัมพันธ์เรื่องที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้าผ่านช่องทางต่าง ๆ	6.2.1 มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ 6.2.2 ความถี่ของการประชาสัมพันธ์ของทุกช่องทางรวมกัน	- ≥ 5 ช่องทาง = 2 - < 5 ช่องทาง = 1 - ไม่มี = 0 - ≥ 10 ครั้ง ต่อปี = 2 - ≥ 5 ครั้ง ต่อปี = 1 - < 5 ครั้ง ต่อปี = 0		- รายงานผลการประชาสัมพันธ์ หรือ - ภาพกิจกรรมการประชาสัมพันธ์พร้อมคำอธิบายการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การประชาสัมพันธ์โรคพิษสุนัขบ้า ผ่านช่องทางทั้งในและนอกพื้นที่ ดังนี้ 1. โทรทัศน์และเคเบิลทีวี เช่น สปอตลิ้มภาพชนช้า รายการ สารคดี 2. สถานีวิทยุกระจายเสียง เช่น สปอตลิ้มภาพชนช้า รายการ สารคดี บทความ 3. หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย 4. สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว คู่มือข่าวแจก หนังสือพิมพ์ 5. สื่อบุคคล เช่น การนำบุคคลสำคัญ/ปราชญ์ชาวบ้าน มาเชิญชวน 6. สื่อโซเชียล (Facebook YouTube Instagram) เช่น อินโฟกราฟิก คลิป 7. ป้ายประชาสัมพันธ์ 8. การจัดกิจกรรม เช่น การเดินรณรงค์การจัดนิทรรศการ รถแห่ ลิ้มมนาจัดแถลงข่าว สื่อสัญจร (ในกรณีที่มิใช่ป้ายประชาสัมพันธ์ 1 ป้ายตั้งยาวตลอดทั้งปีนับเป็น 1 ครั้ง)	รายงานผลการประชาสัมพันธ์	เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล
	6.3 ประชาชนมีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า	มากกว่าร้อยละ 80 ของประชาชนที่ได้รับการสำรวจที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ผ่านเกณฑ์ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า	6.3.1 ร้อยละของประชาชนที่ได้รับการสำรวจมีความรู้มากกว่า ร้อยละ 80 หรือผ่านเกณฑ์ที่กำหนด	$\geq$ ร้อยละ 80 = 2 ร้อยละ 50-79 = 1 $<$ ร้อยละ 50 = 0		รายงานสรุปผลการประเมินความรู้ประชาชนในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี (ภาคผนวกที่ 12)	แบบประเมินความรู้ประชาชน(จำนวนอย่างน้อย 30 ตัวอย่างต่อ อบต.)	รพ.สต.

*หมายเหตุ:

- เกณฑ์การประเมินนี้เป็นเกณฑ์ที่ใช้ประเมินในระดับเทศบาล/อบต. โดยที่
 - 1.1. เทศบาล/อบต. สามารถใช้ในการประเมินตนเองเพื่อให้ทราบคะแนนเบื้องต้น
 - 1.2. การประเมินเพื่อรับรอง อบต. ปลอดโรค ต้องถูกประเมินโดยคณะกรรมการประเมินระดับอำเภอ
- ข้อมูล 2 ปีย้อนหลัง เช่น ขอตรวจประเมินปีงบประมาณ 2564 ใช้ข้อมูล 1 ตุลาคม 2561 – 30 กันยายน 2562 และ 1 ตุลาคม 2562 – 30 กันยายน 2563

1. เกณฑ์การให้คะแนน

1.) เทศบาล/อบต. ที่ผ่านเกณฑ์ จะต้องมีการดำเนินงาน ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณา	ตัวชี้วัด	เงื่อนไข
1. โรคพิษสุนัขบ้าในคน	1.1 จำนวนผู้เสียชีวิต	มีการดำเนินงานตามข้อ 1.1.1 ถึง 1.1.3 ได้คะแนนเต็มทุกข้อ หรือ = 14 คะแนน
	1.2 ผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้มองอักเสบไม่ทราบสาเหตุ ทุกราย ได้รับการตรวจวินิจฉัย	มีการดำเนินงานตามข้อ 1.2.1 ได้คะแนนเต็ม หรือ = 2 คะแนน
2. โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์	2.1 มีการเฝ้าระวังเชิงรับ หรือ เฝ้าระวังทางอาการ โดยมีการส่งตรวจตัวอย่าง สัตว์แสดงอาการสงสัยตามนิยามโรคพิษสุนัขบ้า	มีการดำเนินงานตามข้อ 2.1.1 ได้คะแนนเต็ม หรือ = 1 คะแนน
	2.2 จำนวนสัตว์ที่ส่งตรวจหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าเชิงรุก เป็นเวลา 2 ปี ติดต่อกัน	มีการดำเนินงานตามข้อ 2.2.1 ได้คะแนนเต็ม หรือ = 1 คะแนน
	2.3 ระยะเวลาที่ตรวจไม่พบโรคในสัตว์	มีการดำเนินงานตามข้อ 2.3.1 ได้คะแนนเต็ม หรือ = 10 คะแนน
3. การสำรวจสัตว์	3.1 สำรวจจำนวนสุนัขและแมวครอบคลุมพื้นที่	มีการดำเนินงานตามข้อ 3.1.1 ถึง 3.1.2 ได้คะแนนเต็มทุกข้อ หรือ = 4 คะแนน
4. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคในสัตว์	4.1 ความครอบคลุมของการฉีดวัคซีนในสัตว์	มีการดำเนินงานตามข้อ 4.1.1 ถึง 4.1.2 ได้คะแนนเต็มทุกข้อ หรือ = 3 คะแนน
	4.2 การบริหารจัดการวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์	มีการดำเนินงานตามข้อ 4.2.1 ถึง 4.2.3 ได้คะแนนเต็มทุกข้อ หรือ = 3 คะแนน
5. การควบคุมจำนวนประชากรสุนัข	5.1 การบริหารจัดการสุนัขไม่มีเจ้าของในพื้นที่	มีการดำเนินงานตามข้อ 5.1.1 ถึง 5.1.5 ได้คะแนนเต็มทุกข้อ หรือ = 7 คะแนน
	5.2 การเฝ้าระวังสัตว์เคลื่อนย้ายเข้า-ออก พื้นที่	การดำเนินงานตามข้อ 5.2.1 ได้คะแนนเต็ม หรือ = 1 คะแนน
6. ความยั่งยืนของการปลอดโรคพิษสุนัขบ้า	6.1 การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน	มีการดำเนินงานตามข้อ 6.1.1 ถึง 6.1.3 ได้คะแนนเต็มทุกข้อ หรือ = 9 คะแนน
	6.2 การสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์	มีการดำเนินงานตามข้อ 6.2.1 ถึง 6.2.2 ได้คะแนนอย่างน้อย 2 คะแนน
	6.3 ประชาชนมีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า	มีการดำเนินงานตามข้อ 6.3.1 ได้คะแนนเต็ม หรือ = 2 คะแนน

2. อำเภอที่จะสามารถประกาศเป็นเขตปลอดโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างเป็นทางการ จะต้องมิจำนวนเทศบาล/อบต. ที่ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนเทศบาล/อบต. ในอำเภอนั้น ๆ

ประเด็นหลักที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

1. แก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด ขึ้นทะเบียน และทำเครื่องหมายประจำสัตว์
2. เพิ่มกำลังพลด้านการทำหมันควบคุมประชากร 3+1+
3. ทำประชาคมเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งต้องมีแบบฟอร์มมาตรฐานชัดเจน โดยประสานงานหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง
4. ยกระดับการป้องกันโรคในพื้นที่ สัตว์วัคซีนให้ครอบคลุม ให้ความรู้ สร้างความตระหนัก และบังคับใช้กฎหมาย
5. การฉีดวัคซีนเข้าตัวสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพและยกระดับการควบคุมระบบลูกโซ่ความเย็น
6. ประกาศเป็นพื้นที่ควบคุมโรค และดำเนินการตามกฎหมายควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์พาหนะโรคอย่างเข้มแข็ง

หัวใจของการสร้างพื้นที่ปลอดโรคให้สำเร็จ

- วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย
- วางเป้าหมาย เลือกพื้นที่ดำเนินการ
- วางมาตรการ เพื่อปิด gap
- กำหนดระยะเวลาชัดเจน
- ดำเนินการอย่างจริงจัง
- ให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม
- มีหลักเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรม
- ผู้นำเห็นความสำคัญ
- ลงมือทันที

เฝ้าระวังอย่างมีคุณภาพ
ประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ
รับรองตามมาตรฐานสากล

ประเทศไทยปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

บทส่งท้ายจากผู้อำนวยการ

เพื่อสืบสานพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี นำไปสู่การขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยสำนึกในพระกรุณาธิคุณที่ทรงห่วงใยพสกนิกร และสัตว์บนผืนแผ่นดินไทย

ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล และพระปณิธานที่มุ่งมั่น ประกอบกับกลไกการทำงานที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น เพื่อสร้าง “สังคมไทย” ให้เป็น “พื้นที่ปลอดโรค” ที่ไม่ใช่เพียงสำหรับประชาชน แต่หมายรวมถึงสิ่งมีชีวิตในสังคมทั้งปวง ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปลอดภัยจากโรคติดต่อ เป็น “สังคมแห่งความเอื้ออาทรและพึ่งพาซึ่งกันและกัน” ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน ประการสำคัญยิ่ง คือ การสร้างเจตคติที่ดีในการอยู่ร่วมกันและคำนึงถึงความปลอดภัยร่วมกันของสิ่งมีชีวิตในสังคม เพื่อให้เกิดความรัก ความสุขที่สมบูรณ์และสมดุล

“ความรักชนะทุกสิ่ง”

(นายกิตติพงษ์ เกิดฤทธิ์)

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขท้องถิ่น

1 กุมภาพันธ์ 2565

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

นายกิตติพงษ์ เกิดฤทธิ์ (2564). หลักการทรงงานที่นำมาใช้เพื่อความสุขที่สมบูรณ์และสมดุล วารสารสุขศึกษา และสื่อสารสุขภาพ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2564, 1-9. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าและแนวทางตอบโต้การระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย กลุ่มงานงานวิจัย และกำกับดูแล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ระเบียบ วิธีการ แนวทางปฏิบัติการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าของท้องถิ่น กลุ่มงานการจัดสรรและพัฒนา ระบบงบประมาณและพัสดุท้องถิ่น สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ในการป้องกัน ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น นายศราวุธ มณีวงศ์ เจ้าพนักงานเทคนิคชำนาญงาน ช่วยราชการกองสาธารณสุข ท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางการประเมิน พื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือการบริหารจัดการโรคพิษสุนัขบ้า

จัดทำโดย กองสาธารณสุขท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
เผยแพร่ครั้งแรก พ.ศ. 2565

จำนวน 8,500 เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

คู่มือการบริหารจัดการโรคพิษสุนัขบ้า.-- กรุงเทพฯ : กองสาธารณสุขท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2565.

128 หน้า.

1. โรคพิษสุนัขบ้า. I. ชื่อเรื่อง.

616.953

ISBN 978-974-458-728-2

ที่ปรึกษา

นายประยูร รัตนเสนีย์

นายทวี เสริมภักดีกุล

นายธนิศร์ วงศ์ปิยะสกลิตย์

นายศิริวัฒน์ บุญผาเจริญ

นายสันติธร ยิ้มละมัย

นายขจร ศรีชวโนทัย

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม

บรรณาธิการ

นายกิตติพงษ์ เกิดฤทธิ

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คณะทำงาน

นางสาวสุจิตรา ดาวเรือง

นางสาวภัสร์จิรสม์ ธัชเมฆรัตน์

นางสาวบุษิดา อัครรัตน์

นายวรานนท์ สมคิด

นางสาวสิริกร กังวานวรกุล

นางสาวรัตนภรณ์ สองแก้ว

นายศราวุธ มณีวงศ์

นายจักรพงษ์ สุขใส

นางสาวสุพรรณนิภา เยื่อใย

นางสาววิวรรธณ คงสุวรรณ

นายวิวัฒน์ กิตติยะอำพล

นายจักรพงษ์ ดอกกุหลาบ

นายมหิธร สว่างใจธรรม

นางสาวลักษณพร ชัยสวัสดิ์

หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ

หัวหน้ากลุ่มงานป้องกันโรคติดต่อ

หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

เจ้าพนักงานเทคนิคชำนาญงาน

เทศบาลเมืองเขาสารคาม จังหวัดลพบุรี

พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน

พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

พนักงานบันทึกข้อมูล

พนักงานบันทึกข้อมูล

พิมพ์ที่

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

376 ถนนชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทรศัพท์ 0 2422 9000, 0 2882 1010 โทรสาร 0 2433 2742, 0 2434 1385

Website : <https://www.amarin.co.th> E-mail : aprint@amarin.co.th

กองสาธารณสุขท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อาคาร 5 ชั้น 4 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (วังสวนสุนันทา)

ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ : 0 2241 7225, 08 1174 3738 โทรสาร : 0 2241 7225

Website : <http://www.dla.go.th>

E-mail : dla0819_1@dl.go.th, healthdla@gmail.com